

บทที่ 4

ข้อมูลกรณีศึกษา

ข้อมูลกรณีศึกษาเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับความรู้สึก ความคิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในมุมมองต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการบอกเล่าของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 10 คน แต่เนื่องจากมีข้อมูลบางอย่างที่อาจจะมีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง ผู้วิจัยจึงขอปกปิดชื่อและนามสกุลจริงของผู้ให้ข้อมูล โดยจะใช้ชื่อสมมติแทน เจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 คน โดยจำแนกออกเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวน จำนวน 4 คน สายงานสืบสวน จำนวน 3 คน และสายงานป้องกันปราบปราม จำนวน 3 คน เพื่อถ่ายทอดการศึกษาจึงขอแบ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามสายงาน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในสายงานสอบสวน

กรณีศึกษาที่ 1

ชื่อ พ.ต.ต.ชาติชายฯ อายุ 32 ปี มีเชื้อชาติ ไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพ แต่งงานแล้วแต่แยกกันอยู่กับภรรยาเพราะความจำเป็นเกี่ยวข้องกับอาชีพ เนื่องจากภรรยา ยังทำงานอยู่ภูมิลำเนาเดิมของตนเองและพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา เมื่อประมาณ 2 ปีที่ผ่านมา พ.ต.ต.ชาติชายฯ ได้ย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ยัง สภ.อ.แม่สอด แต่ภรรยาไม่สามารถติดตามมาอยู่ด้วย ได้อันมีข้อจำกัดมาจากหน้าที่การงานและจะต้องคอยดูแลบิดามารดา พ.ต.ต.ชาติชายฯ มีบุตร จำนวน 1 คน ปัจจุบันอายุ 3 ขวบ โดยมีภรรยาและญาติที่น้องเป็นผู้เลี้ยงดู โดยมีความเห็นว่าการ แต่งงานอยู่ด้วยกันหรือแยกกันอยู่ไม่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานต่อคดีผู้ลักลอบเข้า เมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภรรยาให้ความสนใจในการทำงานของอาชีพตำรวจ พ.ต.ต.ชาติชายฯ สามารถแยกปัญหาเกี่ยวกับการทำงานออกจากเรื่องครอบครัวได้

สายงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น พนักงานสอบสวน(สบ.2) หรือเทียบเท่ากับ ตำแหน่ง สารวัตรสอบสวน ในอดีตก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นปัจจุบัน โดย พ.ต.ต.ชาติชายฯ มีความ เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยว

กับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขาอื่น ๆ เนื่องจากลักษณะงานของสาขาสอบสวนมีหลายขั้นตอนเริ่มตั้งแต่ การรับตัวผู้ต้องหา การสอบสวนปากคำ การควบคุมตัว การส่งฟ้องดำเนินคดี ตลอดจนการส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักรไทย ในแต่ละขั้นตอนมีระเบียบปฏิบัติผู้เฝ้าซักซ้อมและต้องทำการเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงาน แตกต่างจากสาขาอื่นและสาขานี้ป้องกันปราบปรามที่มักจะมีประสพกับปัญหาในขั้นตอนของการจับกุมตัวเพียงขั้นตอนเดียว เมื่อส่งตัวให้พนักงานสอบสวนรับไปดำเนินคดีตามกฎหมายแล้วก็ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีอีก ยกเว้นแต่บางคดีที่มีการต่อสู้คดีในชั้นศาลเท่านั้น พนักงานสอบสวนจะต้องรับผิดชอบจนกว่าคนต่างด้าวจะพ้นโทษและดำเนินการส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรไทยแล้ว ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระให้กับพนักงานสอบสวนมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับคดีที่มีผู้ต้องหาเป็นคนไทย ประกอบกับมีการจับกุมตัวผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีทุกวัน จึงทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายในการทำงานต่อคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เพราะเป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรง สำหรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละขั้นตอนของการทำงาน โดยจะมีปัญหาดังต่อไปนี้

1. เริ่มตั้งแต่ที่พนักงานสอบสวนรับตัวผู้ต้องหาคนต่างด้าวพร้อมบันทึกการจับกุมที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมนำมาส่ง การตรวจสอบความถูกต้องของบันทึกการจับกุมกับผู้ต้องหาที่มักมีปัญหาอยู่เสมอ โดยมีสาเหตุมาจากการสื่อสาร การซักถามเบื้องต้นเกี่ยวกับชื่อ อายุ ที่อยู่ หรือหลักฐานการเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ก่อนที่จะนำบันทึกการจับกุมไปลงประจำวันรับคดี ซึ่งถ้าลงประจำวันไปแล้วการแก้ไขทำได้ยากจะต้องทำการสอบสวนให้ปรากฏสาเหตุและมีความเห็นสิ่งไม่ฟ้องเสนอพนักงานอัยการสั่งคดี พนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะซักถามในเบื้องต้นด้วยตนเองได้เนื่องจากไม่มีล่ามแปลอยู่ด้วยตลอดเวลา บางครั้งอาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ภายหลัง เช่น

ประการแรก ชื่อของผู้ต้องหาไม่ตรงกับชื่อที่ปรากฏอยู่ในบันทึกการจับกุม เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมฟังไม่ชัดเจนหรือสะกดไม่ถูกต้อง หรือคนต่างด้าวแกล้งบอกชื่ออื่น ๆ ที่ไม่ตรงกับชื่อที่แท้จริงของตนเอง อีกทั้งคนต่างด้าวยังไม่มีนามสกุลหรือบัตรประจำตัวประชาชน การตรวจสอบบุคคลจึงกระทำได้ยาก ทำให้เกิดความสับสนกับผู้ต้องหาคนต่างด้าวอื่น ๆ ซึ่งมักจะมีชื่อเหมือนหรือคล้าย ๆ กัน การที่ผู้ต้องหาคนต่างด้าวจำนวนมากอยู่ในห้องควบคุมและการนำตัวคนต่างด้าวออกมาจากห้องควบคุมอาจจะทำให้เกิดผิดตัวได้ง่าย ส่งผลถึงการแจ้งข้อกล่าวหากับผู้ต้องหาคนต่างด้าวนั้น ๆ เพราะบางคนอาจมีความผิดฐานหนึ่ง แต่ถูกพนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบอีกฐานความผิดหนึ่งเพราะเข้าใจว่าเป็นบุคคลเดียวกับชื่อผู้ต้องหาที่ปรากฏอยู่ในบันทึกการจับกุม ซึ่งส่วนมากคนต่างด้าวก็มักจะมีชื่อซ้ำ ๆ กัน

ประการที่สอง ผู้ต้องหาคนต่างด้าวบางคนอาจจะมีหลักฐานการเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้นำติดตัวมาด้วยหรืออาจถูกนายจ้างเก็บรักษาไว้ให้เนื่องจากกลัวสูญหายหรือนายจ้างยึดไว้เป็นหลักประกัน ซึ่งถ้าพนักงานสอบสวนสามารถสอบถามผู้ต้องหาคนต่างด้าวในเบื้องต้นได้ก่อนที่จะนำบันทึกการจับกุมไปลงประจำวัน ก็อาจที่จะให้คนต่างด้าวนั้นติดต่อกับนาย

จ้างเพื่อนำเอาหลักฐานมาแสดง ถ้าตรวจสอบแล้วถูกต้องก็อาจปล่อยตัวไปโดยไม่ต้องรับเป็นคดี ซึ่งจะเป็นการง่ายและสะดวกต่อการทำงานของพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมาก

ประการที่สาม ในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมนำตัวผู้ต้องหาคนต่างด้าว พร้อมกับบันทึกการจับกุมมาส่งให้พนักงานสอบสวนนั้น ก่อนที่จะลงประจำวัน บางครั้งอาจจะมี นายจ้างคนไทยของคนต่างด้าวนั้น มาติดต่อขอให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาคนต่างด้าวนั้นไป เพราะคนต่างด้าวบางคนทำงานเป็นคนรับใช้อยู่ตามบ้านเรือนทำให้ นายจ้างมีความรู้สึกผูกพันสงสาร บางคนรับจ้างทำงานตามโรงงานเมื่อถูกจับกุมทำให้เกิดผลเสียหายต่อนายจ้างโดยตรง นายจ้างบางคนอาจจะเสนอผลประโยชน์ให้, บางคนก็อาจจะอ้างชื่อผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นหรือบางคนอาจจะอ้างว่ารู้จักผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป เพื่อขอต่อรองให้ปล่อยตัวผู้ต้องหา หรือบางคนก็อาจจะพูดโดยมีอารมณ์ไม่ไหวให้ฟังว่า “เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีความเป็นธรรม เลือกปฏิบัติหรือกลั่นแกล้งตนเอง คนต่างด้าวมียู่จำนวนมากแทบทุกบ้าน แต่ทำไมไม่จับกุม” หรือ “ถ้าแน่จริง ทำไมไม่ไปจับลูกจ้างของ...” ฯลฯ ทำให้พนักงานสอบสวนเกิดความเบื่อหน่ายและท้อแท้ใจในการตอบคำถามและอธิบายให้เป็นที่พอใจของนายจ้าง ส่วนใหญ่ทุกคนจะเข้าใจว่าพนักงานสอบสวนจะสามารถช่วยเหลือได้ ทั้งที่จริงแล้วไม่สามารถจะช่วยเหลือได้นอกจากดำเนินการตามกฎหมายเท่านั้น จึงทำให้นายจ้างส่วนใหญ่ไม่พอใจการทำงานของพนักงานสอบสวน เพราะมีความคิดเห็นว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นเพียงคดีเล็กน้อย ที่สามารถพบเห็นคนต่างด้าวได้ทั่วไปตามสถานที่ต่างๆ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจกลั่นแกล้งทำการจับกุม

2. พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดไปลงโทษตามกฎหมายอาญา จึงมีโอกาสสัมผัสกับคนต่างด้าวมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานอื่นๆ อุปสรรคทางด้านภาษาทำให้การสอบสวนจำเป็นที่จะต้องใช้ล่ามแปล แต่ไม่มีล่ามแปลประจำสถานีตำรวจ จึงจะต้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่สบายใจที่เบียดเบียนงานในหน้าที่ของตำรวจคนนั้นๆ อีกทั้งการสอบสวนโดยผ่านล่ามแปลทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะซักถามรายละเอียดหรือประเด็นสาระสำคัญต่างๆ ได้มากนัก เนื่องจากล่ามแปลไม่ค่อยมีความรู้ในด้านการสอบสวน การสื่อสารข้อมูลอาจผิดพลาดได้ง่าย และไม่สามารถใช้เทคนิคการสอบสวนวิธีต่างๆ ได้ และบ่อยครั้งที่คนต่างด้าวกลั่นแกล้งทำเป็นไม่เข้าใจคำถาม จึงไม่ตอบหรือแกล้งตอบไม่ตรงประเด็น ทำให้เสียเวลาในการสอบสวน ทำให้พนักงานสอบสวนมีอารมณ์ฉุนเฉียวได้ง่ายในขณะที่ทำการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาคนต่างด้าว

ปัญหาเกี่ยวกับการสอบสวนอีกประการหนึ่งก็คือ คนต่างด้าวไม่มีนามสกุลหรือมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง การใช้มาตรการฟ้องเพิ่มโทษในกรณีผู้ต้องหาเคยกระทำความผิดอื่นมาก่อน ก็ไม่สามารถที่จะกระทำได้เนื่องจากคนต่างด้าวมักจะเปลี่ยนชื่ออยู่เสมอหรือมักจะมีชื่อคล้ายๆกัน ทำให้เกิดความสับสน ประกอบกับมีปริมาณคดีมากและมีระยะเวลาการสอบสวนจำกัด การเก็บสถิติหรือสารบบประวัติของคนต่างด้าวจึงไม่สามารถที่จะจัดเก็บได้ ทำให้การตรวจสอบประวัติการต้องโทษของผู้ต้องหาและการฟ้องเพิ่มโทษจึงกระทำไม่ได้ ซึ่งก็เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้

คนต่างด้าวไม่เกรงกลัวกฎหมายและยังลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอยู่เสมอ และมีแนวโน้มสูงเพิ่มขึ้นทุกวัน ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากคนต่างด้าวในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้สถิติคดีอาญาเพิ่มจำนวนสูงขึ้นตามไปด้วย เป็นการสร้างภาระให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปรามและจับกุมตัวคนต่างด้าว ตลอดจนเป็นเพิ่มงานให้กับพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจในสอบสวนสอบสวนโดยไม่จำเป็น คนต่างด้าวยังคงถูกจับกุมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม วนเวียนซ้ำซากไม่มีที่สิ้นสุด

ปัญหาเกี่ยวกับการสอบสวนอีกประการหนึ่งก็คือ กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวนั้นมีจำนวนมาก ซับซ้อน และเกี่ยวพันกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งนโยบายของทางรัฐบาลที่มักจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายทางด้านเศรษฐกิจหรือการเมือง ซึ่งทำให้พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องทราบนโยบายที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับใช้กับการดำเนินคดีกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

3. ในด้านของการควบคุมตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวนนั้น มักมีปัญหาและอุปสรรคที่พบอยู่เสมอ โดยก่อนที่พนักงานสอบสวนจะนำตัวผู้ต้องหาเข้าห้องควบคุมนั้นจะต้องมีการลงประจำวันแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบและแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาให้ทราบ คือ 1.สิทธิในการพบหรือปรึกษาผู้ที่จะเป็นทนายได้สองต่อสอง 2.สิทธิในการได้รับการเยี่ยมตามสมควร 3.สิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย ในเบื้องต้น ถ้าไม่มีล่ามแปลพนักงานสอบสวนก็ไม่สามารถแจ้งสิทธิข้างต้นให้ทราบได้ ซึ่งมีผลต่อการดำเนินคดีกับคนต่างด้าวตามกฎหมาย เมื่อนำตัวผู้ต้องหาเข้าห้องควบคุม เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบเวร จะต้องทำการตรวจค้นตัวผู้ต้องหาเพื่อไม่ให้มีสิ่งของผิดกฎหมายหรือมีระเบิดเข้าไปในห้องควบคุม ส่วนกระเป๋าเสื้อผ้าหรือสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวก็จะต้องเก็บไว้ด้านนอกห้องควบคุม ปัญหาที่พบอยู่เสมอก็คือทรัพย์สินมีค่าที่คนต่างด้าวนำติดตัวไปด้วยสูญหาย เช่น สร้อยคอ แหวน กำไล เงินสด ฯลฯ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบเวรหรือยาม มักจะแนะนำให้ออctrทรัพย์สินมีค่าออกแล้วฝากเจ้าหน้าที่ตำรวจเก็บรักษาไว้ให้เพื่อความปลอดภัยและป้องกันการสูญหาย และการลักขโมยของผู้ต้องหาที่อยู่ในห้องควบคุมคนอื่น ๆ ส่วนปัญหาที่ติดตามมา

ประการแรกก็คือ คนต่างด้าวไม่เข้าใจและไม่ยินยอมที่จะฝากทรัพย์สินมีค่าไว้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาจจะเกรงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะยึดเอาไว้และไม่ยอมคืนให้ในภายหลังคนต่างด้าวจึงมักจะขอร้องเข้าไปในห้องควบคุมเป็นสาเหตุให้เกิดการสูญหายในเวลาต่อมา การสอบสวนหาตัวคนร้ายจะกระทำได้ยากเนื่องจากผู้ต้องหาที่อยู่ภายในห้องควบคุมมักจะไม่กล้าบอกว่ามีใครเป็นผู้เอาไปเพราะเกรงกลัวว่าตนเองจะเดือดร้อน ประกอบกับการซักถามคนต่างด้าวเจ้าของทรัพย์สินที่สูญหายก็กระทำได้ยากเช่นกัน

ปัญหาประการที่สองก็คือ เมื่อผู้ต้องหาคนต่างด้าวฝากทรัพย์สินมีค่าไว้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบเวรหรือยามในมลคณนั้น ๆ แต่เมื่อพนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาออกจากห้องควบคุมไปฟ้องต่อศาลในวันถัดไปนั้น ปรากฏว่าผู้ต้องหาคนต่างด้าวนั้น จดจำไม่ได้ว่าฝากทรัพย์สินมีค่าไว้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ใดและเมื่อศาลพิพากษาตัดสินเสร็จสิ้นแล้ว คนต่างด้าวก็จะ

ถูกส่งตัวกลับประเทศของคน การติดตามสอบถามหาเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เก็บรักษาทรัพย์สินจึงกระทำ
ได้ยากเนื่องจากคนต่างตัวไม่ทราบว่าจะติดต่อกับผู้ใดและมีปัญหาด้านการสื่อสาร รวมทั้งในกรณี
ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีเจตนาที่จะยึดของทรัพย์สินมีค่านั้นเป็นของตนเองด้วย บางครั้งที่ต้องหากคน
ต่างตัวจดจำได้ว่าฝากไว้กับผู้ใด แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจคนนั้นก็มักจะปฏิเสธว่าจดจำผิดคนหรือปฏิเสธ
ว่าได้คืนทรัพย์สินให้กับคนต่างตัวเรียบร้อยแล้ว หรืออ้างว่ารับฝากทรัพย์สินมีค่าไว้เพียงจำนวนเท่านั้น
เมื่อมีปัญหากรณีเช่นนี้เกิดขึ้น เป็นการยากที่พนักงานสอบสวนจะพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่าเป็นอย่างไร

ปัญหาประการที่สาม ก็คือ เนื่องจากผู้ต้องหาคนต่างตัวที่ถูกจับกุมมีจำนวนมาก
ประกอบด้วยห้องควบคุมคับแคบ จึงทำให้เกิดการแออัดยัดเยียดของผู้ต้องหาที่อยู่ในห้องควบคุม
ก่อให้เกิดปัญหาในการตรวจนับจำนวนและควบคุมดูแล ปัญหาทางด้านสุขลักษณะในห้องควบคุม
ห้องน้ำ พื้นที่ที่ชื้นแฉะ การแยกผู้ต้องหาชายหญิง รวมทั้งปัญหาด้านงบประมาณเกี่ยวกับอาหาร
ของผู้ต้องหาที่ไม่เพียงพออีกด้วย อีกทั้งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลักดันให้ผู้ต้องหาเกิดการหลบหนี
ออกจากห้องควบคุมเพราะทนกับสภาพแวดล้อมดังกล่าวไม่ไหว

ปัญหาประการที่สี่ เนื่องจากคนต่างตัวที่ลักลอบเข้าเมืองและถูกควบคุมนั้น ส่วน
ใหญ่จะลักลอบเข้ามาด้วยกันเป็นครอบครัวหรือระบบเครือญาติ ซึ่งมักก็จะมีลูก ๆ หรือเด็กเล็ก ติดตาม
มาด้วย การจับกุมคนต่างตัวที่เป็นผู้ใหญ่เข้าห้องควบคุมจึงเหมือนกับจับกุมเด็ก ๆ เข้าไปอยู่ใน
ห้องควบคุมด้วย เพราะพวกคนต่างตัวจะไม่ยอมแยกจากกัน บางครั้งก็เป็นเจตนาของคนต่างตัว
เองที่จะนำลูก ๆ เข้าไปด้วยเพื่อเป็นการขอความเห็นใจจากพนักงานสอบสวนไม่ให้ดำเนินคดีตาม
กฎหมาย โดยเฉพาะผู้หญิงที่เป็นแม่และจะต้องให้นมลูกที่เป็นทารก จึงจำเป็นต้องนำลูกเข้าไปอยู่
ในห้องควบคุมด้วย และพวกเด็ก ๆ ก็มักจะร้องไห้เสียงดังรบกวนคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นภาพพจน์ที่ไม่ดี
ต่อผู้ที่พบเห็น และเป็นการก่อให้เกิดปัญหาในการควบคุมดูแลของพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่
ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบเวรหรือยาม โดยพนักงานสอบสวนไม่สามารถติดต่อกับญาติของคนต่างตัว
นั้น ๆ เพื่อมารับตัวเด็กไปดูแลระหว่างที่คนต่างตัวนั้น ๆ อยู่ระหว่างการดำเนินคดีได้ ประกอบกับ
ไม่มีหน่วยงานใดจะเข้ามารับผิดชอบดูแลเลี้ยงดูเด็ก ๆ ที่พ่อแม่ญาติพี่น้องถูกจับกุมตัว ปัญหา
ต่าง ๆ จึงเป็นภาระของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบเวรหรือยามในผลัด
นั้น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ไหวพริบปฏิภาณในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเอง

ปัญหาประการที่ห้า ในระหว่างที่ผู้ต้องหาคนต่างตัวถูกควบคุมตัวอยู่ในห้องควบคุม
นั้น ส่วนใหญ่คนต่างตัวพวกนี้จะมีสุขภาพไม่ค่อยสมบูรณ์อันเนื่องมาจากความเป็นอยู่ที่ขาดจน
แออัดคับแคบและสภาพแวดล้อมเมื่อครั้งอยู่ที่ประเทศพม่า จึงมักจะเกิดการเจ็บป่วยอยู่เสมอจึงเป็น
ปัญหาของพนักงานสอบสวนในการนำตัวส่งให้แพทย์ทำการรักษาตามสิทธิที่ผู้ต้องหาพึงจะได้รับ
ตามกฎหมาย โดยส่วนใหญ่พนักงานสอบสวนก็มักจะเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลให้
เนื่องจากไม่สามารถเบิกจากทางราชการได้ และทางโรงพยาบาลก็ไม่มียงบประมาณในเรื่องนี้ด้วย
ประกอบกับพนักงานสอบสวนจะต้องใช้ดุลยพินิจในการนำตัวผู้ต้องหาออกจากห้องควบคุมส่งไปทำ
การรักษาด้วย ซึ่งถ้าหากผู้ต้องหาแก่ชราหรือพยายามจะหลบหนีก็เป็นการยากที่จะควบคุมดูแล
โดยเฉพาะผู้ต้องหาที่แพทย์ลงความเห็นว่ามีอาการหนักให้นอนพักผ่อนอยู่ที่โรงพยาบาล ก็จะต้อง

จัดทําเจ้าหน้าที่ตำรวจไปควบคุมดูแล ซึ่งเป็นการก่อกวนปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยไม่จำเป็น แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าพนักงานสอบสวนไม่นําผู้ป่วยส่งแพทย์ทำการรักษาและผู้ต้องหาเกิดมีอาการหนักหรืออาจถึงแก่ความตาย พนักงานสอบสวนก็จะมีความบกพร่องและอาจจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมายอีกด้วย

ปัญหาประการที่หก ก็คือคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น มักจะเป็นพาหนะในการแพร่กระจายเชื้อโรคติดต่อไปยังผู้อื่น ซึ่งก็มักจะเป็นโรคที่สูญหายไปจากประเทศไทยแล้ว เช่น โรคเท้าช้าง โรคกาฬหลังแอ่น โรคไข้จับสั่น เป็นต้น เชื้อโรคบางชนิดก็สามารถติดต่อกันได้ทางอากาศ กลุ่มผู้ที่มีโอกาสที่จะได้รับเชื้อโรคมากที่สุดก็คือ พวกผู้ต้องหาที่อยู่ในห้องควบคุมเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นการยากที่จะระวังป้องกัน

4. ปัญหาในด้านระยะเวลาในการควบคุมตัว เนื่องจากเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ซึ่งพนักงานสอบสวนมีอำนาจที่จะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างการสอบสวนเป็นระยะเวลา 48 ชั่วโมงนับแต่เริ่มจับกุมตัว ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา พนักงานสอบสวนจึงต้องรีบทำการสอบสวนปากคำและนําตัวผู้ต้องหาไปฟ้องต่อศาลภายใน 48 ชั่วโมง ซึ่งเป็นการเร่งรัดระยะเวลาในการทำงานของพนักงานสอบสวนแตกต่างกับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลจังหวัด ส่วนในกรณีที่ผู้ต้องหาคนต่างด้าวให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา พนักงานสอบสวนจะต้องนําตัวผู้ต้องหาไปยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องและฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล ปัญหาที่ติดตามมาในกรณีที่ผู้ต้องหาให้การปฏิเสธก็คือการพิจารณาไต่สวนในชั้นศาล บางครั้งถ้าเจ้าหน้าที่สํานักของศาลไม่มีหรือทางศาลไม่สามารถหาสํานักแปลได้ ก็จะมอบหมายให้ทางพนักงานสอบสวนจัดหาสํานักให้รวมทั้งปัญหาที่อาจจะเกิดระหว่างการไต่สวนพิจารณาคดี อันเนื่องมาจากการสื่อสารและระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน

5. ปัญหาในการนําตัวผู้ต้องหาไปยังสํานักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อศาล โดยมีข้อจำกัดเกี่ยวกับขนานพาหนะที่มีสภาพเก่าและไม่เพียงพอกับคนต่างด้าวที่มีจำนวนมาก จำเป็นที่จะต้องนำส่งหลายเที่ยว จึงเป็นโอกาสที่ผู้ต้องหาสามารถที่จะหลบหนีระหว่างการนำส่งได้

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่อายุ 24 ปี จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ รวมระยะเวลาในการรับราชการตำรวจจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 14 ปี รับราชการครั้งแรกในตำแหน่ง รองสารวัตรสอบสวน สภ.อ.เมือง จว.สุโขทัย เป็นระยะเวลา 7 ปี ต่อมาจึงย้ายมาดำรงตำแหน่ง รองสารวัตรสอบสวน ที่ สภ.อ.แม่สอด จว.ตาก เป็นระยะเวลา 2 ปี ได้รับการเลื่อนตำแหน่งเป็น สารวัตรสอบสวน เมื่อปี พ.ศ.2541 และปฏิบัติหน้าที่มาจนถึงปัจจุบันนี้ พ.ต.ต.ชาติชายฯ มีความคิดเห็นว่าการที่พนักงานสอบสวนมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการสอบสวนมากย่อมจะอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านๆ มาปรับตนเองเข้ากับการทำงานในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างด้าว ก่อนที่จะย้ายมาดำรงตำแหน่งที่ สภ.อ.แม่สอด เคยอยู่ที่ สภ.อ.เมือง จ.สุโขทัย ปริมาณคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนน้อย ในแต่ละปีจะมีจำนวนไม่เกิน 10 คดี จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนมากนัก แต่ปัญหาที่สำคัญก็คือการสื่อสารเพราะไม่สามารถหาล่ามแปลได้และปัญหาการส่งตัวคนต่างด้าวที่พัน โทษแล้วออกไปนอกราชอาณาจักรไทย

การสื่อสาร พ.ต.ต.ชาติชายฯ ไม่สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้ โดยมีความเห็นว่าการสื่อสาร เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาที่เป็นคนต่าง ด้าว เพราะไม่สามารถอธิบายข้อกฎหมายหรือข้อกล่าวหาที่คนต่างด้าวถูกจับกุมดำเนินคดีให้เป็นที่ เข้าใจได้ ประกอบการซักถามหรือการใช้เทคนิคการสอบสวน การขยายผลการสอบสวนถึงผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการกระทำผิด พนักงานสอบสวนไม่สามารถกระทำได้เพราะไม่มีล่ามแปลประจำอยู่ที่ สถานีตำรวจ ในทางปฏิบัติก็จะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าว ได้ ซึ่งมีเพียงไม่กี่คนเท่านั้นและมีข้อจำกัดเกี่ยวกับช่วงเวลาในการสอบสวนปากคำที่ไม่สามารถขอ ความช่วยเหลือจากล่ามแปลได้ ทำให้รู้สึกเกรงใจและอึดอัดใจที่จะต้องเบียดบังเวลาทำงานตาม ปกติของคนอื่น การสอบสวนโดยผ่านล่ามแปลนั้นย่อมสามารถทำให้เกิดการผิดพลาดในการสื่อสาร ได้ง่าย เพราะล่ามแปลไม่มีความรู้ในด้านการสอบสวนมาก่อน โดยเฉพาะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดย ผิดกฎหมาย การสื่อสารจำเป็นที่จะต้องใช้ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษาพม่าเป็นอย่างดี เป็นผู้ ที่มีความเฉลียวฉลาดในการพูด รวมทั้งต้องเข้าใจในอุปนิสัยและขนบธรรมเนียมของชาวพม่าเป็น อย่างดี เพราะการสื่อสารที่คลาดเคลื่อนอาจทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความ สัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ง่ายเช่นกัน โดย พ.ต.ต.ชาติชายฯ เสนอให้พม่า มีอยู่ช่วงหนึ่งที่ผู้ลักลอบ เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายใช้วิธีการปลอมเป็นพระสงฆ์และเดินตุคองไปตามสถานที่ต่างๆ ในประเทศ ไทย เมื่อมีการตรวจพบนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อให้ตรวจสอบว่าเป็นพระจริงหรือไม่ โดยทาง ฝ่ายคนต่างด้าวที่ปลอมเป็นพระจะแสดงหลักฐานเป็นหนังสือรับรองการบวชจากวัดในประเทศพม่า แต่ก็ไม่สามารถทำการตรวจสอบได้เพราะวัดไม่ได้อยู่ในประเทศไทย การสอบสวนปากคำจำเป็นที่ จะต้องใช้ล่ามแปลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง เพราะถ้าเกิดความผิดพลาดในการสอบสวน ปากคำซึ่งพนักงานสอบสวนวินิจฉัยโดยผ่านล่ามแปลแล้วว่าเป็นพระสงฆ์ปลอมตัวมาเพื่อวัตถุประสงค์ ในการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็จะจับสึกและดำเนินคดีตามกฎหมาย แต่ถ้าเป็น การวินิจฉัยที่ผิดพลาดย่อมที่จะต้องส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างแน่นอน ซึ่ง พ.ต.ต.ชาติชายฯ เคยวินิจฉัยบางรายผิดพลาด ทำให้เกิดการประท้วงร้องเรียนจากประชาชนและ เจ้าหน้าที่ทางฝ่ายพม่าเกือบจะกลายเป็นปัญหาที่ถูกลามใหญ่โต เนื่องจากชนชั้นในประเทศพม่าที่ ประชาชนส่วนใหญ่ให้การยอมรับนับถือก็คือ พระสงฆ์และทหาร การมีปัญหากับพระสงฆ์หรือทหาร ย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศได้ง่าย พ.ต.ต.ชาติชายฯ เห็นความ สำคัญของปัญหาที่จะเกิดจากการสื่อสารจึงเคยพยายามที่จะฝึกพูดภาษาพม่าเพราะคิดว่าถ้าสามารถ ฝึกพูดได้บ้างก็จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของตนเอง แต่เนื่องจากไม่มีเวลาในการฝึกฝนและไม่

มีตำรา ประกอบกับมีปริมาณงานมาก การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นระหว่างการสอบสวนปากคำของคนต่างตัวที่ถูกจับกุม แต่ก็ไม่สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและไม่มีแรงกระตุ้นที่จะพยายามเรียนรู้อีกต่อไป

การฝึกอบรม พ.ต.ต.ชาติชายฯ ไม่เคยผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างตัวมาก่อนเพราะในปัจจุบันไม่มีหน่วยงานใดจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคนต่างตัว อาศัยประสบการณ์ในการทำงานมาปรับปรุงประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคนต่างตัว โดยมีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานีตำรวจที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับคนต่างตัวในด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างตัวในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระดับสถานีตำรวจจำเป็นที่จะต้องมีหลักสูตรการฝึกอบรมหรือการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันและนำไปปรับใช้ให้เหมาะสม รวมถึงควรจัดให้มีการประชุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือนโยบายของรัฐที่มีจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพียงแต่ใช้ประสบการณ์เดิม ๆ ที่เคยกระทำสืบต่อกันมา การแก้ไขปัญหาเป็นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเท่านั้น ไม่ได้เกิดจากฝึกอบรม วิเคราะห์หรือวางแผนในระยะยาว โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานป้องกันปราบปรามและสายงานสืบสวนที่เป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง ซึ่งจะแตกต่างจากพนักงานสอบสวนที่จำเป็นจะต้องแสวงหาความรู้และการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบอยู่เสมอ

การประสานงาน การประสานงานภายในสายงานสอบสวนและระหว่างต่างสายงานให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในกรณีที่เกิดมีปัญหาระหว่างสายงานผู้บังคับบัญชาที่สามารถพูดคุยกันได้เข้าใจ สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการประสานงานภายนอกหน่วยงาน สามารถเรียงลำดับของหน่วยงานที่เกิดปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ

1. หน่วยงานทหาร เนื่องจากพื้นที่ของ อ.แม่สอด มีอาณาเขตพรมแดนติดต่อกับเมืองเมียวดี ประเทศพม่า ตามแนวชายแดนยังมีการสู้รบกันอยู่เสมอโดยเฉพาะรัฐบาลทหารของพม่ากับชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า ทำให้มีการอพยพลี้ภัยสงครามเข้ามาพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวนมาก รวมทั้งมีประชาชนจากประเทศพม่าที่ต้องการมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมาย ทหารจึงเป็นหน่วยงานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในภูมิภาคนี้ ที่จะต้องป้องกันมิให้เกิดการอพยพหรือการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจากแนวชายแดน เมื่อตรวจพบก็จะต้องผลักดันออกไป โดยส่วนใหญ่ทหารจะเป็นผู้รับผิดชอบตามแนวชายแดน แต่ปัญหาที่พวกทหารมักประสบอยู่เสมอก็คือ ไม่สามารถควบคุมผู้ที่ลี้ภัยสงครามเข้ามาอยู่ในศูนย์อพยพในประเทศไทยได้ เพราะผู้อพยพพวกนี้จะหลบหนีออกจากศูนย์อพยพตามแนวชายแดนเข้ามาอยู่ในเขตตัวเมืองเพื่อรับจ้างทำงานหารายได้ประทังชีวิต เป็นการขยายปัญหาจากแนวชายแดนเข้าสู่ตัวเมือง ซึ่งบุคคลพวกนี้ก็ถือว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายด้วย

เช่นกัน ในส่วนของเขตตัวเมืองจึงเป็นหน้าที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ขณะเดียวกันเมื่อมีผู้ลักลอบเข้าเมืองมาอยู่ในเขตตัวเมืองหรือขยายไปยังจังหวัดต่างๆ มากขึ้นเท่าไร ก็แสดงว่าหน่วยงานของทหารขาดประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นเท่านั้น ทหารจึงเน้นการกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าวทั้งในเขตชายแดนและเขตตัวเมืองนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีเพื่อเป็นสถิติที่แสดงว่าทหารมีผลงานในการจับกุมมากแล้วซึ่งทำให้พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมเป็นผู้ที่รองรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นปลายทาง เหตุผลที่ พ.ต.ต.ชาติชายฯ มีความรู้สึกว่าการเป็นหน่วยงานที่สร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจมากที่สุดก็คือ ทหารไม่เคยประสานให้กับทางสถานีตำรวจทราบก่อนที่จะใช้มาตรการกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าว เมื่อจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมาก ทั้งที่ทางทหารสามารถที่จะใช้มาตรการผลักดันหรือส่งกลับได้ ไม่จำเป็นต้องจับกุมตัวเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม ถ้าเป็นเหตุจำเป็นเร่งด่วนก็ควรที่จะแจ้งให้ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจทราบล่วงหน้าก่อนที่จะจัดหาห้องควบคุมและจัดเตรียมกำลังในการทำงานได้อย่างเหมาะสม

2. หน่วยงานของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (ด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สอด) ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่ไม่มีอำนาจในการสอบสวน มีอำนาจเฉพาะการจับกุมและดำเนินการส่งตัวกลับหรือเนรเทศ พ.ต.ต.ชาติชายฯ มีความคิดเห็นว่าไม่ได้รับการประสานจากตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเท่าที่ควร ทั้งที่เป็นตำรวจเหมือนกันแต่นโยบายมักแตกต่างกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงคล้ายๆ กับของทหาร โดยตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเมื่อได้รับนโยบายจากผู้บังคับบัญชาหรือได้รับการร้องเรียนก็มักใช้มาตรการกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจำนวนมากนำมาส่งให้กับพนักงานสอบสวนดำเนินคดีโดยไม่ได้มีการประสานไว้ก่อนล่วงหน้า จึงเป็นการสร้างภาระให้กับพนักงานสอบสวนเช่นกัน

3. ศาลจังหวัดแม่สอด ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างศาลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจก็คือ ความล่าช้าในการไต่สวนพิจารณาคดีในชั้นศาลอันมีสาเหตุมาจากปริมาณคดีต่างๆ มีจำนวนมาก ซึ่งได้รับผลกระทบจากการจับกุมจำนวนมากเช่นกัน การพิจารณาพิพากษาว่าจะเสร็จสิ้นกี่สัปดาห์หรือกี่เดือนจนกระทั่งถึงเวลาปิดคำ หลังจากศาลพิพากษาเสร็จสิ้นแล้ว พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นที่จะต้องทราบว่าศาลมีคำพิพากษาว่าอย่างไร เนื่องจากตามระเบียบพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีจะเป็นผู้รับผิดชอบในการส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร

4. ราชทัณฑ์ โดยลักษณะของงานตำรวจจะมีความรู้สึกสนิทสนมกับหน่วยงานอัยการและศาลมากกว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ปัญหาการประสานงานระหว่างตำรวจกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ก็คือ ก่อนที่ผู้ต้องหาคนต่างด้าวจะพ้นโทษ ทางเรือนจำจังหวัดแม่สอดไม่ได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบก่อนล่วงหน้า ครั้นเมื่อถึงกำหนดจึงแจ้งให้ทราบ ส่วนใหญ่ก็เป็นเวลาเย็นค่ำแล้ว ซึ่งพนักงานสอบสวนไม่รอรับตัวมาควบคุมตัวไว้ทางเรือนจำก็จะปล่อยตัวไป ก่อให้เกิดความบกพร่องของพนักงานสอบสวน ซึ่งปัญหาของทางเรือนจำก็อาจจะมีสาเหตุจากการที่มีคนต่างด้าวที่ต้องขังอยู่จำนวนมากจนไม่สามารถตรวจสอดได้ว่าพนักงานสอบสวนผู้ใดเป็นเจ้าของคดี

5. ทัศนคติ ความคิดเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นั้น ส่วนใหญ่คนต่างด้าวมักจะให้การรักษาภาพตลอดข้อกล่าวหา ยกเว้นในกรณีที่บางคนให้การปฏิเสธ จึงจะมีการต่อสู้คดีในชั้นศาล ปัญหาระหว่างตำรวจกับทัศนคติความจริงไม่ค่อยจะเกิดขึ้นมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นกรณีที่มีนายจ้างของคนต่างด้าวมีความโกรธแค้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมหรือต้องการที่จะช่วยลูกจ้างคนต่างด้าวให้พ้นโทษ จึงมักจะว่าจ้างทนายในการต่อสู้คดีหรือให้โรงเรียนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย

6. หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน ปัญหาที่มักเกิดขึ้นก็คือ การจับกุมตัวคนต่างด้าวทำงานให้กับหน่วยงานระหว่างประเทศหรือองค์กรเกี่ยวกับมนุษยชน ซึ่งหลังจากการจับกุมก็จะมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานพวกนี้มาแจ้งให้ทราบว่าจะจับกุมตัวคนต่างด้าวที่รับจ้างทำงานให้กับหน่วยงานนั้น ๆ โดยอ้างหลักสิทธิมนุษยชนและผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อขอร้องให้ทำการปล่อยตัวคนต่างด้าวนั้น ๆ บางครั้งก็ขอสืบคำร้องประกันตัวคนต่างด้าวหรือเรียกร้องตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนที่จะอธิบายหลักกฎหมายไทยให้เข้าใจ และยากที่จะประสานงานกันได้ เพราะไม่ทราบว่าหน่วยงานใดบ้างที่มีคนต่างด้าวรับจ้างทำงานอยู่บ้าง และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ง่าย

7. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวรับจ้างทำงาน การประสานงานกับนายจ้างที่มีลูกจ้างเป็นคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายกระทำได้ยากมาก เนื่องจากแทบทุกบ้านเรือน สถานที่ต่าง ๆ มักจะมีคนต่างด้าวทำงานอยู่ทั้งสิ้น ทั้งที่รู้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายแต่เพื่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ จึงไม่เกรงกลัวกฎหมายและให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวลูกจ้างของตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ขอความร่วมมือจากนายจ้างเหล่านั้นเพื่อไม่ให้ว่าจ้างหรือให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ก็ไม่ได้รับความร่วมมือแต่อย่างใด

8. อัยการจังหวัดแม่สอด เนื่องจากตำรวจมีลักษณะการทำงานที่ใกล้ชิดกับอัยการมากที่สุด ปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ก็ยังเป็นเพียงปัญหาที่เล็กน้อย ที่สามารถแก้ไขกันได้ ปัญหาการประสานงานระหว่างตำรวจกับอัยการ ส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากอัยการมีจำนวนน้อย แต่จะต้องรับผิดชอบปริมาณงานมากอาจทำให้เกิดความผิดพลาดหรือมีอาการฉะฉานง่าย จึงเกิดการกระทบกระทั่งกันบ้างเป็นบางครั้ง

พ.ต.ต.ชาติชายฯ มีความเห็นว่าการประสานงานทั้งภายในและภายนอกมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานนั้นปัญหามีลักษณะเป็นลูกโซ่ที่ส่งผลกระทบต่อ ๆ กันไป การแก้ไขปัญหในระดับท้องถิ่นจึงไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ถ้าแต่ละหน่วยงานมีการประสานงานกันเป็นอย่างดีก็จะทำให้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นลดน้อยลงไปได้ แต่การประสานงานของแต่ละหน่วยงานก็กระทำได้ยากเนื่องจากต่างสังกัดกัน มีกฎระเบียบที่แตกต่างกันออกไป ระบบของหน่วยงานราชการมีการโยกย้ายกันอยู่เสมอ ประกอบกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมากกว่าระดับผู้บังคับบัญชาฯ จึงมองข้ามการแก้ไขสภาพปัญหาเหล่านี้ไป

ผอตอบแทน ตั้งแต่ พ.ศ.ช.ชาติชายฯ มาปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ที่ สภ.อ.แม่สอด ยังไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น หรือได้รับสวัสดิการพิเศษอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเลย ถึงแม้ว่าจะเป็นคดีที่มีปริมาณคดีจำนวนมากและส่งผลกระทบต่อปัญหาในการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็เป็นหน้าที่รับผิดชอบ ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับคดีประเภทอื่น ๆ เท่าเทียมกัน การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนน่าจะมาจากความขยันขันแข็งและความรู้ความสามารถมากกว่าความสำคัญของประเภทคดีต่าง ๆ แต่ พ.ศ.ช.ชาติชายฯ ก็ยอมรับว่าคดีประเภทอื่น ๆ มีแรงจูงใจให้ทำงานมากกว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากมีโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ ส่วนคดีเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น โอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์จึงมีน้อย ประกอบกับผู้ต้องหาคนต่างด้าวเป็นผู้ที่ยากจนและไม่มีญาติพี่น้องมาสนใจเกี่ยวกับคดี การทำสำนวนการสอบสวนจึงมีความสบายใจมากกว่าคดีอื่น เพียงแต่เป็นงานที่รู้สึกซ้ำซากน่าเบื่อหน่ายกว่าคดีอื่น ๆ และพยายามหลีกเลี่ยงถ้าจำเป็น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบและคำสั่ง ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนซึ่งจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ มีความรู้สึกว่ายังสับสนกับแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามารับจ้างทำงานในประเทศไทยได้ซึ่งมักจะมีการเปลี่ยนแปลงกันอยู่เสมอตามสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง กล่าวคือรัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนให้แรงงานคนต่างด้าวที่มีราคาถูกเข้ามารับจ้างทำงานในประเทศไทยเพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ โดยมี มติรัฐมนตรีจำนวนหลายฉบับที่อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามารับจ้างทำงานได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย เช่น มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2535 วันที่ 22 มิถุนายน 2536 วันที่ 25 มิถุนายน 2539 วันที่ 16 กรกฎาคม 2539 วันที่ 6 สิงหาคม 2539 วันที่ 28 เมษายน 2541 วันที่ 6 พฤษภาคม 2541 วันที่ 21 กรกฎาคม 2541 (รายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2) ที่มีจำนวนหลายฉบับและมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปเกี่ยวกับการอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว พื้นที่ผ่อนผัน ระยะเวลา ประเภทของลักษณะงานที่อนุญาต ระเบียบปฏิบัติ รายละเอียดของมติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึงเหล่านี้มีความยุ่งยากซับซ้อนที่จะต้องทำความเข้าใจในรายละเอียด อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงแนวนโยบายอยู่เสมอทำให้ส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติโดยตรง เช่น รัฐบาลมีนโยบายอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามารับจ้างทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ก็จะทำให้มีแรงงานคนต่างด้าวเข้ามารับจ้างทำงานอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากมีทั้งที่ถูกต้องตามกฎหมายและที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ต้องทำหน้าที่ควบคุมดูแลตรวจสอบและจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มปัญหาอาชญากรรมและปัญหาทางสังคมที่เกิดจากคนต่างด้าว ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องทำงานอย่างหนัก ในทางตรงข้ามถ้ารัฐบาลมีนโยบายผลักดันคนต่างด้าวออกไปนอกประเทศ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ต้องทำการกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าว รวมทั้งคอยฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาอีกด้วยว่าจะใช้มาตรการใด เช่น ผู้บังคับบัญชาให้ใช้การประธา

สัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไป ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจช่วยอำนวยความสะดวกในการขนส่งคนต่างด้าว, ใช้มาตรการกวดล้างจับกุม เป็นต้น แนวนโยบายหรือระเบียบปฏิบัติ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น จึงทำให้ พ.ต.ต.ชาติชายา ปรับตัวไม่ทันเพราะไม่ค่อยทราบรายละเอียดของนโยบายของรัฐบาลอย่างแน่ชัดจึงทำให้รู้สึกไม่มั่นใจในการทำงานและรู้สึกว่า เป็นปัญหาโดยตรง โดยเฉพาะในการดำเนินการสอบสวน

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นอกจากจะมี พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 แล้วก็ยังมีอีกหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าว เช่น พ.ร.บ.การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2522 รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีที่ประกาศใช้ฉบับต่าง ๆ ด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น โดยเพราะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นความผิดตาม มาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 นั้น เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่มีการควบคุมตัวเพียง 48 ชั่วโมง อีกทั้งผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวยังมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ยุ่งยากหลายขั้นตอนจนกว่าจะส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร ทำให้เกิดปัญหาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นคดีที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยง่ายอีกด้วย

ทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย พ.ต.ต.ชาติชายา มีทัศนคติเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย ง่ายต่อการถูกร้องเรียน มีปริมาณคดีมากและก่อให้เกิดปัญหามากกว่าคดีที่มีผู้ต้องหาเป็นคนไทย การแก้ไขปัญหาโดยใช้มาตรการจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นไม่สามารถที่จะแก้ไขสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงได้ เนื่องจากคนต่างด้าวไม่เกรงกลัวต่อการถูกจับกุมตัวและการถูกลงโทษ สัดส่วนของบทลงโทษไม่เหมาะสมกับการกระทำผิด เมื่อคนต่างด้าวถูกจับกุมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและพ้นโทษถูกส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรไทยแล้วก็จะกลับเข้ามาอีกวนเวียนไม่มีที่สิ้นสุด คดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายซึ่งเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมากกว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยไม่จำเป็น ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น แต่เป็นปัญหาระดับประเทศที่รัฐบาลควรจะให้ความสนใจแก้ไขอย่างจริงจัง เพราะปัญหาเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีแนวโน้มที่จะกระจายไปสู่จังหวัดต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว พ.ต.ต.ชาติชายา มีความรู้สึกเฉยๆ กับคนต่างด้าว ทุกคนมีความเป็นมนุษย์และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่รู้สึกโกรธแค้นชาวพม่าที่เคยเป็นศัตรูกับคนไทยมาก่อน และไม่รู้สึกว่าพวกเขาเป็นคนโง่ หรือเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย ทุกคนมีความเป็นมนุษย์และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ปัญหาความยากจนและความโหดร้ายจากภัยสงครามเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการผลักดันให้คนต่างด้าวลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพื่อต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ก็ไม่เอากที่เกี่ยวกับด้วยเนื่องจากคนต่างด้าวแต่งตัวสกปรกเหม็นและเกรงว่าจะเกิดการ

คิดเชื่อโรคติดต่อที่คนต่างด้าวเป็นพาหะนำติดตัวมาด้วย และไม่ชอบให้คนต่างด้าวจำนวนมากเข้ามาสัมผัสพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยเพราะเป็นการสร้างปัญหาให้กับสังคม โดยเฉพาะปัญหาการก่ออาชญากรรม พ.ต.ต.ชาติชายฯ จะเลือกจับกุมเฉพาะพวกที่ชอบมั่วสุมหรือมีพฤติกรรมที่สร้างความเดือดร้อนเท่านั้น แต่จะหลีกเลี่ยงทำการจับกุมคนต่างด้าวที่เข้ามารับจ้างทำงานโดยสุจริต โดยเฉพาะพวกผู้หญิง เด็กและคนชรา จะทำการจับกุมตัวจำเป็นจริงๆ เท่านั้น สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ไม่อยากทำการจับกุมก็คือ ไม่ใช่หน้าที่โดยตรงของพนักงานสอบสวนและเป็นการสร้างงานให้กับตนเอง

ภูมิประเทศ พ.ต.ต.ชาติชายฯ มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญบางประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างไทย-พม่า การลักลอบเข้าเมืองจึงกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน ปัญหาเกี่ยวกับภูมิประเทศที่พบก็คือ เมื่อมีการจับกุมตัวคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและพ้นโทษออกมาแล้ว ในขั้นตอนการส่งตัวคนต่างด้าวกลับไปยังประเทศพม่า นั้น เป็นหน้าที่ของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง(แม่สอด) แต่เมื่อคนต่างด้าวที่พ้นโทษเหล่านี้ถูกส่งออกไปนอกราชอาณาจักรโดยการข้ามแม่น้ำเมยไปยังฝั่งพม่าแล้ว พอคล้อยหลังเจ้าหน้าที่ก็จะกลับเข้ามาอีก และที่ซ้ำร้ายไปกว่านั้น บางคนก็เดินข้ามกลับเข้ามาในประเทศไทยต่อหน้าต่อตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง หรือไม่เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหารของพม่าก็ไล่คนคนต่างด้าวนี้ข้ามกลับเข้ามาในประเทศไทยต่อหน้าต่อตา เนื่องจากไม่อยากให้คนพวกนี้กลับไปประเทศพม่า โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยงที่อยู่อาศัยตามแนวชายแดนไทย-พม่า บริเวณอำเภอแม่สอด รวมทั้งชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ด้วย เนื่องจากพวกชนกลุ่มน้อยทำสงครามแบ่งแยกดินแดนจากรัฐบาลพม่า รัฐบาลพม่าถือว่าชนกลุ่มน้อยพวกนี้เป็นพวกกบฏและไม่อยากให้กลับไปอยู่ในเขตแดนประเทศพม่า การทำสงครามก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนพม่าและชนกลุ่มน้อยที่ถูกผลักดันให้ออกจากประเทศพม่า จึงอพยพลี้ภัยสงครามเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทยจำนวนมากและไม่อยากที่จะกลับไปประเทศพม่าอีก ชนกลุ่มน้อยพวกนี้จึงเปรียบเสมือนกับผู้ไม่มีแผ่นดินจะอยู่ ปัญหาเกี่ยวกับเชื้อชาติหรือชนกลุ่มน้อยของประเทศพม่าก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจะต้องใช้ดุลยพินิจเป็นอย่างมากในการส่งคนต่างด้าวเชื้อชาตินั้นๆ กลับไปยังประเทศพม่า เพราะเมื่อถูกส่งตัวกลับไปรัฐบาลทหารของพม่าก็จะจับไล่กลับมายังประเทศไทยอีก คนต่างด้าวพวกนี้จะจำเป็นที่จะต้องลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่า จึงวนเวียนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างไม่มีวันจบสิ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเป็นปัญหาระดับประเทศที่จะต้องหามาตรการแก้ไข

กรณีศึกษาที่ 2

ชื่อ ร.ต.ต.รักษาดิฯ อายุ 25 ปี มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นั้บดิศาศาสนาพุทธ

สถานภาพ ปัจจุบันยังเป็นโสด โดย ร.ต.ต.รักษาดิฯ มีความรู้สึกว่าการที่ตนเองยังเป็นโสดนั้นทำให้ตนเองมีเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ไม่ต้องเป็นกังวลเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว ถึงแม้ว่า ร.ต.ต.รักษาดิฯ ยังไม่มีครอบครัวและสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่แต่ก็คิดว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นปัญหาที่ควรจะได้รับการแก้ไข เพราะจะทำให้มีเวลาพักผ่อนมากขึ้นหรือนำเวลาที่เสียไปกับการทำสำนวนการสอบสวนคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไปทำสำนวนการสอบสวนคดีอื่น ๆ ที่น่าจะมีความสำคัญมากกว่า

สาขางาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น พนักงานสอบสวน ประจำ สภ.อ.แม่สอด โดย ร.ต.ต.รักษาดิฯ มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขางานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขางานอื่น ๆ อันเนื่องมาจากลักษณะงานของสาขางานสอบสวนมีขั้นตอนการปฏิบัติหลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงานจึงก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานได้ง่าย โดยเฉพาะสถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอดที่รับผิดชอบพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศพม่าปริมาณผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงมีจำนวนมากในแต่ละวัน เกิดทำให้เกิดปัญหามากกว่าพื้นที่อื่น ๆ โดยมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากปัญหาการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน จึงทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะสอบสวนปากคำของผู้ต้องหาคนต่างด้าวได้ ถึงแม้ว่าในทางปฏิบัติจะขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้แต่ก็ไม่สามารถกระทำได้ทุกครั้ง ก่อให้เกิดปัญหาต่อพนักงานสอบสวนในขั้นตอนของการสอบสวนปากคำอยู่เสมอ คือ

ประการแรก ในกรณีที่คนต่างด้าวที่ถูกจับกุมมีจำนวนมาก มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบรายชื่อผู้ต้องหาจากบันทึกการจับกุมกับคนต่างด้าวไม่ตรงกัน เนื่องจากคนต่างด้าวส่วนใหญ่มีชื่อซ้ำหรือคล้าย ๆ กัน และทุกคนก็ไม่มีนามสกุล การสะกดชื่อคนต่างด้าวผิดหรือฟังชื่อเพี้ยนไปจากชื่อจริงของคนต่างด้าวก็จะทำให้รายชื่อที่ปรากฏในบันทึกการจับกุมไม่ตรงกับชื่อจริงของคนต่างด้าว ซึ่งถ้าพนักงานสอบสวนไม่ทำการตรวจสอบให้ตรงตรงกันแล้ว เมื่อนำตัวผู้ต้องหาไปฟ้องร้องต่อศาลและศาลเปิดตัวผู้ต้องหามาฟังคำพิพากษาปรากฏว่ารายชื่อไม่ตรงกันก็จะทำให้เกิดความโกลาหลขึ้นมาได้ ซึ่งพนักงานสอบสวนที่จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในกรณีดังกล่าว

ประการที่สอง ในขั้นตอนการตรวจสอบหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทางที่คนต่างด้าวนำมาแสดงต่อพนักงานสอบสวนภายหลังที่ถูกจับกุมตัวแล้ว เป็น

หน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการตรวจสอบหลักฐานดังกล่าวว่าเป็นหนังสือเดินทางหรือหลักฐานของทางการจริงหรือไม่ ซึ่งพนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะยืนยันได้ว่าเป็นหลักฐานจริงหรือไม่ ก็จะต้องส่งหลักฐานนั้นไปทำการตรวจพิสูจน์ยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยหนังสือเดินทางนั้นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐบาลพม่าเป็นผู้ออกให้ การตรวจสอบจึงต้องส่งไปตรวจที่สถานทูตพม่าประจำประเทศไทย ส่วนหลักฐานอื่นๆ ก็จะต้องส่งไปตรวจสอบยังหน่วยราชการที่เป็นผู้ออกให้ ซึ่งการตรวจสอบใช้ระยะเวลาานานกว่าที่จะส่งผลการตรวจสอบมายังพนักงานสอบสวนก็ล่วงเลยระยะเวลาในการทำสำนวนของพนักงานสอบสวนไปแล้ว

2. พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดไปลงโทษตามกฎหมาย การสื่อสารจึงนับว่าเป็นปัญหาสำคัญในการสอบสวนปากคำ ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนปากคำคนต่างตัวให้ปรากฏรายละเอียดแห่งการกระทำผิดแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมที่เพียงแค่อ่านเอกสารเพื่อซักถามและแจ้งข้อกล่าวหาจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายเท่านั้น การสอบสวนปากคำของพนักงานสอบสวนจำเป็นที่จะต้องใช้ล่ามแปล ในทางปฏิบัติก็ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่สามารถพูดภาษาคนต่างตัวนั้นได้ ทำให้เกิดความรู้สึกเกรงใจที่ขอความช่วยเหลือและเป็นการเปิดเผยงานในหน้าที่ของคนอื่น อีกทั้งการสอบสวนโดยผ่านล่ามแปลทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถที่จะซักถามรายละเอียดหรือประเด็นสาระสำคัญต่าง ๆ ประกอบกับล่ามก็ไม่มีความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายหรือการใช้เทคนิคการสอบสวน จึงอาจทำให้การสื่อสารข้อมูลคลาดเคลื่อนและการรวบรวมพยานหลักฐานไม่เพียงพอ คนต่างตัวบางคนก็แกล้งทำเป็นไม่เข้าใจคำถาม จึงไม่ตอบหรือแกล้งตอบไม่ตรงประเด็น ทำให้เสียเวลาในการสอบสวนและเป็นการสร้างปัญหาต่อพนักงานสอบสวนโดยตรง

ไม่สามารถนำมาตรการฟ้องเพิ่มโทษมาใช้ได้ในกรณีที่ผู้ต้องหาได้กระทำความผิดซ้ำเนื่องจากคนต่างตัวไม่มีนามสกุลหรือเป็นผู้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่มีบัตรประจำตัว ประกอบกับมีปริมาณคดีที่มากและมีระยะเวลาการสอบสวนสั้น การเก็บสถิติหรือสารบบประวัติของคนต่างตัวจึงไม่สามารถที่จะจัดเก็บได้ อีกทั้งเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ ทำให้การตรวจสอบประวัติการต้องโทษของผู้ต้องหาและการฟ้องเพิ่มโทษจึงสามารถกระทำได้ ซึ่งก็เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้คนต่างตัวไม่เกรงกลัวกฎหมายและยังลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอยู่เสมอ

3. ในด้านของการควบคุมตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานสอบสวน เมื่อนำตัวผู้ต้องหาคนต่างตัวเข้าห้องควบคุม เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบเวร จะต้องทำการตรวจค้นตัวผู้ต้องหาเพื่อไม่ให้มีสิ่งของต้องห้ามเข้าไปในห้องควบคุม ส่วนกระเป๋าเสื้อผ้าหรือสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวก็จะต้องเก็บไว้ค้ำนอกห้องควบคุม ปัญหาที่พบอยู่เสมอก็คือทรัพย์สินมีค่าที่คนต่างตัวนำติดตัวไปด้วยสูญหาย เช่น สร้อยคอ แหวน กำไล เงินสด เป็นต้น เจ้าหน้าที่ตำรวจมักจะแนะนำให้ถอดฝากเจ้าหน้าที่ตำรวจเก็บรักษาไว้ให้เพื่อความปลอดภัยและป้องกันการสูญหาย จากการลักขโมยของผู้ต้องหาที่อยู่ในห้องควบคุมคนอื่นๆ ปัญหาที่ติดตามมา

ประการแรกก็คือ คนต่างด้าวไม่เข้าใจและไม่ยินยอมที่จะฝากของมีค่าไว้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาจจะเกรงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะยึดไว้และไม่ยอมคืนไว้ในภายหลัง คนต่างด้าวจึงมักจะชุกชอนเข้าไปในห้องควบคุมเป็นสาเหตุให้เกิดการสูญหายในเวลาต่อมา การสอบสวนหาตัวคนร้ายจะกระทำได้ยาก เนื่องจากผู้ต้องหาที่อยู่ภายในห้องควบคุมมักจะไม่กล้าบอกว่ามีใครเป็นผู้เอาไป เพราะเกรงกลัวว่าตนเองจะเดือนร้อน ประกอบกับการซักถามคนต่างด้าวเจ้าของทรัพย์สินที่สูญหายก็มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการสื่อสาร

ประการที่สองก็คือ เมื่อผู้ต้องหาคนต่างด้าวฝากทรัพย์สินมีค่าไว้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เวรในผลัดนั้นๆ แต่เมื่อพนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาออกจากห้องควบคุมไปห้องต่อศาลในวันถัดไปนั้น คนต่างด้าวก็ไม่ทราบว่าจะไปอยู่ที่ใดจึงไม่ได้ทวงถามถึงทรัพย์สินของตนเองที่ฝากไว้ หลังจากที่พ้นโทษแล้วก็จดจำไม่ได้ว่าฝากทรัพย์สินมีค่าไว้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ใด การติดตามสอบถามหาเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เก็บรักษาทรัพย์สินจึงกระทำได้ยากเนื่องจากไม่ทราบว่าติดต่อกับผู้ใดอันมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการสื่อสาร ซึ่งบางครั้งก็ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจยึดของทรัพย์สินมีค่านั้นไป บางครั้งผู้ต้องหาคนต่างด้าวจดจำได้ว่าฝากไว้กับผู้ใด แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจคนนั้นก็มักจะปฏิเสธว่าจดจำผิดคนหรือคืนทรัพย์สินให้แก่ขาดไปบางรายการ โดยอ้างว่ารับฝากทรัพย์สินไว้เพียงเท่านั้น เมื่อมีปัญหากรณีเช่นนี้เกิดขึ้น พนักงานสอบสวนก็ไม่สามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร และจะต้องทำสำนวนการสอบสวนเป็นอีกคดีหนึ่งด้วย

ประการที่สาม เนื่องจากผู้ต้องหาคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมมีจำนวนมาก ประกอบกับห้องควบคุมคับแคบ จึงทำให้เกิดการแออัดยัดเยียดของผู้ต้องหาที่อยู่ในห้องควบคุม ก่อให้เกิดปัญหาในการตรวจนับจำนวนและควบคุมดูแล ปัญหาทางด้านสุขลักษณะในห้องควบคุม ห้องน้ำ พื้นที่ที่ใช้นอน การแยกผู้ต้องหาชายหญิง รวมทั้งปัญหาด้านงบประมาณเกี่ยวกับอาหารของผู้ต้องหาที่ไม่เพียงพออีกด้วย อีกทั้งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องหาเกิดการหลบหนีออกจากห้องควบคุมเพราะทนกับสภาพแวดล้อมของห้องควบคุมดังกล่าวไม่ไหว

ประการที่สี่ เนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจะลักลอบเข้ามาเป็นครอบครัวหรือระบบเครือญาติ ซึ่งมักจะมีลูกๆ หรือเด็กเล็ก คนชรา ติดตามมาด้วย การจับกุมคนต่างด้าวที่เป็นผู้ใหญ่เข้าห้องควบคุมจึงเหมือนกับจับกุมเด็ก ๆ เข้าไปอยู่ในห้องควบคุมด้วย เพราะเด็ก ๆ จะไม่ยอมแยกจากพ่อแม่ญาติพี่น้อง บางครั้งก็เป็นเจตนาของคนต่างด้าวเองที่จะนำลูก ๆ เข้าไปด้วยเพื่อเป็นการขอความเห็นใจจากพนักงานสอบสวนไม่ให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยเฉพาะผู้หญิงที่เป็นแม่และจะต้องให้นมลูกที่เป็นทารก จึงจำเป็นต้องนำลูกเข้าไปอยู่ในห้องควบคุมด้วย และพวกเด็ก ๆ ก็มักจะร้องไห้เสียงดังรบกวนคนอื่น ๆ สร้างความเดือนร้อนรำคาญให้กับพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นสิบเวร ยาม ประกอบกับไม่มีหน่วยงานใดจะเข้ามารับผิดชอบดูแลเลี้ยงดูเด็ก ๆ ที่พ่อแม่ญาติพี่น้องถูกจับกุมตัว ปัญหาต่าง ๆ จึงเป็นภาระของพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในผลัดนั้น ๆ ที่จำเป็นจะต้องใช้ไหวพริบปฏิภาณในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ประการที่ห้าก็คือ ในระหว่างที่ผู้ต้องหาคนต่างด้าวถูกควบคุมตัวอยู่ในห้องควบคุม นั้น ส่วนใหญ่คนต่างด้าวพวกนี้จะมีสุขภาพไม่ค่อยสมบูรณ์อันเนื่องมาจากความเป็นอยู่ที่ยากจนแออัด และสภาพแวดล้อมเมื่อครั้งอยู่ที่ประเทศพม่า จึงมักจะเกิดการเจ็บป่วยอยู่เสมอจึงเป็นปัญหาของพนักงานสอบสวนในการนำตัวส่งให้แพทย์ทำการรักษาตามสิทธิที่ผู้ต้องหาพึงจะได้รับตามกฎหมาย พนักงานสอบสวนจะต้องใช้ดุลยพินิจในการนำตัวผู้ต้องหาออกจากห้องควบคุมเพราะผู้ต้องหาอาจแก่ลี้ป่วยเพื่อที่จะหลบหนีก็ได้ โดยเฉพาะผู้ต้องหาที่แพทย์ลงความเห็นว่ามีอาการหนัก ให้อนพักผ่อนอยู่ที่โรงพยาบาล ก็จะต้องจัดหาเจ้าหน้าที่ตำรวจไปควบคุมดูแล ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดปัญหากับเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยไม่จำเป็น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าพนักงานสอบสวนไม่นำผู้ป่วยส่งแพทย์ทำการรักษาและผู้ต้องหาเกิดมีอาการหนักหรืออาจถึงแก่ความตาย พนักงานสอบสวนก็จะมีความบกพร่องและอาจจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมายอีกด้วย

ประการที่หกก็คือ เกรงว่าผู้ต้องหาคนต่างด้าวจะเป็นพาหนะในการแพร่เชื้อโรคติดต่อมาสู่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งก็มักจะเป็นโรคแปลกๆ ที่สูญหายไปจากประเทศไทยแล้ว บางชนิดสามารถติดต่อกันได้ทางอากาศ จึงต้องใช้ความระมัดระวังในการเข้าใกล้ตัวคนต่างด้าว

4. ปัญหาในด้านระยะเวลาควบคุมตัวมีจำกัด เนื่องจากเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลแขวงซึ่งพนักงานสอบสวนมีอำนาจตามกฎหมายที่จะควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างการสอบสวนเป็นระยะเวลา 48 ชั่วโมงนับแต่เริ่มจับกุมตัว ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา พนักงานสอบสวนจึงต้องรีบทำการสอบสวนปากคำและนำตัวผู้ต้องหาไปฟ้องต่อศาลภายในกำหนด ซึ่งเป็นการเร่งรัดระยะเวลาในการทำงานของพนักงานสอบสวนทั้งที่มีคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบมากอยู่แล้ว ส่วนในกรณีที่ผู้ต้องหาให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา พนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวผู้ต้องหาไปยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล

5. ปัญหาในด้านการส่งฟ้องดำเนินคดี ก็คือการนำตัวผู้ต้องหาคนต่างด้าวออกจากห้องควบคุมไปส่งยังพนักงานอัยการพร้อมสำนวนการสอบสวนเพื่อส่งฟ้องต่อศาล จะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาพาหนะที่ไม่เพียงพอกับคนต่างด้าวที่มีจำนวนมาก รวมถึงกุญแจมือ และเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ควบคุมมีไม่เพียงพอ จึงเป็นโอกาสที่ผู้ต้องหาสามารถที่จะหลบหนีระหว่างการนำส่งได้ เพื่อความปลอดภัยจะต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมากเพื่อช่วยในการควบคุมตัวคนต่างด้าวจากสถานีตำรวจไปยังศาลแต่ในทางปฏิบัติมีเพียงเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวนเพียง 2 คน ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 คน เป็นผู้ขับรถยนต์ ส่วนที่เหลืออีก 1 คน เป็นผู้ควบคุมดูแล ซึ่งมีอัตราการเสี่ยงต่อการที่คนต่างด้าวจะหลบหนีระหว่างการควบคุมตัวไปศาลเป็นอย่างมาก บางครั้งพนักงานสอบสวนก็ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานต่างๆ เพื่อให้ช่วยคุ้มกันระหว่างการเดินทาง แต่ก็ไม่สามารถกระทำได้ทุกครั้งเนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละสายงานก็มีหน้าที่หลักของตนเองอยู่แล้ว หรือในกรณีที่คนต่างด้าวพร้อมใจกันกระโดดลงจากรถยนต์เพื่อหลบหนีก็ไม่สามารถที่จะจับกุมตัวกลับคืนมาได้ทั้งหมด บางครั้งเพื่อความสะดวกและง่ายต่อการควบคุม

พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องขอขมยืมรถยนต์บรรทุกจากเอกชนเพื่อใช้ในการนำผู้ต้องหาคนต่าง
ตัวส่งยังอัยการและศาล แต่ก็จะต้องอาศัยความสนิสนมคุ่นเคยของพนักงานสอบสวนแต่ละคน

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่อายุ 22 ปี จบการศึกษาจาก
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ รับราชการครั้งแรกในตำแหน่ง รองสารวัตรสอบสวน ประจำ สภ.อ.แม่สอด
จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 2 ปี ร.ต.ต.รักษาติฯ มีความรู้สึกว่าคุณเองยังไม่ค่อยมีประสบการณ์ใน
ด้านการสอบสวนเมื่อเกิดมีปัญหาก็จะปรึกษากับรุ่นพี่ๆ โดยมีความคิดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคย
ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่ สภ.อ.แม่สอด มาเป็นระยะเวลาานหรือเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับคนต่างตัว
มาก่อนจะสามารถเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง แต่ส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ชั้นประทวนที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ อ.แม่สอด จึงมักจะไม่มีโอกาสโยกย้ายไปที่อื่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจพวก
นี้จะเห็นสภาพปัญหาจนจนเกิดความท้อแท้ใจและไม่อยากยุ่งเกี่ยว ประกอบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ในระดับผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้วางแผนบริหารงานภายในสถานีตำรวจนั้นก็มักจะมีการโยกย้ายกันอยู่
เสมอ จึงขาดผู้ที่มีความเข้าใจถึงสภาพปัญหาและขาดการสานต่อเกี่ยวกับนโยบายที่จะนำมาปฏิบัติ
ปัญหาคนต่างตัวจึงดูเหมือนว่าเป็นปัญหาที่ยากแก่การแก้ไขอยู่ในปัจจุบันนี้

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างตัว ตั้งแต่ดำรงตำแหน่งอยู่ที่ สภ.อ.แม่สอด จนกระทั่งถึง
ปัจจุบัน รวมเป็นระยะเวลา 2 ปี ทำให้พอเข้าใจสภาพปัญหาเกี่ยวกับคดีคนต่างตัวที่ลักลอบเข้า
เมืองโดยผิดกฎหมายในส่วนของการสอบสวน โดยนำประสบการณ์ที่ตนเองได้รับนำมาปรับใช้กับ
การทำงานในปัจจุบัน ซึ่งตนเองมีความรู้สึกว่าคุณคนต่างตัวที่ตนเองกำลังสอบสวนอยู่นั้น เป็น
ปัญหาที่นำเป้าหมาย น่าจะได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ ถึงแม้ว่าตนเองจะพอเข้าใจถึงสภาพ
ปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ก็ไม่ศักยภาพที่จะทำการแก้ไขได้ เพียงแต่ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดเท่านั้น

การสื่อสาร ร.ต.ต.รักษาติฯ ไม่สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้เข้าใจ โดยมีความคิดว่าการสื่อสาร
เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการสอบสวนคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนที่จะต้องใช้การสื่อสารเป็นสำคัญในการสอบสวนปากคำของผู้ต้องหา
เพื่อให้ปรากฏรายละเอียดแห่งการกระทำผิด การดำเนินการมีหลายขั้นตอนจนกว่าจะส่งตัวคน
ต่างตัวออกไปนอกราชอาณาจักรไทย ทุกขั้นตอนอาจก่อให้เกิดปัญหาได้ทั้งสิ้น แต่ในการปฏิบัติ
งานไม่มีส่วนแปลคอยให้การช่วยเหลือตลอดเวลา เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาคนต่างตัวได้
มีจำนวนน้อยไม่ถึง 10 คน โดยอยู่ปะปนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่นๆ ในสายงานต่างๆ บางครั้งก็
ไม่ทราบว่าใครบ้างที่สามารถพูดภาษาคนต่างตัวได้ การติดตามหาส่วนแปลทำให้เกิดความล่าช้า
ประกอบกับระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาจำกัดเพียง 48 ชั่วโมงจำเป็นต้องเร่งรัดการ
สอบสวนให้เสร็จสิ้น แต่ปริมาณคดีมีจำนวนมาก จึงทำให้การทำงานล่าช้าค้างค้ำและก่อให้เกิด
ปัญหาในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก เมื่อเกิดปัญหาข้อข้องทำให้อารมณ์เสียได้ง่ายอีกด้วย

การฝึกอบรม ร.ต.ต.รักษาติฯ ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว โดยมีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานีตำรวจที่มีอาณาติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวและมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวในรูปแบบต่างๆ ถึงแม้ว่าไม่มีหลักสูตรเฉพาะหรือขาดแคลนงบประมาณ แต่ในทางปฏิบัติก็จะสามารถกระทำได้โดยใช้การประชุมชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อคดีคนต่างด้าวอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันและนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมทันต่อสถานการณ์ รวมถึงควรจัดให้มีการประชุมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือนโยบายของรัฐที่มักจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพียงแต่ใช้ประสบการณ์เดิมๆ ที่เคยกระทำสืบต่อกันมา การแก้ไขปัญหาก็เป็นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเท่านั้น ไม่ได้เกิดจากฝึกอบรม วิเคราะห์หรือการวางแผนในระยะยาว โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจในสาขานป้องกันปราบปรามและสาขานสืบสวนที่เป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง ซึ่งจะแตกต่างจากพนักงานสอบสวนที่จำเป็นจะต้องแสวงหาความรู้และการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบอยู่เสมอเพราะเป็นหน้าที่หลักของสาขานสอบสวน

การประสานงาน การประสานงานระหว่างสาขานภายในหน่วยงานเป็นไปได้ดีด้วยดี กรณีที่เกิดมีปัญหาระหว่างสาขานก็สามารถขอความร่วมมือกันได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่อีกคือการประสานงานภายนอกหน่วยงาน สามารถเรียงลำดับของหน่วยงานที่เกิดปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. หน่วยงานของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง(ด่านแม่สอด)ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่ไม่มีอำนาจในการสอบสวน มีอำนาจเฉพาะการจับกุมและดำเนินการส่งตัวกลับหรือการเนรเทศ ร.ต.ต.รักษาติฯมีความคิดเป็นว่าไม่ได้รับการประสานงานจากตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเท่าที่ควร ทั้งที่เป็นตำรวจเหมือนกันแต่ขาดการประสานร่วมมือกันในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองมักจะเน้นการกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายเพื่อรายงานสถิติคดีผลการกวาดล้างจับกุมให้กับผู้บังคับบัญชาของตนเองทราบเท่านั้น โดยไม่มุ่งหวังในการวางแผนเพื่อหามาตรการมาแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ทั้งที่เข้าใจถึงสภาพปัญหากันอยู่แล้วว่าการกวาดล้างจับกุมนั้นไม่ใช่วิธีการแก้ไขปัญหาคดี เพียงแต่เป็นการจับกุมเพื่อแสดงสถิติการจับกุมเสนอผู้บังคับบัญชาทราบเท่านั้น แต่ผู้ที่รองรับปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจในสาขานสอบสวนที่จะต้องเสียเวลาในการทำสำนวนการสอบสวน ในกรณีที่มีคดีจำนวนมากก็จะใช้การถ่ายเอกสารซึ่งเป็นเงินส่วนตัวของพนักงานสอบสวนเอง ปัญหาการจัดหาขานพาหนะ ฯลฯ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งหน่วยงานที่จับกุมกลับทำเหมินเฉยไม่รับรู้ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นต่อพนักงานสอบสวนดังกล่าว สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นพนักงานสอบสวนก็จะส่งผลกระทบไปยังหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นลูกโซ่

2. หน่วยงานทหาร พื้นที่ของอำเภอแม่สอด มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่า จึงจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานของทหารเข้ามาประจำการอยู่ หน้าที่ของทหารก็คือการป้องกัน

รุกรานจากประเทศเพื่อนบ้าน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นที่บริเวณเขตอำเภอแม่สอด ก็คือ ปัญหาการอพยพ ลี้ภัยสงครามจากประชาชนชาวพม่าเข้ามาในเขตประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยสัญชาติ พม่าที่ทำสงครามกับรัฐบาลพม่าเพื่อแบ่งแยกดินแดน ทหารจึงไม่สามารถที่จะผลักดันพวกนี้กลับเข้าไปในประเทศพม่าได้ด้วยเหตุผลทางด้านมนุษยธรรมและปัญหาทางการเมือง เพียงแค่ควบคุมคนต่างด้าวไว้ตามศูนย์อพยพต่าง ๆ ตามแนวชายแดน นับวันจำนวนผู้อพยพมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและล้นหลาบหนีออกจากศูนย์อพยพ การแก้ไขปัญหของทหารก็คือการจับกุมตัวคนต่างด้าวพวกนี้ส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหของฝ่ายทหาร แต่ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ปัญหาดังกล่าวดูเหมือนจะไม่สามารถแก้ไขได้ ถ้ารัฐบาลพม่ายังทำสงครามกับชนกลุ่มน้อยอยู่เหมือนในปัจจุบันนี้ ประชาชนผู้ได้รับความเดือนร้อนก็จะหลบหนีอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยและไม่อยากที่กลับไปประเทศของตนเอง การผลักดันคนต่างด้าวพวกนี้กลับประเทศก็ยังไม่ได้เพราะรัฐบาลพม่าไม่ต้องการคนต่างด้าวพวกนี้กลับไปสร้างปัญหาขึ้นอีก การแก้ไขปัญหของฝ่ายทหารน่าจะใช่วิธีการที่ดีกว่านี้แทนที่จะใช้การจับกุมนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี

3. หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับการได้แจ้งในข้อกฎหมายที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่จะเกิดปัญหาในกรณีที่คนต่างด้าวที่ถูกจับกุมเป็นผู้ที่ทำงานให้กับหน่วยงานระหว่างประเทศที่เข้ามาช่วยเหลือคนต่างด้าวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติที่ให้การช่วยเหลือในด้านอาหารและยารักษาโรค หน่วยงานทางด้านสาธารณสุขในการควบคุมโรคติดต่อชนิดต่าง ๆ เป็นต้น การจับกุมคนต่างด้าวทำให้หน่วยงานพวกนี้ได้รับความเดือดร้อนโดยตรง เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ ก็จะทำให้การช่วยเหลือโดยวิธีต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิมนุษยชนและผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานนั้น ๆ บางครั้งก็ขอขึ้นคำร้องประกันตัวคนต่างด้าวหรือร้องเรียนการทำงานของพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนเป็นอย่างมากเพราะหลักกฎหมายแตกต่างกันยากแก่การอธิบายให้เข้าใจ และการประสานงานก็กระทำไม่ได้ยากเพราะไม่ทราบว่ามีหน่วยงานใดบ้างที่มีคนต่างด้าวรับจ้างทำงานอยู่ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการควบคุมดูแลหรืออธิบายข้อกฎหมายจึงไม่สามารถกระทำได้

4. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน ส่วนใหญ่ไม่ยินยอมให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการให้การช่วยเหลือว่าจ้างทำงานและให้ที่พักพิงแก่คนต่างด้าว ตามบ้านเรือนที่จะมีคนต่างด้าวเป็นคนรับใช้อยู่ตามบ้าน ตามโรงงานก็จะมีแรงงานคนต่างด้าวเป็นส่วนใหญ่ ตามบ้านเช่าก็จะมีแต่คนต่างด้าวพักอาศัยและมีการบุกรุกที่สาธารณะ การจับกุมจึงเป็นเรื่องที่ยากและมีผลกระทบโดยตรงทำให้นายจ้างได้รับความเสียหายและหาวิธีการโต้ตอบ โอกาสที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะถูกร้องเรียนจึงน้อยกว่าคดีประเภทอื่น ๆ

5. อัยการจังหวัดแม่สอด เนื่องจากลักษณะการทำงานของตำรวจกับอัยการมีความใกล้ชิดกันมากที่สุด ปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ก็เป็นเพียงปัญหาที่เล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สามารถแก้ไขกันได้ ปัญหาการประสานงานระหว่างตำรวจกับอัยการ ส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากอัยการมีจำนวนน้อย บางครั้งที่มีการจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมาก พนักงานอัยการจึงจำเป็นต้อง

ต้องรีบฟ้องศาลให้ทันเวลา ทั้งๆที่อัยการก็มีปริมาณงานที่มากอยู่แล้ว จึงเกิดการกระทบกระทั่งและความไม่เข้าใจกันได้ง่าย

6. ราชทัณฑ์ ลักษณะของงานตำรวจจะมีความรู้สึกสนิทสนมกับหน่วยงานอัยการและศาลมากกว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ปัญหาการประสานงานระหว่างตำรวจกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ก็คือ ก่อนผู้ต้องหาคนต่างด้าวพ้นโทษ ทางเรือนจำจังหวัดแม่สอดไม่ได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบล่วงหน้า ครั้นเมื่อถึงกำหนดจึงแจ้งให้ทราบ ส่วนใหญ่ก็เป็นเวลาผิดค่าแล้ว ซึ่งถ้าพนักงานสอบสวนไม่ได้รับตัวมาควบคุมตัวไว้ทางเรือนจำก็จะปล่อยตัวไป ก็จะเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ในกรณีที่ทางเรือนจำจังหวัดแม่สอดไม่สามารถรองรับจำนวนผู้ต้องขังคนต่างด้าวจำนวนมากได้จึงจำเป็นต้องส่งตัวคนต่างด้าวบางคนไปควบคุมที่เรือนจำจังหวัดตากแทน ครั้นถึงกำหนดพ้นโทษ พนักงานสอบสวนจะต้องจัดพาหนะไปรับตัวคนต่างด้าวที่พ้นโทษจากเรือนจำจังหวัดตากแทน เป็นระยะทางประมาณ 90 กิโลเมตร ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนโดยไม่จำเป็น

7. ศาลจังหวัดแม่สอด ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างศาลกับตำรวจก็คือ การได้สวนพิจารณาคดีในชั้นศาลกระทำมีความล่าช้าอันเนื่องมาจากปริมาณคดีต่างๆ มีจำนวนมาก โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่มักจะได้รับพิจารณาพิพากษาเสร็จสิ้นในช่วงเวลาเย็นๆ บางวันถึงเวลาค่ำๆ ซึ่งหลังจากศาลตัดสินแล้ว พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นที่จะต้องทราบว่าศาลมีคำพิพากษาว่าอย่างไร เนื่องจากพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีจะเป็นผู้ขอรับตัวคนต่างด้าวที่พ้นโทษแล้วไปควบคุมตัวไว้ที่ สภ.อ.แม่สอด เพื่อจะได้ดำเนินการส่งตัวไปยังตำรวจตรวจคนเข้าเมืองทำการส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักร การที่เจ้าหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงานต้องทำงานล่วงเวลาเสมอทำให้เครียดต่อการทำงานและเกิดการกระทบกระทั่งกันได้ง่าย

8. หมายความ จะค่อยๆ จะเกิดปัญหาระหว่างกันมากขึ้น จะมีปัญหาในกรณีมีการต่อสู้คดีกันในชั้นศาลเท่านั้น

ผลตอบแทน ตั้งแต่ ร.ต.ต.รักษาติฯ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่ สภ.อ.แม่สอด ยังไม่เคยได้รับการเลื่อนเงินเดือน 2 ชั้น โดยมีความเห็นว่าผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยให้ความสำคัญกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเพราะเป็นคดีที่น่าเบื่อหน่ายจึงไม่ได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาที่มักจะทำให้ความสำคัญกับคดีที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ คดีสะเทือนขวัญ คดีอุกฉกรรจ์หรือคดีที่ประชาชนให้ความสนใจมากกว่า ผู้ที่สามารถจับกุมคนร้ายคดีสำคัญๆ ได้จะได้รับความดีความชอบจากผู้บังคับบัญชาหรือได้รับการพิจารณาเลื่อนชั้น แต่ ร.ต.ต.รักษาติฯ ยอมรับว่าคดีประเภทอื่นๆ มีแรงจูงใจให้ทำงานมากกว่าคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากมีโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ได้ง่าย ส่วนคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์น้อยจึงไม่มีแรงจูงใจในการทำงาน บางครั้งก็เคยมีนายจ้างเสนอจะให้เพื่อแลกกับการปล่อยตัวผู้ต้องหาเพราะมีความเห็นว่าเป็นคดีเล็กน้อยไม่มีความสำคัญ แต่ ร.ต.ต.รักษาติฯ ก็ไม่กล้ารับข้อเสนอเพราะเกรงว่าจะเกิดเป็นปัญหาภายหลัง โดยเฉพาะผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าวอาจมีการร้อง

เรียนผ่านองค์กรต่าง ๆ และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ จึงรู้สึกว่าคุณผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่น่าเบื่อหน่ายกว่าคดีอื่น ๆ และเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยไม่จำเป็น อีกทั้งมีโอกาสที่จะเปลี่ยนตัวได้ง่ายกว่า

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบ ร.ต.ต.รักษาติฯ มีความรู้สึกว่ายัง สัมพันธ์กับแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนต่างด้าว ที่มักจะเกิดการเปลี่ยนแปลงกันอยู่เสมอ บางครั้ง มีมติของคณะรัฐมนตรีให้มีการผ่อนผันแรงงานคนต่างด้าว บางครั้งมีมติคณะรัฐมนตรีให้มาตรการ ผลักดันแรงงานคนต่างด้าว ทำให้ในส่วนของตำรวจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงจะต้องออก ระเบียบต่าง ๆ มารองรับจำนวนมาก ร.ต.ต.รักษาติฯ จึงปรับตัวไม่ค่อยทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะไม่ค่อยจะทราบในรายละเอียดของแนวนโยบายนั้นแน่ชัดนัก ทำให้เกิดปัญหา ในการนำไปปฏิบัติงาน โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนที่มีหน้าที่โดยตรง ในส่วนของกฎหมายและ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวนั้น ก็มีจำนวนมากและค่อนข้างจะซับซ้อน ประกอบกับมีขั้นตอนต่าง ๆ มากแตกต่างกับคดีทั่วไป ทำให้เกิดปัญหาต่อพนักงานสอบสวนได้ง่าย เนื่องจากเป็นคดี เกี่ยวกับคนต่างด้าว ปัญหาที่เกิดขึ้นกลายเป็นปัญหาระดับประเทศได้ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับ ด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยมีแนวความคิด ว่าการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดย่อมที่จะสามารถแก้ไขปัญหาคคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายได้ เพราะจะทำให้คนต่างด้าวเกรงกลัว และคนไทยก็จะไม่กล้าให้การช่วยเหลือ หรือว่าจ้างคนต่างด้าวทำงาน แต่ก็จะต้องใช้มาตรการด้านอื่น ๆ ประสานกันไปด้วยเพื่อให้สอดคล้อง กันในการแก้ไขปัญหามันในทิศทางเดียวกัน

ทัศนคติเกี่ยวกับงานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ร.ต.ต.รักษาติฯ มีความรู้สึกว่าคุณผู้ ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย แตกต่างจากคดีประเภทอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ แต่จำเป็นที่จะต้องทำเพราะเป็นหน้าที่ บางครั้งก็ ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ที่ทำการจับกุมว่าไม่จำเป็นก็ไม่ต้องทำการจับกุมเพราะเป็นการ สร้างปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนโดยใช่เหตุ อีกทั้งคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นคดี ที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ที่มีบทลงโทษต่ำ การพิพากษาลงโทษให้จำคุกเป็นการสร้างภาระให้กับทาง เรือนจำซึ่งไม่มีสถานที่ควบคุมเพียงพอและสิ้นเปลืองงบประมาณเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าจะ พิพากษาลงโทษให้จำคุกก็เพียงระยะเวลาเพียงไม่กี่วัน การนำมาตรการฝึกหัดอาชีพมาให้กับผู้ ต้องขังมาใช้เหมือนกับผู้ต้องขังคนไทยก็กระทำไม่ได้เพราะมีระยะเวลาฝึกหัดสั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นจึง น่าจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ศาลไม่มีคำพิพากษาลงโทษถึงจำคุก เพียงแต่ให้โทษจำคุกรอลงอาญาไว้ แล้วส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักร คนต่างด้าวจึงไม่เกรงกลัวต่อการถูกลงโทษ อีกทั้งโทษจำคุกที่ รอการลงอาญาไว้ก็ไม่สามารถนำมาบังคับได้เพราะไม่มีการจัดเก็บประวัติพิมพ์ลายนิ้วมือไว้ ปัญหา ที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่นเพราะการจับกุมเพียงอย่างเดียวไม่สามารถจะแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพราะคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมก็จะลักลอบกลับเข้ามาอีกอย่างง่ายดายไม่มีที่สิ้นสุด

แต่เป็นปัญหาระดับประเทศที่รัฐบาลควรจะหามาตรการแก้ไขอย่างจริงจัง เพราะปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มที่จะกระจายไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศจนไม่สามารถแก้ไขได้ทันถ่วงที

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว ร.ต.ต.รักษาดิชา รู้สึกว่าคนต่างด้าวเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย เป็นพวกไม่มีการศึกษา รู้สึกรังเกียจไม่อยากเข้าใกล้หรือคบหาสมาคมด้วยเนื่องจากคนต่างด้าวแต่งกายสกปรกเหม็นและเกรงว่าจะเกิดการติดเชื้อโรคระบาด แต่นับวันปัญหาผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเพราะปัญหาสภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมืองในประเทศพม่ายังไม่ได้รับการแก้ไข อีกทั้งยังมีการทำสงครามต่อสู้กับชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนตลอดเวลา จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการอพยพและลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเพิ่มสูงขึ้น เมื่อคนต่างด้าวลักลอบเข้ามาอยู่รวมตัวกันมากขึ้นก็จะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ติดตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโรคระบาด ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวน การถือครองที่ดิน ฯลฯ เป็นต้น ทำให้ ร.ต.ต.รักษาดิชา มีความรู้สึกรังเกียจและไม่ชอบคนต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น

ภูมิประเทศ ร.ต.ต.รักษาดิชา มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ การลักลอบเข้าเมืองจึงกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน การกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าวได้จำนวนมากแต่ถ้าไม่สามารถป้องกันการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าวได้ก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ดีที่สุดก็คือการป้องกันมิให้คนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้ อาจจะใช้กำลังฝ่ายไทย-พม่า ประจำอยู่ตามตลอดแนวเขตแดนระหว่างประเทศ เป็นต้น อีกทั้งรัฐบาลควรจะเปิดการเจรจากับรัฐบาลของพม่าให้ยุติปัญหาการต่อสู้ทำสงครามกับชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน เพราะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่คนให้ชนกลุ่มน้อยหลบหนีภัยสงครามเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยและไม่อยากที่จะกลับไปอยู่ประเทศพม่า และรัฐบาลพม่าก็ควรที่จะยอมรับชนกลุ่มน้อยพวกนี้กลับไปอยู่ในประเทศพม่าตามเดิม ไม่ควรถือว่าเป็นพวกกบฏและผลักดันให้พักอาศัยอยู่ในประเทศไทย

การศึกษากรณีที่ 3

ชื่อ ค.ต.รักไทยฯ มีอายุ 49 ปี มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพ แต่งงานอยู่กินด้วยกันกับภรรยามานานประมาณ 22 ปี มาแล้ว มีบุตรด้วยกัน 2 คน มีภูมิลำเนาและพักอาศัยอยู่ที่ อ.แม่สอด จว.ตาก มีความคิดเห็นว่าสถานภาพของตนเองไม่มีผลต่อการทำงานคดีเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเนื่องจากตนเองทำงานตามเวลาราชการ มีเพียงบางวันเท่านั้นที่มีการจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากและพนักงานสอบสวนขอความ

ช่วยเหลือให้ตนเองทำงานล่วงเลยเวลาราชการ แต่ภรรยาที่เข้าใจส่วนงานคดีเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น ก็เป็นหน้าที่โดยตรงของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตนเองจึงไม่ค่อยได้รับผลกระทบจากปัญหามากเท่าใดนัก

สาขางาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บังคับบัญชาสอบสวน ประจำ สภ.อ.แม่สอด ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการในสาขางานสอบสวนที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย เช่น การเปรียบเทียบปรับ การตรวจสอบประวัติผู้ต้องหา การเก็บประวัติบุคคลต้องโทษ การพิมพ์มือผู้ต้องหา การรายงานเหตุประเภทต่าง ๆ งานธุรการคดีเกี่ยวกับงานสอบสวน เป็นต้น โดย ค.ต.รักไทยฯ ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้มีหน้าที่เกี่ยวกับเปรียบเทียบปรับ มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขางานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากที่สุด เนื่องจากลักษณะงานสาขาสอบสวนมีหลายขั้นตอนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ในแต่ละขั้นตอนมีระเบียบปฏิบัติที่ยุ่งยากจึงทำให้มีสภาพปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขางานป้องกันปราบปรามและสาขางานสืบสวนนั้นมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการจับกุมผู้กระทำความผิดนำส่งส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีเท่านั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจึงอยู่ในขั้นตอนการจับกุมเท่านั้น อีกทั้งยังไม่ต้องทำงานเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ อีกด้วย ปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสาขางานสอบสวนเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย คือ

1. การสื่อสาร ถึงแม้ว่า ค.ต.รักไทยฯ จึงพูดภาษาคนต่างด้าวได้ แต่ก็สังเกตเห็นความสำคัญของการสื่อสารที่เกิดกับเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่น ๆ ซึ่งทำให้ไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนไม่สามารถสอบสวนปากคำของผู้ต้องหาได้จึงจำเป็นต้องใช้ล่ามแปล แต่ล่ามแปลก็มีจำนวนน้อย ก่อให้เกิดปัญหาต่อพนักงานสอบสวนโดยตรง ทำให้การทำงานล่าช้า ควรจะเอาเวลาที่เสียไปทำงานอย่างอื่นที่สำคัญมากกว่า บางครั้งอาจทำให้พนักงานสอบสวนอารมณ์เสียเพราะการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน

2. สำหรับงานธุรการคดีในสาขางานสอบสวนนั้นจะมีปัญหาเกี่ยวกับปริมาณคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมาก ทำให้เกิดความสับสนยุ่งยากในการจัดเก็บสารบบภายในงานสอบสวน เช่น การจัดเก็บสำเนาสำนวนการสอบสวนที่มีจำนวนมาก การจัดเก็บสมุดควบคุมสถิติคดีอาญา เป็นต้น เป็นการสิ้นเปลืองวัสดุอุปกรณ์ เพิ่มปริมาณงานโดยใช่เหตุ เป็นงานที่มีลักษณะซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย เป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุและไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น และเนื่องจากคนต่างด้าวไม่มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่มีบัตรประจำตัว ไม่มีนามสกุล และชื่อก็ซ้ำ ๆ กัน จึงทำให้ตรวจสอบประวัติของผู้ต้องหาไม่ได้หรือไม่สามารถนำมาตรการฟ้องเพิ่มโทษสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำมาใช้ได้ ซึ่งแตกต่างจากคดีประเภทอื่น ๆ

สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวโดยตรง ก็จะเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาต่าง ๆ โดยตรง เนื่องจากอยู่ในสาขางานสอบสวนเหมือนกันจึงทำให้ ค.ต.รักไทยฯ มักจะได้รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ และรู้สึก

เห็นใจเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับคนต่างด้าว ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่ประสบกับปัญหามากกว่าทุกคนในสายงานสอบสวน ยกเว้นพนักงานสอบสวน ซึ่งแท้ที่จริงแล้วพนักงานสอบสวนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้น ปัญหาที่มักเกิดกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวนก็คือ

ประการแรกก็คือ ปัญหาการควบคุมตัวคนต่างด้าวออกจากห้องควบคุมไปส่งยังสำนักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อศาล ยานพาหนะที่ใช้เป็นรถยนต์ที่มีสภาพเก่าเพียงคันเดียว และไม่มีกรงขังหรือกุญแจมือที่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับคนต่างด้าวที่มีจำนวนมากและ+ต้องขังเยียดกันอยู่บนรถซึ่งอาจจะทำให้เกิดอันตรายได้หรืออาจจะทำให้เกิดการหลบหนีของคนต่างด้าวระหว่างทางได้ เนื่องจากไม่มีกำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่นคอยช่วยเหลือนอกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 2 คน ที่อยู่ในสายงานสอบสวนและได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้รับผิดชอบเท่านั้น

ประการที่สองก็คือ ปัญหาการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมายจำเป็นที่จะต้องไปติดต่อประสานงาน ทั้งที่ไม่ใช่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบและไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานสอบสวน ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงตกเป็นภาระของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้นั้นจะต้องทำการแก้ไข

ประการที่สาม ก็คือ การทำงานล่วงเวลาราชการอยู่เสมอ เนื่องจากในแต่ละวันศาลมีการพิจารณาคดีพหุภาคีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจำนวนมาก กว่าจะเสร็จสิ้นก็เข็นมากแล้ว การรอรับตัวคนต่างด้าวที่พันโทษแล้วเพื่อนำไปส่งตัวกลับออกนอกราชอาณาจักรจึงเกิดความล่าช้า

ประการที่สี่ ก็คือ การที่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคนต่างด้าวมักเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อโรคติดต่อจากคนต่างด้าวได้ง่าย

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่อายุ 18 ปี จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดตาก รวมระยะเวลาในการรับราชการตำรวจ จำนวน 31 ปี โดยเคยเป็นตำรวจตระเวนชายแดนที่ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เป็นระยะเวลา 18 ปี และย้ายมาดำรงตำแหน่งที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จำนวน 13 ปี มาแล้ว ต.ต.รักไทยฯ มีความรู้สึกว่าการที่ตนเองเรียนจบจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ จังหวัดตาก และรับราชการครั้งแรกที่ จังหวัดตาก ทำให้ตนเองรู้สึกคุ้นเคยกับการทำงานและทราบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่เขตจังหวัดตากเป็นอย่างดี โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวและสามารถนำปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานได้เป็นอย่างดี

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างด้าว เคยปฏิบัติหน้าที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดน ประจำอยู่ที่ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก จำนวน 1 ปี และปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรแม่สอด จำนวน 13 ปี รวมระยะเวลาที่ทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าว จำนวน 14 ปี ลักษณะการทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าว เมื่อครั้งเป็นตำรวจตระเวนชายแดนกับเมื่อเป็นตำรวจภูธรมีความแตกต่างกันคืองาน

ตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่มักจะเป็นการหาข่าวสารทางการทหารและจำเป็นที่จะต้องฝึกหัดพูดภาษาพม่าให้ได้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่และเพื่อการเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่าง ๆ ส่วนการทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวเมื่อมาประจำอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เป็นสภาพปัญหาของสังคมเมืองมากกว่าเมื่อก่อนที่จะมีปัญหาเกี่ยวกับการต่อสู้ทำสงคราม โดย ด.ต.รักไทยฯ รู้สึกว่าการที่ตนเองเคยปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่กับคนต่างด้าวมาก่อนจึงทำให้รู้สึกมั่นใจในการทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าว มากกว่าบางคนที่ได้รับราชการตำรวจมานานกว่าแต่ไม่เคยทำงานหรือสัมผัสกับคนต่างด้าวมาก่อน

การสื่อสาร ด.ต.รักไทยฯ สามารถพูดภาษาพม่าและภาษากระเหรี่ยงได้ เนื่องจากเคยปฏิบัติหน้าที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดนมาก่อนและได้รับการอบรมด้านการพูดภาษาพม่าเพื่อนำไปใช้ในการทำงาน เมื่อครั้งสมัยที่พื้นที่จังหวัดตากยังมีกลุ่มโจรคอมมิวนิสต์หลบซ่อนตัวอยู่จำนวนมากและพื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนระหว่างไทย-พม่า ยังเป็นฐานที่ตั้งของกองกำลังของชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติกระเหรี่ยง จึงมักเกิดเกิดการปะทะต่อสู้กับตำรวจตระเวนชายแดนอยู่เสมอ ทางต้นสังกัดจึงได้จัดการฝึกอบรมการพูดภาษาพม่าให้กับผู้บังคับบัญชาเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารและการข่าว จึงทำให้ ด.ต.รักไทยฯ เริ่มฝึกพูดภาษาพม่ามาตั้งแต่เมื่อครั้งเป็นตำรวจตระเวนชายแดน ประกอบกับการทำงานที่สัมผัสกับคนต่างด้าวเป็นระยะเวลาหลายปี จึงทำให้สามารถพูดภาษาพม่าเข้าใจเป็นอย่างดี รวมทั้งทำให้ทราบถึงอุปนิสัยใจคอ ขนบธรรมเนียมประเพณีของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เมื่อ ด.ต.รักไทยฯ โยกย้ายมาดำรงตำแหน่งประจำอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จึงมักจะได้รับรางวัลจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาให้เป็นสามแปดผู้ต้องหาหรือพยานที่เป็นคนต่างด้าวอยู่เสมอ ซึ่งทำให้บางครั้ง ด.ต.รักไทยฯ เกิดความเบื่อหน่ายกับการเป็นสามแปดเนื่องจากเป็นการเบียดบังเวลาการทำงานของตนเอง อีกทั้งคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็มีปริมาณมากในแต่ละวัน โดยเฉพาะการเป็นสามแปดให้กับพนักงานสอบสวน ซึ่งตนเองไม่มีความรู้ในด้านการสอบสวนที่จะต้องใช้เทคนิคการซักถามเพื่อค้นหาความเป็นจริงซึ่งจะต้องซักถามอย่างละเอียด เจาะลึกเพื่อพิสูจน์ความผิด ทำให้รู้สึกลำบากใจในการเป็นสามแปดเพราะเกรงว่าจะแปดผิดพลาดโดยเฉพาะบางคดีที่มีการไต่สวนและจะต้องไปเป็นพยานในชั้นศาล

การฝึกอบรม ด.ต.รักไทยฯ เคยได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว เมื่อครั้งเป็นตำรวจตระเวนชายแดนอยู่ที่ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก การฝึกอบรมเป็นลักษณะมีวิทยากรเป็นผู้บรรยายและแจกเอกสารประกอบรายละเอียดที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ ลักษณะภูมิประเทศ ประวัติความเป็นมาของกองกำลังชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ การฝึกพูดภาษาพม่าเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลัก ส่วนใหญ่จะเป็นการข่าวทางทหาร มีระยะเวลาการฝึกอบรมประมาณ 3 เดือน ซึ่งทำให้สามารถพูดภาษาพม่าได้ สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ ด.ต.รักไทยฯ สามารถพูดภาษาพม่าได้นอกจากเข้ารับการฝึกอบรมแล้ว ก็คือความจำเป็นในการทำงานในอาชีพตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อเอาชีวิตรอดจากสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบกับประสบการณ์ในการทำงานที่

สัมผัสกับคนต่างด้าวอยู่เสมอ จึงทำให้เรียนรู้ลักษณะอุปนิสัย ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนต่างด้าว สัญชาติพม่า หลังจากย้ายมาดำรงตำแหน่งอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จึงนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการทำงานในปัจจุบัน ปัญหาที่เคยเกิดจากการสู้รบทำสงคราม ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นปัญหาที่มีลักษณะของสังคมเมืองมากกว่า โดยเฉพาะปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

การประสานงาน สำหรับการประสานงานระหว่างสายงานสอบสวนด้วยกัน ส่วนใหญ่เป็นไปด้วยดี เพราะแต่ละคนจะทำหน้าที่ตามที่ตนเองได้รับมอบหมาย การติดต่อในสายงานจึงเป็นระบบ แต่สำหรับผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้ามักจะประสบกับปัญหามากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่นๆ ในสายงานสอบสวน เพราะจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงาน จึงมีโอกาที่จะเกิดปัญหาอยู่ตลอดเวลา

ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากการประสานงานภายนอกหน่วยงาน เพราะต่างสังกัดและมีแนวนโยบายของแต่ละหน่วยงานไม่เหมือนกัน เช่น ทหารมักจะจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองจำนวนมาก นำส่งดำเนินคดีโดยอ้างว่าเป็นเหตุผลทางการทหาร ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (นายอำเภอ, ปลัดอำเภอ) ก็มีหน้าที่ในการจับกุมเช่นกันโดยจะอ้างว่าเป็นนโยบายของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ส่วนฝ่ายสภาพุทธสาหรรมจังหวัดหรือกลุ่มผู้ประกอบการที่จะอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับเจ้าหน้าที่เสมอ โดยมีความเห็นว่าการจับกุมคนต่างด้าวเป็นการทำลายเศรษฐกิจของประเทศและมีการเคลื่อนไหวผ่านทางนักการเมือง ซึ่งแต่ละหน่วยงานก็จะมีเหตุผลของตนเอง แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหน่วยงานที่รับสภาพปัญหาที่ปลายทางอยู่เสมอ การขาดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานจึงทำให้เกิดความโกลาหล ยุ่งยากในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างมาก หน่วยงานที่มีปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจมากที่สุดก็คือ

1. ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เนื่องจากเป็นหน่วยงานสุดท้ายในการส่งตัวคนต่างด้าวกลับประเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นต่างๆ จึงคล้ายกับปัญหาที่เกิดขึ้นที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด เช่น ปัญหาปริมาณคนต่างด้าวที่มีจำนวนมาก ห้องควบคุมมีไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีจำนวนน้อย มีระเบียบข้อปฏิบัติจำนวนมาก ตลอดจนปัญหาการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของประเทศพม่า เมื่อหน่วยงานของตำรวจตรวจคนเข้าเมืองประสบกับปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นและไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้มากนัก จึงเกิดปัญหาการกระทบกระทั่งกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งสองหน่วยงานอยู่เป็นประจำเพื่อที่จะผลักดันปัญหาพ้นจากหน่วยงานของตนเอง

2. หน่วยงานทหาร สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากการที่ทหารมีการจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองจำนวนมากนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี โดยไม่ได้มีการประสานงานกันไว้ก่อนล่วงหน้า ทำให้เกิดความโกลาหลและเป็นภาระของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เกี่ยวข้องโดยตรง

3. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน ซึ่งจะมีความคิดเห็นต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยสนับสนุนให้มีการว่าจ้างแรงงานคนต่างด้าวและไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับ

เจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมตัวคนต่างด้าว อีกทั้งยังมีการรวมกลุ่มกันขึ้นเพื่อต่อรองการทำงาน
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ส่วนหน่วยงานอื่นๆ นั้น ด.ต.รักไทยฯ มีความเห็นว่าทุกหน่วยงานก็มี
ปัญหาที่เหมือนกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นมีลักษณะคล้ายลูกโซ่ที่จะส่งผลกระทบต่อเนื่องกันไป หน่วยงาน
งานในกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นผู้รองรับสภาพปัญหาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยเช่นกัน ถ้าสามารถ
แก้ไขปัญหาลูกโซ่ที่ลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ต้นเหตุได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานต่างๆ ก็จะ
ลดน้อยลง

ผลตอบแทน ด.ต.รักไทยฯ เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ขั้น จำนวน 2 ครั้ง การพิจารณา
การเลื่อนขั้นภายในสายงานสอบสวนมักจะเป็นไปตามวาระ ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาตามความ
เหมาะสม แตกต่างกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานป้องกันปราบปรามหรือสายงานสืบสวนที่จะมีความ
ใกล้ชิดกับผู้บังคับบัญชามากกว่า โอกาสที่จะได้รับการพิจารณาความดีความชอบย่อมมีมากกว่า อีกทั้ง
ลักษณะของงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการปราบปรามและจับกุมตัวผู้กระทำความผิด ก็เอื้ออำนวย
ประโยชน์ในด้านของผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ได้มากกว่าการทำงานเกี่ยวกับเอกสาร ซึ่งมีผลทำ
ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่อยากทำงานเกี่ยวกับงานเอกสาร เพราะเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อ
หน่าย ไม่มีแรงจูงใจในการทำงานเหมือนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปรามและสายงาน
สืบสวนที่มีแรงจูงใจในการทำงานมากกว่า การทำงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดย
ผิดกฎหมาย เป็นคดีที่ไม่ได้รับความสำคัญจากผู้บังคับบัญชา เนื่องจากเป็นคดีที่มีอัตราโทษเพียง
เล็กน้อย อีกทั้งเป็นคดีที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวันจนเป็นความเคยชิน ในทางตรงกันข้ามคดีสะเทือน
ขวัญหรือคดีสำคัญที่ได้รับความสนใจจากประชาชน ผู้บังคับบัญชามักจะให้ความสนใจเป็นพิเศษ
เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถคลี่คลายคดีได้จึงมีโอกาสดำเนินการพิจารณาเลื่อนขั้นมากกว่าเจ้าหน้าที่
ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ผู้บังคับบัญชาจึงควรที่จะหัน
มาสนใจเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและควรให้การ
สนับสนุนในด้านงบประมาณและเพิ่มสวัสดิการเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบและคำสั่ง ด.ต.รักไทยฯ เห็นว่า
วิธีที่จะแก้ไขสภาพปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายควรจะใช้
มาตรการจับกุมอย่างเคร่งครัดและลงโทษให้หนักเพื่อให้หลบจำ ประกอบกับมาตรการป้องกันการ
ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพราะปัจจุบันนี้มีปริมาณคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิด
กฎหมายมีอยู่จำนวนมากในเขตอำเภอแม่สอด ทั้งที่เข้ามาจับตามบ้านเรือน ตามโรงงาน หรือ
มีจุดประสงค์เพื่อเดินทางต่อไปยังจังหวัดต่างๆ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมหลายประการ เจ้าหน้าที่
ตำรวจไม่สามารถจับกุมตัวได้ทุกคน เนื่องจากมีนายจ้างคอยให้การช่วยเหลือคุ้มครองและรวมกลุ่ม
กันเพื่อตอบโต้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่กล้าจับกุม ปัญหาที่สำคัญก็
คือการที่รัฐบาลมีนโยบายเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเกี่ยวกับคนต่างด้าว บางครั้งให้มีการผ่อนผัน บาง

ครั้งใหม่เล็กน้อย บางครั้งให้มีการขกเว้นบางประเภท ทำให้เกิดความสับสนในการนำไปปฏิบัติ เพราะไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ถึงแม้กฎหมายจะไม่มีเปลี่ยนแปลงแต่การเปลี่ยนแปลงแต่ก็มีการยืดหยุ่นเพื่อสนองตามแนวนโยบายของรัฐ เมื่อมติคณะรัฐมนตรีประกาศบังคับใช้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะต้องออกระเบียบหรือคำสั่งในการปฏิบัติงานของหน่วยงานตนเองเพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐ ส่วนใหญ่กว่าที่หน่วยงานจะออกกฎระเบียบมารองรับกับแนวนโยบายของรัฐก็ล่าช้า ระหว่างที่ยังไม่มีกฎระเบียบหรือมาตรการที่แน่ชัดจากหน่วยงานจึงทำให้เกิดความสับสนในการนำไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก

ทัศนคติเกี่ยวกับงานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ค.ศ.รักไทยฯ มีความคิดว่างานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย และไม่สามารถแก้ไขปัญห ปริมาณงานคดีที่เกิดขึ้นนี้ได้ในระดับท้องถิ่น จึงทำให้รู้สึกไม่อยากจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นอกจากคนต่างด้าวคนนั้นสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับตนเองและคนอื่นเท่านั้น และการตรวจสอบว่าคนต่างด้าวนั้นมีหลักฐานการเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมายนั้นจะต้องเข้าไปพูดคุย สอบถาม ซึ่งไม่อยากจะใกล้เนื่องจากสกปรก กลัวติดเชื้อโรค อีกทั้งการจับกุมคนต่างด้าวก็เท่ากับว่าสร้างความเดือดร้อนให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกัน เป็นการสิ้นเปลืองวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ โดยไม่จำเป็น

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว ค.ศ.รักไทยฯ โดยส่วนตัวแล้วมีความรู้สึกที่โกรธแค้นคนต่างด้าวชาวพม่า ซึ่งเคยเป็นศัตรูคู่อาภิวินัยที่ทำสงครามกับคนไทยมาตั้งแต่อดีต ในอดีตมีการกวาดต้อนคนไทยไปเป็นเชลย เมทาทำลาชิวัดวาอาราม ปล้นเอาทรัพย์สินมีค่าของคนไทยไปจำนวนมาก ปัจจุบันมีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองมาพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอดจำนวนมาก แต่งกายสกปรก จึงรู้สึกรังเกียจไม่อยากจะใกล้เกรงว่าจะติดเชื้อโรค ประกอบกับมีอาชญากรรมที่เกิดจากการกระทำของคนต่างด้าวอยู่เสมอ จึงรู้สึกไม่ชอบที่คนต่างด้าวเข้ามาบริเวณที่พักอาศัย เมื่อพบอยู่บริเวณใกล้ๆ บ้านหรือที่พักอาศัยอยู่ก็จะขับไล่ไปไกลๆ เนื่องจากเกรงว่าจะมีดูสาดเสาะเพื่อขโมยสิ่งของในบ้าน และไม่สนับสนุนให้รัฐบาลอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย เพราะมีคนต่างด้าวเข้ามาอยู่จำนวนมาก จนมองดูเป็นเรื่องปกติ แต่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่รู้สึกที่มีความไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของตนเอง

ภูมิประเทศ ค.ศ.รักไทยฯ มีความคิดเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพราะภูมิประเทศเป็นแม่น้ำ ภูเขา ไม่มีรั้วกั้นอาณาเขตที่แน่นอน ปัญหาข้อโต้แย้งระหว่างไทย - พม่า ทุกวันนี้ก็ยังไม่มียุติที่แน่นอน จากสภาพปัญหาดังกล่าวจะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้คนต่างด้าวลักลอบเข้า - ออก ได้ง่าย การป้องกันควบคุมก็ทำได้ยาก โดยเฉพาะประเทศไทยมีสภาพเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีกว่าประเทศพม่าจึงเป็นปัจจัยดึงดูดให้คนต่างด้าวลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ประกอบกับปัญหาการสู้รบ ความยากจน การละเมิดสิทธิ

มนุษย์ชนในประเทศพม่าที่เป็นปัจจัยผลักดันให้ชาวพม่าอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจำนวนมาก และเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วภายในระยะเวลา 2-3 ปี และมีแนวโน้มว่าในอนาคตจะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นและก่อปัญหามากขึ้นด้วย

กรณีศึกษาที่ 4

ชื่อ ส.ต.ต.นพเกล้าฯ อายุ 29 ปี มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพ แต่งงานอยู่กินด้วยกันมานานประมาณ 5 ปีมาแล้ว โดยมีความเห็นว่าสถานภาพการสมรสมีผลต่อการปฏิบัติงานในอาชีพตำรวจ เนื่องจากได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส.ต.ต.นพเกล้าฯ มีความเห็นว่าตนเองมีอายุน้อยที่สุดในสายงานสอบสวน(ส่วนของงานธุรการงานคดี) ผู้บังคับบัญชาจึงมอบหมายให้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานที่มีลักษณะที่ต้องใช้แรงกายและเสียสละมากกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้ทำการเกี่ยวกับเอกสารงานธุรการสอบสวนที่ประจำอยู่ที่ห้องทำงานไม่ต้องลำบากออกไปติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ แตกต่างจากงานที่ตนเองได้รับมอบหมายเป็นงานที่จำเป็นที่จะต้องประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และต้องเป็นผู้เสียสละเป็นอย่างมาก เนื่องจากคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานนำเป้าหมายไม่มีใครอยากที่จะทำ ลักษณะการทำงานไม่เป็นเวลา การรับส่งผู้ต้องหาคคนต่างด้าวบางครั้งกว่าจะเสร็จสิ้นก็เป็นเวลาค่ำ อีกทั้งวันหยุดราชการหากมีคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็ต้องทำงานตามปกติ เมื่อครั้งที่ยังเป็นโสดยังสามารถทำงานได้ด้วยความเต็มใจ ไม่รู้สึกถูกเอาเปรียบมากนัก แต่หลังจากที่ตนเองแต่งงานและมีบุตรแล้วอยากที่จะมีเวลาให้กับครอบครัวบ้าง แต่ก็ทำไม่ได้เนื่องจากลักษณะการทำงานที่ไม่เป็นเวลาแน่นอน ต่างกับคนอื่นที่มีเวลาพักผ่อนเป็นเวลา บางครั้งภรรยาไม่เข้าใจส่งผลกระทบต่อถึงครอบครัวจนเกิดมีปากเสียงกันบ้าง ส.ต.ต.นพเกล้าฯ เคยขอเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบแต่ผู้บังคับบัญชาก็ไม่ยินยอม โดยให้เหตุผลว่าคนอื่น ๆ อายุมากแล้วไม่เหมาะสมและอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการได้ จึงรู้สึกว่าสถานภาพสมรสจึงมีผลต่อการทำงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

สายงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บังคับหมู่ งานสอบสวน ประจำ สถานีตำรวจอำเภอแม่สอด ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ช่วยพนักงานสอบสวนทำหน้าที่เกี่ยวกับ การควบคุมตัวคนต่างด้าวไปอัยการเพื่อฟ้องต่อศาล, การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ, การส่งหมายเรียกพยานและการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักรไทย ส.ต.ต.นพเกล้าฯ เคยทำงานในสายงานป้องกันปราบปรามมาก่อนจึงทำให้ทราบถึงความแตกต่างของสภาพปัญหาของทั้งสองสายงานเป็นอย่างดี มีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะ

ประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขาอื่น ๆ เนื่องจากมีขั้นตอนในการปฏิบัติหลายขั้นตอนและจะต้องรับผิดชอบจนกว่าจะส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักรไทย อีกทั้งลักษณะการทำงานเกี่ยวข้องกับหน่วยในกระบวนการยุติธรรม จึงทำให้มีโอกาสในการเกิดปัญหาได้ง่ายกว่า โดยเฉพาะ ส.ต.ต.นพเกล้าฯ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนพนักงานสอบสวนในเรื่องการประสานงานระหว่างหน่วยงานจึงมักที่จะต้องคอยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอทั้งที่ตนเองไม่ค่อยมีความรู้ในด้านการสอบสวน ปัญหาที่เกิดขึ้นในสาขาสอบสวนจึงมีความหลากหลายมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขาป้องกันปราบปรามหรือสาขาสืบสวนที่เพียงแต่มีปัญหาในขั้นตอนของการจับกุมเท่านั้น โดยมีปัญหาดังต่อไปนี้ คือ

1. การควบคุมคนต่างด้าวที่มีจำนวนมากแต่ห้องควบคุมคับแคบ จำเป็นที่จะต้องเบียดเสียดอัดเขียดกันอยู่ในห้องควบคุม ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนต่างด้าวตายในระหว่างที่ถูกคุมขังหรือเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรคติดต่อได้ง่าย เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีขาดอากาศหายใจ ขาดอาหาร หรือตรอมใจตายก็ได้

2. หลังจากที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนปากคำและทำสำนวนการสอบสวนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตนเองมีหน้าที่ในการนำตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังยังสำนักงานอัยการเพื่อฟ้องร้องต่อศาล ขั้นตอนในการตรวจนับจำนวนคนต่างด้าวที่มีจำนวนมากก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับชื่อคนต่างด้าวกับชื่อที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนไม่ตรงกัน อาจเกิดการผิดพลาดจากขั้นตอนของผู้จับกุมหรือเกิดจากพนักงานสอบสวน ซึ่งทางกฎหมายถือว่าเป็นคนละคนกันจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำตัวส่งอัยการ อีกประการหนึ่งคือ การที่คนต่างด้าวมีจำนวนมากก็อาจทำให้เกิดความสับสนกันได้ง่ายเนื่องจากคนต่างด้าวส่วนใหญ่จะมีชื่อเหมือน ๆ กัน การนำตัวผู้ต้องหาคนต่างด้าวออกจากห้องควบคุมเพื่อนำไปฟ้องร้องต่อศาลจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตรวจทานรายชื่อกับสำนวนการสอบสวนและตรงกับฐานความผิดของคนนั้น ๆ เพราะถ้าเกิดการผิดพลาดก็จะทำให้เกิดความยุ่งยากและเกิดโศกนาฏกรรมในชั้นศาลได้ง่าย

3. การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง การนำตัวคนต่างด้าวไปส่งอัยการเพื่อฟ้องร้องต่อศาลนั้น ประสบปัญหาเกี่ยวกับรถยนต์ที่ใช้มีสภาพเก่า ไม่เหมาะสมกับผู้ต้องหาคนต่างด้าวที่มีจำนวนมาก ควรที่จะใช้รถยนต์ขนาด 6 ล้อ ขึ้นไป และควรมีลูกกรงล้อมรอบเพื่อป้องกันการหลบหนี เพราะมีตนเองกับเพื่อนร่วมกันรวมเป็น 2 คน เท่านั้น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องหา ไม่เพียงพอในการควบคุมดูแลซึ่งอาจทำให้คนต่างด้าวหลบหนีระหว่างการเดินทางได้ง่าย จะต้องคอยแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพราะงานที่ได้รับมอบหมายมีประจำทุกวัน อีกทั้งคนต่างด้าวมีจำนวนมากทำให้การขนส่งด้วยรถยนต์ครั้งเดียวไม่เพียงพอจะต้องใช้การขนส่งหลายเที่ยว ซึ่งเป็นการเพิ่มปริมาณให้กับตนเองโดยไม่จำเป็น

4. ปัญหาทางด้านการสื่อสาร

5. เมื่อทำสำนวนการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว จะส่งตัวผู้ต้องหาผู้ต้องหาคนต่างด้าวพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อทำการฟ้องร้องต่อศาล แต่ในทางปฏิบัติ

เนื่องจากจำนวนคนต่างด้าวมีจำนวนมากและทางฝ่ายพนักงานอัยการไม่มีสถานที่ควบคุมตัวจึงนำตัวคนต่างด้าวทั้งหมดไปควบคุมไว้ที่ห้องควบคุมของศาล ส่วนส่วนงานการสอบสวนก็ส่งไปยังพนักงานอัยการเพื่อทำการร่างฟ้องต่อศาล เนื่องจากเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง เมื่อผู้ต้องหาได้รับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาจึงจำเป็นต้องฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลา 48 ชั่วโมงนับแต่เริ่มจับกุมตัว ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ พนักงานอัยการไม่สามารถตรวจสอบความถูกต้องของรายชื่อผู้ต้องหาที่ปรากฏในส่วนงานการสอบสวนกับตัวผู้ต้องหาได้ เมื่อร่างฟ้องไปยังศาลแล้วพบข้อบกพร่องจึงทำให้เกิดความยุ่งยากภายหลัง หรือเมื่อพนักงานอัยการตรวจพบข้อบกพร่องในเบื้องต้นก็จะสอบถามจากตนเอง ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับส่วนงานการสอบสวนหรือเกี่ยวกับข้อกฎหมายนั้น ตนเองไม่ค่อยมีความรู้ จึงไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

6. ปัญหาที่เกิดจากขั้นตอนการขอรับตัวผู้ต้องหาคนต่างด้าวที่พ้นโทษเพื่อนำส่งตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักรไทย โดยแยกเป็นกรณีดังนี้

6.1 ในกรณีที่ผู้ต้องขังคนต่างด้าวพ้นโทษจากเรือนจำ ทางเรือนจำไม่ได้แจ้งรายละเอียดให้ทราบก่อนล่วงหน้าก่อน แต่จะแจ้งให้ทราบในระยะเวลาที่กระชั้นชิด เป็นเหตุให้ตนเองทำงานล่วงเวลาเสมอและไม่สามารถวางแผนการทำงานล่วงหน้าที่เหมาะสมกับครอบครัวได้

6.2 ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้จำคุกแต่โทษจำคุกรอลงอาญาไว้ 2 ปี แต่ให้ส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักร เนื่องจากในแต่ละวันการพิพากษาคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมาก กว่าศาลจะพิพากษาเสร็จสิ้นก็ล่วงเลยเวลาเย็นแล้ว ในแต่ละวันจึงทำให้ต้องทำงานหนักกว่าคนอื่น ๆ

6.3 ในกรณีที่คนต่างด้าวที่ถูกต้องขังอยู่ในเรือนจำมีจำนวนมาก ทางเรือนจำก็จะส่งตัวไปควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำจังหวัดตาก ครั้นเมื่อพ้นกำหนดโทษ ตนเองก็จำเป็นต้องเดินทางไปรับตัวยังเรือนจำจังหวัดตาก ทำให้เสียเวลาในการทำงานและสิ้นเปลืองงบประมาณ

7. การส่งตัวคนต่างด้าวกลับประเทศจำเป็นต้องใช้สำเนาคำพิพากษาของศาลเพื่อประกอบการส่งตัวคนต่างด้าวกลับประเทศ แต่ในทางปฏิบัติกว่าที่ศาลจะพิพากษาเสร็จสิ้นก็ล่วงเลยเวลาเย็นมากแล้ว การสำเนาคำพิพากษาจึงไม่สามารถจะกระทำได้ในวันเดียวกันนั้น จึงจำเป็นต้องรอวันต่อไป บางครั้งถ้าเจ้าหน้าที่ของศาลมีงานยุ่งก็มักจะถูกต่อว่าที่ไปก้าวก่ายการทำงานของเจ้าหน้าที่ศาล ทำให้เกิดความท้อแท้ใจในการทำงานที่จะต้องเป็นผู้รองรับอารมณ์ของผู้อื่น

8. หลังจากที่รับตัวคนต่างด้าวที่พ้นโทษมาควบคุมตัวไว้ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ที่อาคารควบคุมตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ ก่อนที่จะส่งต่อไปให้ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองรับไปดำเนินการต่อไป ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่คับแคบแต่จำนวนคนต่างด้าวที่พ้นโทษมามีจำนวนมาก การหลบหนีในระหว่างการสอบสวนในชั้นตอนนี้จึงมักเกิดขึ้นเสมอ ระยะเวลาในการควบคุมก็ขึ้นอยู่กับความจำเป็น การที่ควบคุมไว้นานหลายวันก็ทำให้สิ้นเปลืองค่าอาหารด้วยเช่นกัน

9. การส่งตัวคนต่างด้าวไปยังตำรวจตรวจคนเข้าเมือง(แม่สอด) ก็มีปัญหาเกี่ยวกับห้องควบคุมและจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่เพียงพอเช่นกัน จึงมักขอร้องให้นำตัวกลับมากควบคุม

ไว้ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ก่อน แล้วค่อยๆ ทขอยส่งคนต่างตัวไปเพื่อทำการส่งตัวกลับ ทำให้เกิดงานค้างค้ำและมีคนต่างตัวอยู่ในอาคารควบคุมจำนวนมาก

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่มียายุ 22 ปี จบการศึกษาจาก โรงเรียนตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์(ร.พลตำรวจ) รวมระยะเวลาในการรับราชการตำรวจจนถึง ปัจจุบันเป็นระยะเวลา 7 ปี รับราชการครั้งแรกในตำแหน่ง ลูกแถวงานป้องกันปราบปราม ประจำ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด เป็นระยะเวลา 2 ปี จากนั้นจึงเปลี่ยนสายงานไปอยู่ สายงาน สอบสวน สถานีตำรวจภูธรแม่สอด จนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 5 ปี ส.ต.ต.นพเกล้าฯ รู้สึกว่า การที่เคยผ่านสายงานป้องกันปราบปรามมาก่อนและปัจจุบันทำงานในสายงานสอบสวนทำให้ตนเองมีประสบการณ์ในการทำงานทั้งสองสายงาน

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างตัว เมื่อจบการศึกษาที่ โรงเรียนตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ ก็มาดำรงตำแหน่งประจำอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา ประมาณ 7 ปี เริ่มแรกอยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามทำให้ทราบและเข้าใจสภาพปัญหาของคนต่างตัว และเข้าใจสภาพปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานป้องกันปราบปราม เมื่อย้ายมาอยู่ในสายงานสอบสวนซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับคนต่างตัวยิ่งทำให้เข้าใจสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละสายงานมากยิ่งขึ้น การที่เคยผ่านการทำงานมาทั้งสองสายงาน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี โดยมีความรู้สึกเบื่อหน่ายกับการทำงานและรู้สึกไม่ค่อยมีความสำคัญในสายตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกัน ประกอบกับประสบปัญหาหลายประการจึงเกิดความรู้สึกท้อแท้ใจในการทำงานในสายงานสอบสวน

การสื่อสาร ส.ต.ต.นพเกล้าฯ สามารถพูดภาษาพม่าได้บางประโยคเท่านั้น แต่ไม่สามารถพูดคุยสื่อสารได้ในรายละเอียด โดยอาศัยประสบการณ์ในการทำงานและจดจำเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากจะต้องทำงานกับคนต่างตัวทุกวันจึงทำให้เกิดการฝึกฝนไปในตัว ส.ต.ต.นพเกล้าฯ มีความเห็นว่า ถ้าสามารถพูดคุยกับคนต่างตัวได้เข้าใจก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองทั้งในหน้าที่การงานและในชีวิตประจำวันที่ต้องพบปะกับคนต่างตัวที่มีอยู่จำนวนมากภายในเขต อ.แม่สอด ในการทำงานเกี่ยวกับคดีคนต่างตัวชาวพม่าก็จะมีหลายเชื้อชาติแตกต่างกันไปทำให้ภาษาพูดก็แตกต่างกันไปด้วย แต่ภาษากลางที่ใช้คือภาษาพม่า เพราะชาวพม่าส่วนใหญ่ทุกคนสามารถพูดได้ ส่วนภาษาอังกฤษนั้นคนต่างตัวชาวพม่าส่วนใหญ่พูดไม่ได้ พวกที่สามารถพูดได้ก็คือพวกคนต่างตัวที่เคยเป็นนักศึกษาหรือพวกพ่อค้า ส.ต.ต.นพเกล้าฯ จึงมักจะสื่อสารด้วยภาษาพม่า บางครั้งก็พูดภาษาไทยถ้ามีคนต่างตัวที่สามารถพูดภาษาไทยได้ ในกรณีเช่นนี้ก็จะทำให้การทำงานง่ายขึ้น การสื่อสารจึงนับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญในการทำงานเกี่ยวกับคดีผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

การฝึกอบรม ส.ต.ต.นพเกล้าฯ ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน จึงทำให้ไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับคนต่างด้าว โดยมีความคิดว่าถ้ามีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนเข้าใจถึงสภาพปัญหา ตลอดจนวิธีการปัญหาของคนต่างด้าวในลักษณะต่าง ๆ โดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรมหรือการประชุมชี้แจง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทั้งในระดับของสาขางาน ระดับสถานีตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการทำงานได้ และการแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกัน เพราะปัจจุบันนี้แนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนต่างด้าวมักมีการเปลี่ยนแปลงกันอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่ทราบรายละเอียดในการนำไปปฏิบัติหน้าที่แต่ก็ไม่ทราบว่าจะสอบถามกับผู้ใด จะสอบถามจากผู้บังคับบัญชาก็ไม่กล้า ผู้บังคับบัญชาบางคนก็อาจไม่รู้หรือไม่เข้าใจในรายละเอียดเหมือนกัน ส่วนในระดับของสถานีตำรวจเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายผู้บังคับบัญชาจะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายอยู่เสมอ และผู้บังคับบัญชาในแต่ละระดับชั้นก็มีความคิดไม่เหมือนกัน บางคนเน้นการกวาดล้างจับกุมอย่างเข้มงวด บางคนเน้นการผ่อนผันอำนวยความสะดวกเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือผู้บังคับบัญชาบางคนรู้จักกับนักธุรกิจ พ่อค้าอย่างกว้างขวางก็มักจะให้ใช้การผ่อนปรนบางราย ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติเกิดความสับสนแต่ไม่กล้าสอบถาม การทำงานจึงไม่เกิดประสิทธิภาพ

การประสานงาน การประสานงานกันภายในสาขางานสอบสวนและการประสานงานระหว่างสาขางานภายในสถานีตำรวจไม่ก่อให้เกิดปัญหามากนัก เป็นปัญหาเพียงเล็กน้อยที่สามารถพูดคุยกันได้เข้าใจในระดับเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหรือในระดับของผู้บังคับบัญชาของแต่ละสาขางาน ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานมากกว่า โดยมีปัญหาดังนี้ คือ

1. หน่วยงานของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและการส่งตัวคนต่างด้าวกลับประเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ไม่มีห้องควบคุมคนต่างด้าวของตนเองและบุคลากรมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการทำงาน จึงเกิดการผลักภาระให้กันและกัน กล่าวคือ เมื่อนำตัวคนต่างด้าวที่พันโทษไปส่งมอบให้เพื่อดำเนินการส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักรไทย ทางด่านตรวจคนเข้าเมืองก็จะอ้างว่าห้องควบคุมไม่เพียงพอให้นำตัวกลับไปควบคุมไว้ก่อนและนำกลับมาส่งให้ภายหลัง หรือบางวันที่นำตัวคนต่างด้าวไปส่งเลยเวลา 18.00 น. ก็ไม่ยอมรับตัวโดยอ้างว่าเลยเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งที่ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดมาจากความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่มีข้อจำกัดอันเนื่องมาจากมาจากการทำงานที่ล่าช้าของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ลักษณะการทำงานจึงแบ่งแยกการทำงานระหว่างหน่วยงานมากกว่า การประสานความร่วมมือระหว่างกัน

2. หน่วยงานของทหาร เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ไม่เคยประสานการทำงานกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกทั้งยังมีการโยกย้ายปรับเปลี่ยนกำลังกันอยู่เสมอจึงทำให้ขาดการประสานงานระหว่างกัน สาเหตุที่หน่วยงานของทหารที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจก็คือ การใช้มาตรการ

กวาดล้างจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมาใช้โดยไม่มีการวางแผนหรือประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจล่วงหน้าไว้ก่อน จึงทำให้เกิดปัญหาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติเป็นอย่างมาก

3. ราชทัณฑ์โดยลักษณะของงานตำรวจจะมีความรู้สึกสนิทสนมกับหน่วยงานอัยการ และศาลมากกว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ปัญหาการประสานงานระหว่างตำรวจกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ก็คือ ก่อนผู้ต้องหาคนต่างด้าวพ้นโทษ ทางเรือนจำจังหวัดแม่สอดไม่ได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบล่วงหน้า ครั้นเมื่อถึงกำหนดจึงแจ้งให้ทราบ ส่วนใหญ่ก็เป็นเวลาผิดค่าแล้ว ซึ่งพนักงานสอบสวนไม่ได้รับตัวมาควบคุมตัวไว้ทางเรือนจำก็จะปล่อยตัวไปก็จะเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ในกรณีที่ทางเรือนจำจังหวัดแม่สอดไม่สามารถรองรับจำนวนผู้ต้องขังคนต่างด้าวจำนวนมากได้จึงจำเป็นต้องส่งตัวคนต่างด้าวบางคนไปควบคุมที่เรือนจำจังหวัดตากแทน ครั้นถึงกำหนดพ้นโทษ พนักงานสอบสวนจะต้องจัดหาขนพาหนะและมอบหมายให้ตนเองไปรับตัวคนต่างด้าวที่พ้นโทษจากเรือนจำจังหวัดตากแทน เป็นระยะทางประมาณ 90 กิโลเมตร ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนโดยใช่เหตุ

ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกสนิทสนมกันเป็นการส่วนตัว ปัญหาการทำงานร่วมกันก็มีบ้างแต่ก็สามารถพูดคุยกันได้เข้าใจเพราะไม่ใช่ปัญหาร้ายแรง โดย ส.ต.ต.นพเกตุฯ มีความเห็นว่าการประสานงานทั้งภายในและภายนอกมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ไม่ใช่แต่เฉพาะคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่ปัญหาทุกอย่างถ้ามีการประสานงาน การประชุมวางแผนและสามารถปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันแล้วก็จะทำให้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นลดน้อยลง เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะลูกโซ่ที่ส่งผลกระทบต่อๆ กันไป การแก้ไขปัญหาในระดับท้องถิ่นจึงไม่ใช่การแก้ปัญหที่ต้นเหตุ แต่การประสานงานของแต่ละหน่วยงานก็กระทำได้ยากเนื่องจากต่างสังกัดกัน มีกฎระเบียบที่แตกต่างกันออกไป ระบบของหน่วยงานราชการมีการโยกย้ายกันอยู่เสมอ ประกอบกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมากกว่าระดับผู้บังคับบัญชาฯ จึงมองข้ามการแก้ไขสภาพปัญหาเหล่านี้ไป

ผลตอบแทน ตั้งแต่ ส.ต.ต.นพเกตุฯ มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ครั้ง โดยมีความเห็นว่าได้รับความดีความชอบอันเนื่องมาจากการขยันทำงานของตนเอง การทำงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้ได้รับความดีความชอบจากผู้บังคับบัญชา ตรงกันข้ามผู้บังคับบัญชากลับให้ความสำคัญกับคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญมากกว่า ส.ต.ต.นพเกตุฯ ขอมรับว่าคดีประเภทอื่นๆ มีแรงจูงใจให้ทำงานมากกว่าคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากมีโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ได้ ส่วนคดีเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น โอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์จึงมีน้อยเพราะคนต่างด้าวมีฐานะยากจนอยู่แล้ว จึงรู้สึก

เบื้องหน้าต่อการทำงาน เพราะไม่มีแรงจูงใจ ต่างกับสายป้องกันปราบปรามในขั้นตอนของการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอาจจะได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ได้ จึงอยากให้ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยการเพิ่มเงินตอบแทนหรือสวัสดิการเพื่อเป็นการกระตุ้นในการทำงานและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายอีกต่อไป

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบ ส.ต.ต.นพเกล้าฯ มีความรู้สึกว่าจะสับสนกับแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนต่างด้าว ที่มักจะเกิดการเปลี่ยนแปลงกันอยู่เสมอ และไม่คอยทราบรายละเอียดของแนวนโยบายมากนัก ประกอบกับไม่เคยได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้มาก่อน จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการนำปฏิบัติ รวมทั้งไม่ค่อยเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย เพียงแต่ใช้ประสบการณ์ที่ผ่าน ๆ มาเท่านั้น ไม่เคยเรียนรู้อย่างจริงจังเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ทัศนคติเกี่ยวกับงานคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีความรู้สึกว่าเป็นคดีที่ซ้ำซากจำเจ นำเบื้องหน้า มีการจับกุมนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีทุกวันแต่ก็รู้สึกว่าไม่มีวันจบสิ้น แต่จำเป็นต้องทำเพราะได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งไม่ค่อยมีใครอยากจะทำงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและพยายามที่จะหลีกเลี่ยง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนก็ไม่มีผู้ใด เพราะเป็นคดีที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับท้องถิ่น แต่เป็นปัญหาระดับประเทศที่รัฐบาลควรจะหามาตรการแก้ไขอย่างจริงจัง เพราะปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มที่จะกระจายไปสู่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศจนไม่สามารถแก้ไขได้ทันถ่วงที

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว มีความรู้สึกที่คนต่างด้าวชาวพม่าเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย เมื่อมองจากเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายที่สกปรกและมีกลิ่นเหม็น รู้สึกรังเกียจและไม่อยากเข้าใกล้ ขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ที่จะพยายามหลีกเลี่ยงที่จะสัมผัสถูกเนื้อต้องตัวคนต่างด้าวเกรงว่าจะติดเชื้อโรคจากคนต่างด้าวที่เป็นพาหะนำมาจากประเทศพม่า ส่วนพวกคนต่างด้าวที่สามารถพูดคุยกันเข้าใจก็จะเกิดความสงสาร ในทางตรงกันข้ามกับพวกที่พูดคุยกันไม่เข้าใจก็จะเกิดการรังเกียจและไม่โอ

ภูมิประเทศ ส.ต.ต.นพเกล้าฯ มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ แม่น้ำ ภูเขา การลักลอบเข้าเมืองจึงกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน ประกอบกับรัฐบาลพม่าก็ไม่สนใจที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว การแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจึงดูเหมือนว่าประเทศไทยเป็นฝ่ายเดียวที่จะพยายามแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยไม่ได้รับความร่วมมือจากประเทศพม่า ในทางตรงกันข้ามประเทศพม่าอาจจะสนับสนุนให้ชนกลุ่มน้อยที่เป็นศัตรูกับฝ่ายรัฐบาลอพยพเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทย

เพื่อจะได้ไม่กลับไปสร้างปัญหาการแบ่งแยกดินแดนในประเทศพม่าอีก ดังจะเห็นได้จากเมื่อมีการผลักดันคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายข้ามแม่น้ำกลับไปยังประเทศพม่า แต่ทหารพม่ากลับไล่ให้ข้ามแม่น้ำกลับมาซึ่งฝั่งประเทศไทยอีก ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถแก้ไขได้ นับวันมีแต่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นและวนเวียนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอีกครั้ง

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวน

กรณีศึกษาที่ 5

ชื่อ ร.ต.ท.เชี่ยวชาญา อายุ 34 ปี มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพ สถานภาพแต่งงานแล้วแต่แยกกันอยู่กับภรรยาเนื่องจากความจำเป็นเกี่ยวกับหน้าที่การงาน โดยภรรยาทำงานรับราชการอยู่ที่กรุงเทพฯ ร.ต.ท.เชี่ยวชาญา มีความเห็นว่าการที่ตนเองแยกกันอยู่กับภรรยาทำให้ตนเองสามารถทำงานในสายงานสืบสวน ได้อย่างเต็มความสามารถ โดยเฉพาะคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ออกสืบสวนจับกุมตัวคนต่างด้าว เนื่องจากการคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองมีจำนวนมากและมักจะมีรูปแบบเป็นกระบวนการเพื่อเดินทางไปรับจ้างทำงานยังจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดีแล้ว รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนคอยให้การช่วยเหลือ การออกสืบสวนหาข่าวและการวางแผนทำการจับกุมจึงกระทำได้ยากและจะต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะคนต่างด้าวมักจะมีการเดินทางกันในเวลากลางคืน การทำงานจึงเน้นหนักไปในเวลากลางคืน ซึ่งก็ไม่ต้องคอยเป็นห่วงภรรยาและครอบครัว

สายงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น รองสารวัตรสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด โดย ร.ต.ท.เชี่ยวชาญา มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคมากกว่าสายงานอื่น ๆ เนื่องจากลักษณะงานมีระเบียบและขั้นตอนการปฏิบัติมากกว่าสายงานอื่น ๆ ส่วนสายงานสืบสวนนั้น มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนในการจับกุมมากกว่าแต่ก็ไม่ยุ่งยากเท่ากับสายงานสอบสวนที่จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบจนกระทั่งถึงขั้นตอนการส่งตัวคนต่างด้าวออกนอกราชอาณาจักรไทย สำหรับปัญหาที่มักจะมีกับสายงานสืบสวนมีดังต่อไปนี้คือ

1. ลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวนก็คือ การออกสืบสวนติดตามจับกุมตัวผู้กระทำผิดกฎหมายอาญา โดยเน้นการหาข่าวและแต่งกายนอกเครื่องแบบ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการยุติธรรมก่อนที่จะนำตัวผู้ต้องหาคนต่างด้าวมาส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี

ตามกฎหมาย การจับกุมในคดีผู้เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้การชักถามรายละเอียดแน่ชัดจึงจะทราบ ประกอบกับจะต้องขอทำการตรวจสอบคูปองหนังสือเดินทางหรือเอกสารอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง ปัญหาที่สำคัญก็คือการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันจึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ติดตามมา ยกตัวอย่างเช่น บางครั้งคนต่างด้าวมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทางอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้นำติดตัวมาด้วยหรือไม่สามารถแสดงได้ในทันที โดยอาจจะเก็บไว้กับนายจ้างหรือเก็บไว้ที่บ้านและสามารถนำแสดงได้ภายหลังก็ได้ แต่การสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันจึงทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายสืบสวนไม่ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงได้แจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวคนต่างด้าวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งถ้าสามารถสื่อสารกันเป็นที่เข้าใจก็อาจไม่จำเป็นต้องมีการจับกุมตัว เพียงแต่ให้คนต่างด้าวนำหลักฐานมาแสดงเท่านั้น

2. ขั้นตอนในการตรวจสอบหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่น ๆ ที่ใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าคนต่างด้าวเข้าเมืองมาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จำเป็นที่จะต้องใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความชำนาญเป็นการเฉพาะจึงจะสามารถทำการตรวจสอบได้ว่าหนังสือเดินทางหรือหลักฐานที่คนต่างด้าวแสดงให้ดูนั้นมีการปลอมแปลงหรือไม่ เนื่องจากคนต่างด้าวส่วนใหญ่มักจะว่าจ้างทำปลอมขึ้นมาเพื่อป้องกันการถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบและจับกุมตัว เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความชำนาญในการตรวจสอบจึงทำให้รู้สึกไม่มั่นใจในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดผลเสียต่อทางราชการ ประกอบกับทางราชการออกหลักฐานการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาและพักอาศัยอยู่ในประเทศหลายประเภท เช่น บัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่นจากประเทศพม่า บัตรประจำตัวผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวหรือใบอนุญาตผ่านแดนชั่วคราว ซึ่งแต่ละบัตรผู้ถือก็มีสิทธิแตกต่างกันออกไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบและเข้าใจถึงสิทธิของผู้ที่ถือบัตรนั้น ๆ และสามารถตรวจสอบการปลอมแปลงได้ ซึ่งถ้าเกิดการผิดพลาดขึ้นมาที่จะส่งผลกระทบต่อกรแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวคนต่างด้าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3. ในขั้นตอนของการแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัว การแจ้งข้อกล่าวหาและการจับกุมตัวเป็นจุดเริ่มของการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ทำให้ถูกที่ถูกกล่าวหาในฐานะเป็นผู้ต้องหา โดยทันทีและได้รับสิทธิของผู้ต้องหาตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น การสื่อสารจึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการแจ้งข้อกล่าวหา ซึ่งถ้าการแจ้งข้อกล่าวหาไม่ถูกต้องก็จะทำให้กระบวนการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในทางปฏิบัติกรแจ้งข้อกล่าวหาที่แจ้งเป็นภาษาไทยและจัดทำบันทึกการจับกุมเพื่อให้คนต่างด้าวลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหาไว้ จากนั้นก็จะควบคุมตัวคนต่างด้าวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย ส่วนใหญ่ในขั้นจับกุมคนต่างด้าวก็ยังไม่ทราบว่าตนเองถูกจับกุมในข้อกล่าวหาใดและไม่ทราบถึงสิทธิของตนเองเนื่องจากไม่มีล่ามแปลในขั้นตอนการจับกุม

4. ในขั้นตอนของการจับกุมตัวคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนนั้นจะไม่แต่งกายในเครื่องแบบเพื่อจะสามารถหาข่าวและจับกุมตัวคนผู้กระทำผิดได้ง่าย การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นส่วนใหญ่คนต่างด้าวจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เมื่อมีการตรวจพบคนต่างด้าวและได้แสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อขอทำการตรวจสอบนั้น คนต่างด้าวก็จะตกใจกลัวและพยายามต่อสู้อย่างสุดฤทธิ์

เพื่อจะหลบหนีเพราะไม่อยากจะถูกจับกุมตัวส่งกลับประเทศ การจับกุมจึงกระทำได้ยากและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมก็อาจจะได้รับบาดเจ็บได้ง่าย

5. การจับกุมคนต่างด้าวที่เข้ามารับจ้างทำงานอยู่ตามโรงงานหรือทำงานอยู่กับนายจ้างตามบ้านเรือน ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของโรงงานหรือนายจ้างโดยตรง ภายหลังจากการจับกุมคนต่างด้าวที่มีนายจ้างเป็นคนไทย พวกนายจ้างก็จะติดต่อขอให้ปล่อยตัวคนต่างด้าวโดยอ้างสาเหตุต่าง ๆ ที่สำคัญก็คือการอ้างว่ารู้จักสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชาโดยตรงหรือผู้ว่าจะร้องเรียนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมว่าปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบ เช่น มีการทำร้ายร่างกายขณะทำการจับกุม มีการขูดเงินคนต่างด้าว ถึงแม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะไม่ได้ทำจริง ๆ แต่ก็ไม่ยอมให้มีปัญหาเกิดขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมเกิดความอึดอัดใจในการทำงานเป็นอย่างมาก บางครั้งกลุ่มนายจ้างได้รวมตัวกันต่อต้านการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยอ้างเหตุผลว่าทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเกิดความเสียหาย ไม่สนองตอบแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุน ทำให้เกิดแรงกระแสด้านจากกลุ่มนายจ้างหรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ส่วนใหญ่มีลูกจ้างเป็นคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบถึงความร่วมมือของประชาชนในการปราบปรามอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ลดน้อยลง

6. ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อจากคนต่างด้าวมาสู่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุม โดยเฉพาะโรคติดต่อบางชนิดที่ไม่มีอยู่ในประเทศไทยแล้ว แต่ยังมีแพร่ระบาดอยู่ในประเทศพม่า และคนต่างด้าวชาวพม่าเป็นพาหนะนำเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งสามารถติดต่อได้ทางอากาศหรืออาหาร การป้องกันจึงกระทำได้ยาก เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจึงไม่กล้าเข้าใกล้หรือสัมผัสถูกตัวคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่อายุ 26 ปี จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปกรแล้วสอบเข้าเป็นนายร้อยตำรวจ โดยไม่ผ่านโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ครั้งแรกดำรงตำแหน่ง รองสารวัตร งานทะเบียนพล กรมตำรวจ(ในขณะนั้น) เป็นระยะเวลา 4 ปี จากนั้นได้ย้ายไปดำรงตำแหน่ง รองสารวัตรสืบสวนประจำ สภ.อ.แม่สอด เป็นเวลาอีก 2 ปี จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ จากที่เคยทำงานฝ่ายอำนาจการจึงไม่ค่อยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับงานสืบสวนมาก่อน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จึงศึกษาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคยทำงานและมีประสบการณ์เกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวมาก่อน ปัจจุบันสามารถปรับตัวทำงานในสายงานสืบสวนได้แล้ว โดยมีความเห็นว่าจะระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจมีผลต่อการเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างด้าว ตั้งแต่มาดำรงตำแหน่งอยู่ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด เป็นระยะเวลา 2 ปี ทำงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวมากกว่าคดีประเภทอื่น ๆ จึงมีความรู้ความเข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดจากคนต่างด้าวเพิ่มมากกว่าเมื่อครั้งมาดำรงตำแหน่งใหม่ ๆ จากประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวทำให้ รู้จักอุปนิสัยใจคอ รู้จักวิธีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ในลักษณะต่าง ๆ จึงสามารถนำประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่ไม่เคยผ่านการทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน

การสื่อสาร ร.ต.ท.เชียวชาญฯ ไม่สามารถที่จะพูดหรือฟังภาษาพม่าได้ จึงทำให้รู้สึกว่าการสื่อสารเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการปฏิบัติงานในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจะต้องซักถามรายละเอียดจากคนต่างด้าวเป็นสำคัญเพื่อตรวจพบการกระทำความผิด ในการทำงานถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาพม่าได้ร่วมงานด้วยก็จะทำให้ ร.ต.ท.เชียวชาญฯ ขาดความมั่นใจในการทำงาน ในทางตรงข้ามถ้ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาพม่าร่วมทำงานด้วยกันก็จะรู้สึกมั่นใจและอุ่งใจในการทำงาน

การฝึกอบรม ร.ต.ท.เชียวชาญฯ ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อนเพราะไม่เคยทราบมาก่อนว่ามีหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยได้รับผลกระทบต่อปัญหาคนต่างด้าว ทั้งที่จริงแล้วปัญหาคนต่างด้าวได้เกิดขึ้นมานานแล้วแต่แฝงตัวอยู่ทั่วไปยังไม่แพร่หลายมากนัก ประชาชนส่วนใหญ่ชอบที่จะจ้างแรงงานคนต่างด้าวที่มีราคาถูกไว้ทำงานและคอยให้การช่วยเหลือกับคนต่างด้าวเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ปัญหาคนต่างด้าวจึงเป็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อน แตกต่างจากอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ที่ประชาชนรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่สำหรับปัญหาคนต่างด้าวประชาชนบางกลุ่มอาจจะรู้สึกสงสารให้การช่วยเหลือว่าจ้างทำงานและบางกลุ่มก็เห็นแต่ประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ การแก้ไขปัญหาคงควรที่จะเน้นการให้ความรู้กับประชาชนให้เข้าใจถึงสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้น ควรจัดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ารับการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและมีการกำหนดแนวทางการวางแผนแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว

การประสานงาน สำหรับการประสานงานกันระหว่างสายงานต่าง ๆ ในระดับสถานีตำรวจมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี เมื่อเกิดปัญหาทุกฝ่ายสามารถพูดคุยตกลงกันเพื่อช่วยกันแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากการประสานงานภายนอกหน่วยงาน สามารถเรียงลำดับของหน่วยงานที่เกิดปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ

1. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน ซึ่งคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายส่วนใหญ่ก็จะเข้ามารับจ้างทำงานกับนายจ้างคนไทยในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนายจ้างคนไทยส่วนใหญ่ก็จะคอยให้การช่วยเหลือและให้ที่พักอาศัย การจับกุมตัวคนต่างด้าวพวกนี้จึงกระทำได้ยาก เจ้าหน้าที่ตำรวจมักไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มพวกนายจ้างคนไทย ในทางตรงข้ามการจับกุมคนต่างด้าว ทำให้กลุ่มพวกนายจ้างได้รับความเสียหายโดยตรงและมองว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ทำลายเศรษฐกิจของประเทศให้ได้รับความเสียหาย เมื่อคนต่างด้าวถูกจับกุมตัวพวกนายจ้างก็จะใช้วิธี

ต่าง ๆ เพื่อขอต่อรองให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปล่อยตัวโดยเร็ว เนื่องจากไม่สามารถหาแรงงานที่มีฝีมือไปทำงานทดแทนได้ในระยะเวลาสั้นจึงทำให้ทำงานไม่เสร็จทันเวลา บางครั้งก็จะใช้วิธีการร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาทำให้มีผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมทั้งทางตรงและทางอ้อม จนเกิดความท้อแท้ใจและเปื้อนหนายที่จะทำการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเพราะไม่อยากจะปัญหาเกี่ยวกับพวกนายจ้างคนไทย

2. หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากพื้นที่ อ.แม่สอด มีศูนย์อพยพผู้ลี้ภัยสงครามจากพม่าตั้งอยู่จำนวนมาก หน่วยงานขององค์กรระหว่างประเทศที่เข้ามาทำงานให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวในรูปแบบต่างๆ จึงมีอยู่หลายองค์กร ปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนจึงมักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ อันมีข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่แตกต่างกันหรือการขาดแคลนงบประมาณ

ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเช่น ศาล อัยการ ราชทัณฑ์ ทนายความ ทหาร ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวนไม่ค่อยมีหน้าที่โดยตรงในการติดต่อประสานงานจึงไม่ค่อยก่อให้เกิดปัญหามากนัก ส่วนใหญ่ปัญหาการประสานงานจะเกิดปัญหากับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ในสายงานสอบสวนมากกว่าเนื่องจากการทำงานจะต้องประสานงานกับทุกหน่วยงาน สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนจะประสบกับปัญหากับกลุ่มนายจ้างผู้ประกอบการและหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับมนุษยชนมากกว่าหน่วยงานอื่น

ผลตอบแทน ร.ต.ท.เชียวชาญา ไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน เนื่องจากเพิ่งย้ายมาดำรงตำแหน่งใหม่ ๆ โดยมีความเห็นว่าผู้บังคับบัญชาพิจารณาจากความขยันหมั่นเพียรในการทำงานเป็นหลัก ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแต่อย่างใด ตนเองรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการจับกุมคนต่างด้าวเพราะเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ เป็นงานที่เหนื่อยเหนื่อยกายเหนื่อยใจ และผู้บังคับบัญชาก็ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากได้ แต่ผู้บังคับบัญชามักจะให้ความสำคัญกับคดีอุกฉกรรจ์ สะเทือนขวัญมากกว่า จึงไม่มีแรงจูงใจในการจับกุมคนต่างด้าว ในขั้นตอนของการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายบางครั้งก็เอื้ออำนวยให้ได้รับผลตอบแทนประเภทอื่นๆ จากตัวคนต่างด้าวเองหรือจากนายจ้างก็ได้เช่นกัน แต่ก็ไม่กล้ารับผลตอบแทนดังกล่าว เนื่องจากเกรงว่าจะถูกร้องเรียนได้ง่าย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบ ร.ต.ท.เชียวชาญา ยอมรับว่าไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวมากนัก เพราะไม่เคยทำงานในสายงานสอบสวนมาก่อน ร.ต.ท.เชียวชาญา รู้สึกว่ากฎหมายหรือกฎระเบียบเกี่ยวกับคนต่างด้าวมีขั้นตอนการปฏิบัติยุ่งยากกว่าคดีประเภทอื่นๆ โดยเฉพาะมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้ามักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอๆ ทำให้ ร.ต.ท.เชียวชาญา มีความสับสนและไม่มีความมั่นใจในการทำงาน ไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรจึงจะเหมาะสม ส่วนรายละเอียดของ

มติคณะรัฐมนตรีที่ออกมาจำนวนหลายฉบับนั้น ตนเองก็ไม่ค่อยมีความรู้สึกชัดเจนมากนัก จึงไม่ค่อยมั่นใจที่จะนำไปปฏิบัติ ถ้ามีปัญหาในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ก็จะหลีกเลี่ยงโดยการไม่จับกุม

ทัศนคติเกี่ยวกับงานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ร.ต.ท.เชียวชาญฯ มีความรู้สึกว่าการคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่ซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย เนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมากจนไม่ยากที่จะทำการจับกุมและส่วนใหญ่ก็ไม่เกรงกลัวต่อการถูกจับกุมตัวเนื่องจากอยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีก็มีอาหารเลี้ยงดู แต่ถ้าอยู่ภายนอกอาจจะไม่ได้กินอาหารเลยก็ได้ โดยมีความคิดเห็นว่าการจับกุมคนต่างด้าวเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกันเองและเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ อีกทั้งบทลงโทษตามกฎหมายต่อผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็มีสัดส่วนไม่เหมาะสม การบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียวจึงไม่ได้ผลในการป้องกันไม่ให้คนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ในขั้นตอนของการส่งตัวคนต่างด้าวกลับประเทศพม่า ก็ให้ข้ามแม่น้ำเมยไปยังฝั่งประเทศพม่าแต่คนต่างด้าวก็จะลักลอบข้ามแม่น้ำกลับเข้ามาประเทศไทยอีก และก็ถูกจับกุมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอีก ทำให้เกิดการวุ่นวายซ้ำซาก แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้ ประกอบกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นก็จะเข้ามารับจ้างทำงานอยู่กับคนจ้างคนไทยและนายจ้างก็มักจะให้การช่วยเหลือให้พ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การจับกุมคนต่างด้าวที่รับจ้างทำงานอยู่กับนายจ้างก็จะได้รับการร้องเรียนจากนายจ้างว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจเลือกปฏิบัติในการจับกุมไม่กระทำด้วยความเสมอภาค ถ้าจะจับกุมคนต่างด้าวก็ควรที่จะจับกุมทุกคน แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากจำนวนคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองมีจำนวนมาก จึงเลือกจับกุมเฉพาะในกรณีที่คนต่างด้าวก่อความเดือดร้อนสร้างปัญหาขึ้นเท่านั้น ส่วนคนต่างด้าวที่เข้าเมืองมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับจ้างทำงานจริงๆ และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนก็ไม่อยากที่จะทำการจับกุม แต่นับวันจำนวนคนต่างด้าวที่จะเพิ่มจำนวนสูงมากขึ้นและแพร่กระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว ร.ต.ท.เชียวชาญฯ มีความรู้สึกที่คนต่างด้าวชาวพม่าเป็นชนชั้นต่ำกว่าตนเอง ไม่มีความรู้ แต่งกายสกปรก เป็นพวกที่มีสภาพความเป็นอยู่ยากจนแล้งแคลนอาจมีแนวโน้มในการก่ออาชญากรรมได้ง่ายและเป็นพวกที่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเป็นพาหะในการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ในส่วนตัวจึงไม่อยากที่จะยุ่งเกี่ยว เนื่องจากจำนวนคนต่างด้าวที่เข้ามาพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอดมีจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเข้ามารับจ้างทำงานอยู่ตามโรงงาน บ้านเรือน หรือรับจ้างทำนาทำไร่ บางคนก็เข้าเมืองมาอย่างถูกต้อง บางคนก็ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่ ร.ต.ท.เชียวชาญฯ ก็ไม่อยากที่จะทำการตรวจสอบและจับกุมตัวโดยเฉพาะพวกผู้หญิงและเด็ก เนื่องจากรู้สึกสงสารและคนต่างด้าวมีจำนวนมากเกินกว่าที่จะทำการจับกุมตัวได้ รู้สึกท้อแท้ใจในการทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ตนเองคิดว่าว่าเป็นปัญหาที่ไม่สามารถทำการแก้ไขได้แล้ว ร.ต.ท.เชียวชาญฯ จึงทำการจับกุมเฉพาะคนต่างด้าวที่ก่อความเดือดร้อนเท่านั้น รวมทั้งพวก

ที่ลักลอบจะเดินทางไปทำงานยังจังหวัดต่าง ๆ เพราะไม่อยากให้คนต่างด้าวไปก่อปัญหาทางสังคมในจังหวัดต่าง ๆ อีก

ภูมิประเทศ ร.ต.ท.เชียวชาญฯ มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ไม่สามารถป้องกันได้ เนื่องจากภูมิประเทศตามแนวชายแดนไทยที่ติดต่อกับประเทศพม่ามีเป็นระยะทาง 2,378 กิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นแบ่งเขตแดนตามธรรมชาติ ในช่วงฤดูแล้งแม่น้ำเมยมีสภาพตื้นเขินการข้ามฝั่งไปมาจึงกระทำได้ง่าย การป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของคนต่างด้าวจึงกระทำได้ยาก ประกอบกับประเทศพม่าก็ไม่สนใจจะแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว การแก้ไขปัญหาโดยการจับกุมและส่งกลับประเทศจึงไม่ได้ผลในการป้องกันคนต่างด้าวชาวพม่าลักลอบกลับเข้ามาในประเทศไทยอีก ปัจจุบันสิ่งควรจะแก้ไขปัญหาคือการป้องกันไม่ให้เกิดการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าวลักลอบแพร่กระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วไปประเทศ ให้จำกัดอยู่แต่เพียงในเขตอำเภอชายแดนเท่านั้น การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายโดยใช้มาตรการจับกุมอย่างเข้มงวดนั้นก็ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายที่ไม่เหมือนกันและภูมิประเทศก็ไม่เอื้ออำนวยในการป้องกันการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าวได้

การศึกษากรณีที่ 6

ชื่อ ส.ต.ท.นพดลฯ อายุ 28 ปี มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพ ปัจจุบันยังเป็นโสด มีภูมิลำเนาอยู่ที่ อำเภอแม่สอด มีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ยังเป็นโสดจะสามารถทำงานฝ่ายสืบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะลักษณะงานของฝ่ายสืบสวนจะทำงานไม่เป็นเวลา การหาข่าวกรอง การสืบสวนติดตามจับกุมตัวคนร้ายและเป็นงานที่เสี่ยงอันตราย คนที่ยังเป็นโสดจะสามารถทำงานได้ดีกว่าคนที่แต่งงานมีครอบครัวแล้ว

สายงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บังคับหมู่ งานสืบสวน ประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด โดยมีความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสืบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ เนื่องจากลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวนมีหน้าที่โดยตรงในการจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย การจับกุมจึงเป็นขั้นตอนแรกในการนำตัวผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม สำหรับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นเป็นคดีที่แตกต่างจากคดีอาญาทั่วไป เพราะว่าการจับกุมคนต่างด้าวจำเป็นที่จะต้องใช้การชักตามรายละเอียดเพื่อพบการกระทำผิดและจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้

เกี่ยวกับการตรวจสอบหลักฐานหนังสือเดินทาง แต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการสื่อสารซึ่งอาจจะทำให้เกิดการต่อสู้คดีขึ้นไม่ให้เกิดการจับกุมหรือเสี่ยงต่อการถูกทำร้ายร่างกายได้ง่าย การแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวคนต่างด้าวจำเป็นที่จะต้องใช้ชักจูงรายละเอียดและตรวจสอบหลักฐานให้เป็นที่แน่ชัด เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจำเป็นที่จะต้องใช้ดุลยพินิจมากกว่าคดีที่ผู้ต้องหาเป็นคนไทย อีกทั้งการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายยังมีการพัฒนารูปแบบหลากหลายมากขึ้น ลักษณะการทำงานง่ายต่อการถูกร้องเรียน แตกต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนที่ไม่จำเป็นที่จะต้องเสี่ยงอันตรายต่อร่างกายหรือเสี่ยงต่อการถูกร้องเรียนแต่อย่างใด สาเหตุที่ ส.ค.ท.พบลดาคิดว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสายงานสืบสวนก็คือ

1. ลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสืบสวนก็คือ การสืบสวนหาข่าวเพื่อป้องกันเหตุเกิดและการสืบสวนติดตามจับกุมตัวคนร้าย โดยแต่งกายนอกเครื่องแบบ ปะปนกับประชาชนทั่วไป การทำงานจึงมีอัตราเสี่ยงสูง แตกต่างจากสายงานป้องกันปราบปรามที่อาจจะมึลักษณะการทำงานที่คล้ายๆ กัน แต่สายงานป้องกันปราบปรามจะเน้นหนักไปทางด้านสายตรวจเพื่อป้องกันเหตุ อัตราการเสี่ยงจึงน้อยกว่าเพราะส่วนใหญ่คนร้ายจะกลัวและไม่กล้าทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สวมเครื่องแบบ ส่วนสายงานสอบสวนเป็นการทำงานเกี่ยวกับการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา ซึ่งอาจจะมีความยุ่งยากเกี่ยวกับขั้นตอนในการสอบสวน แต่ก็ไม่ใช่เสี่ยงอันตรายหรือง่ายต่อการถูกร้องเรียนเหมือนกับสายงานสืบสวน แต่ลักษณะการทำงานของฝ่ายสืบสวนคือการทำงานนอกเครื่องแบบ การแสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อขอทำการตรวจสอบคนต่างด้าวนั้น ก็มีโอกาที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ง่าย เพราะการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันทำให้คนต่างด้าวไม่เชื่อว่าเป็นตำรวจและไม่เกรงกลัวซึ่งอาจจะรวมตัวกันรวมทำร้ายร่างกายของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนก็ได้ การต่อสู้ป้องกันตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการใช้อาวุธปืนก็จะเป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุและถูกดำเนินคดีภายหลัง อีกทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็ได้

2. สำหรับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนไม่สามารถที่จะแยกประเภทของคนต่างด้าวพวกนี้ออกมาได้ว่าเป็นคนสัญชาติพม่ากลุ่มเชื้อชาติใด เพราะไม่มีข้อมูลจากฝ่ายพม่า ประกอบกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองมาก็จะพักอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ ถ้าสามารถแยกประเภทคนต่างด้าวพวกนี้ออกเป็นกลุ่มๆ คือ

-กลุ่มที่เข้ามาทำการค้าขายหรือรับจ้างทำงานแบบเข้าเดินทางเข้ามาและเขียนที่เดินทางกลับออกไป

-กลุ่มที่เข้ามาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับจ้างทำงานและพักอาศัยอยู่ภายในเขตอำเภอแม่สอด เพื่อจะได้สามารถเดินทางกลับไปเยี่ยมญาติที่ประเทศพม่าได้ง่าย

-กลุ่มที่ต้องการเข้ามารับจ้างทำงานเพื่อที่จะเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่น ๆ โดยมีความหวังว่าจะได้รับอัตราค่าจ้างที่สูงกว่าการทำงานภายในเขตอำเภอแม่สอด ซึ่งคนต่างด้าวพวกนี้จึงจำเป็นที่จะต้องมีการนายหน้าเป็นผู้ให้การช่วยเหลือเดินทางไปทำงานยังจังหวัดต่าง ๆ โดยจะต้องเสียค่านายหน้าในการเดินทาง

- กลุ่มที่เดินทางเข้ามาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่ออาชญากรรมเพียงอย่างเดียว เช่น คดีลักทรัพย์โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์เพื่อนำข้ามฝั่งไปขายที่ประเทศพม่าเพราะสามารถกระทำได้ง่ายเพียงใช้เวลาไม่ถึงชั่วโมงก็สามารถนำรถข้ามแม่น้ำเมยไปยังประเทศพม่าได้ การป้องกันปราบปรามหรือการติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงกระทำได้ยาก เนื่องจากไม่มีประวัติของกลุ่มคนต่างด้าวและไม่สามารถที่จะจดจำใบหน้าของคนร้ายที่มีลักษณะคล้ายกันได้ โดยคนร้ายจะลักลอบเข้ามาในประเทศไทยได้ตลอดแนวพรมแดนเพื่อประกอบอาชญากรรมในลักษณะต่าง ๆ เมื่อประกอบอาชญากรรมได้แล้วก็จะไปหลบซ่อนตัวอยู่ในประเทศพม่า ถึงแม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถสืบทราบได้ว่าเป็นใครแต่ก็ไม่สามารถติดตามไปจับกุมตัวได้

- กลุ่มที่ลักลอบเข้าเมืองมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะเข้ามารับจ้างทำงานแต่ไม่มีงานทำงานจึงเป่ียงเบนโดยการประกอบอาชญากรรม หรือกลุ่มที่เข้ามารับจ้างเป็นคนใช้ทำงานอยู่ตามบ้านเรือนและก่ออาชญากรรมโดยการผ่านนายจ้างหรือลักทรัพย์นายจ้างขณะที่นายจ้างไม่อยู่บ้าน

- กลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มคนต่างด้าวที่เข้ามาเพื่อหาข่าวกรองและการเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยใหญ่จะเป็นพวกนักศึกษา หรือไม่กี่พวกที่อพยพลี้ภัยสงครามเข้ามาอยู่ตามศูนย์อพยพต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง

กลุ่มคนต่างด้าวที่กล่าวมาข้างต้นนี้ รวมแต่เป็นพวกที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสืบสวนทั้งสิ้น ซึ่งตามหลักกฎหมายแล้วผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็จะมีคามผิดกฎหมายตาม พ.ร.บ.คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 อยู่แล้ว การที่คนต่างด้าวเข้ามารับจ้างทำงานโดยไม่มีใบอนุญาต หรือเข้ามาแล้วประกอบอาชญากรรมก็จะมีฐานความผิดอื่นเพิ่มขึ้นอีก กลุ่มคนต่างด้าวที่ถือว่าเป็นกลุ่มที่อันตรายคือ

1. กลุ่มที่เข้ามาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบอาชญากรรมและกลุ่มที่เข้ามาเคลื่อนไหวทางการเมือง เพราะกลุ่มคนต่างด้าวพวกนี้ถือได้ว่าเป็นมืออาชีพ การทำงานมีการวางแผนเป็นขั้นตอน ไม่เกรงกลัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อตรวจพบก็จะใช้อาวุธสงครามต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจทันที ประกอบกับภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยในการกระทำผิดและหลบหนีการจับกุม

2. กลุ่มรองลงมาก็คือกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ที่จะเดินทางไปรับจ้างทำงานอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ และกลุ่มที่ทำงานแล้วแต่มีแนวโน้มในการก่ออาชญากรรม ปัญหาสำหรับกลุ่มนี้ก็คือการแพร่กระจายของแรงงานคนต่างด้าวไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ และแฝงตัวอยู่ตามบ้านเรือน โรงงาน สถานบริการ หรือสถานประกอบการอาชีพต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหาสังคมเป็นวงกว้าง และการตรวจพบของเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถกระทำได้ยากเนื่องจากมีพวกนายหน้าที่กระทำการเป็นขบวนการในการนำพาคนต่างด้าวพวกนี้ไปส่งทำงานตามจังหวัดต่าง ๆ และพวกนายจ้างคนไทยก็คอยให้การช่วยเหลือ การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายพักอาศัยอยู่ตามบ้านเรือน ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมเป็นอย่างมากเนื่องจากจะต้องดำเนินคดีกับคนไทยที่ให้การช่วยเหลือหรือให้ที่พักพิงกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองพวกนี้อีกฐานความผิดหนึ่งด้วย แต่ในทางปฏิบัติเจ้าของบ้านมักจะเป็นบุคคลสำคัญในระดับท้องถิ่น เป็นข้าราชการ เป็นคนที่รู้จักกัน จึงไม่กล้าที่จะทำการจับกุมตัว ส่วนการจับกุมคนต่างด้าวที่รับจ้างทำงานอยู่ตามโรงงานหรือสถานบริการ

ก็ก่อให้เกิดปัญหากับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยเช่นกัน เนื่องจากนายจ้างส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะทางการเงินและมักจะรู้จักสนิทสนมกับนักการเมืองหรือข้าราชการประจำในท้องถิ่นก็จะอ้างชื่อบุคคลดังกล่าว หรือไม่กลุ่มนายจ้างก็จะมี การรวมตัวกันร้องเรียนการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศได้รับความเสียหาย ปัญหาสำหรับกลุ่มนี้ในประการสุดท้ายก็คือ เมื่อคนต่างด้าวกลุ่มนี้ประกอบอาชญากรรม ยกตัวอย่างเช่น คดีลักทรัพย์ของนายจ้าง นายจ้างก็จะไม่กล้าแจ้งความดำเนินคดีกับลูกจ้างคนต่างด้าวเพราะเกรงว่าตนเองจะถูกดำเนินคดีฐานให้การช่วยเหลือและให้ที่พักพิงคนต่างด้าว ปัญหาต่างๆเหล่านี้เป็นปัญหาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนจะต้องใช้วิจารณญาณในการดำเนินคดีตามกฎหมายเป็นอย่างมาก เพราะเป็นปัญหาที่จะต้องใช้เวลาละเอียดอ่อนในการตัดสินใจ

3. กลุ่มสุดท้ายก็คือกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรับจ้างทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่ก่อให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด ส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากกว่า เช่น ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อโรคติดต่อ ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ ปัญหาการทะเลาะวิวาท เป็นต้น บางครั้งเมื่อคนต่างด้าวพวกนี้ถูกคนไทยเอาเปรียบเหมือนกัน เช่น ถูกคนไทยลักทรัพย์หรือฉ้อโกงทรัพย์ ถูกข่มขืนกระทำชำเราหรือถูกอนาจาร เป็นต้น การแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้ดำเนินคดีตามกฎหมายนั้น คนต่างด้าวก็มักจะถูกจับกุมตัวฐานเป็นคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายด้วยเช่นกัน ซึ่งก็เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเช่นกัน

ในทางปฏิบัติถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถแยกกลุ่มคนต่างด้าวออกเป็นกลุ่มๆ ชำรงต้นได้ก็จะสามารถเลือกนำมามาตรการที่เหมาะสมมาใช้แก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่ในปัจจุบันนี้จำนวนคนต่างด้าวที่เข้ามาและพักอาศัยอยู่ภายในเขตอำเภอแม่สอด มีจำนวนมากและมีการเดินทางเข้า-ออกกันตลอดเวลา จนไม่ทราบว่าเป็นคนต่างด้าวกลุ่มใดบ้าง ปัญหาที่เกิดขึ้นยากที่จะแก้ไขได้ในระดับของหน่วยงานท้องถิ่นและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มปัญหามากขึ้นอีก

3. สำหรับขั้นตอนการแสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจและขอทำการตรวจสอบหลักฐานนั้น นอกจากจะมีปัญหาในด้านการสื่อสารแล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีผู้ชำนาญการที่จะสามารถทำการตรวจสอบยืนยันได้ว่าเป็นหนังสือเดินทางหรือเป็นหลักฐานปลอมหรือไม่ ซึ่งการตรวจสอบหนังสือเดินทางนั้นก็จะต้องส่งให้สถานทูตพม่าเป็นผู้ทำการตรวจสอบยืนยันเท่านั้นแต่ก็ใช้ระยะเวลาหลายเดือน ในทางปฏิบัติก็ให้ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองทำการตรวจสอบการเดินทางเข้าออกประเทศของคนต่างด้าว นั้นๆ แต่ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่าเป็นบุคคลเดียวกันหรือไม่ สำหรับปัญหาที่เคยประสบกันมากก็คือ คนต่างด้าวถือหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทางเป็นฉบับจริง แต่ไม่ใช่เจ้าของหนังสือเดินทางที่แท้จริง มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรูปถ่ายให้เป็นของผู้ถือซึ่งนิยมทำกันมากในกลุ่มคนต่างด้าวเพื่อที่จะเดินทางได้สะดวกในการเดินทางและพักอาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำการตรวจสอบไม่มีประสบการณ์ยอมที่จะไม่สามารถยืนยันได้และก็จะไม่กล้าทำการจับกุมตัว โดยส่วนใหญ่เมื่อปัญหากรณีเช่นนี้ขึ้นมาก็จะหลีกเลี่ยงโดยการไม่จับกุมตัว เพราะถ้าทำการแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตาม

กฎหมายแล้ว ผลการตรวจสอบปรากฏว่าเป็นของจริงภายหลังเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมก็อาจที่จะถูกฟ้องร้องกลับได้เช่นกัน

4. ลักษณะการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ เนื่องจากมีรูปแบบการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าวมีการพัฒนารูปแบบหลากหลาย เช่น การปลอมตัวเป็นพระสงฆ์เดินตุ่มตรวจสอดแนมได้ยาก ถ้าเกิดการผิดพลาดอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่อายุ 19 ปี จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจภูธร จังหวัดนครสวรรค์ รวมระยะเวลาในการรับราชการตำรวจจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 9 ปี รับราชการครั้งแรกในสาขางานป้องกันปราบปรามของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี เป็นระยะเวลา 7 ปี จากนั้นได้ย้ายมาอยู่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ในสาขางานสืบสวน จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้เป็นระยะเวลา 2 ปี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านไร่ นั้น ไม่มีคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากไม่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศพม่าและไม่มีแรงงานคนต่างด้าวที่รับจ้างทำงานและพักอาศัยอยู่ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าว แต่เมื่อย้ายมาดำรงตำแหน่งที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ที่มีจำนวนคนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองและพักอาศัยอยู่จำนวนมาก จึงทำให้รู้สึกว่าการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นมีสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างด้าว ถึงแม้ ส.ต.ท.นพดลฯ จะทำงานอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด เพียงแค่ 2 ปี แต่เนื่องจากมีภูมิลำเนาและญาติพี่น้องอยู่ที่ อำเภอแม่สอด จึงทำให้สามารถพูดภาษาพม่าได้และมีความรู้จักคุ้นเคยกับคนต่างด้าวชาวพม่ามาตั้งแต่ครั้งยังเป็นเด็ก ๆ จึงนำประสบการณ์เกี่ยวกับคนต่างด้าวไปใช้ในการทำงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเข้าใจถึงอุปนิสัย ขนบธรรมเนียมประเพณี และยังมีญาติพี่น้องที่คอยให้การช่วยเหลือเกี่ยวกับการให้ข่าวสารหรือคอยให้การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จึงทำให้สามารถปรับตัวทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวได้อย่างรวดเร็วแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่น ๆ ที่ไม่เคยสัมผัสกับคนต่างด้าวมาก่อน

การสื่อสาร ส.ต.ท.นพดลฯ สามารถพูดภาษาพม่าและภาษากระเหรี่ยงได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีภูมิลำเนาและเจริญเติบโตอยู่ที่อำเภอแม่สอดมาตั้งแต่เด็ก ๆ จึงรู้สึกว่าในขั้นตอนของการแสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อขอตรวจสอบหลักฐานและการจับกุมตัวผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นไม่ก่อให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคสำหรับตนเองมากนัก นอกจากขั้นตอนของการตรวจสอบหนังสือเดินทางหรือเอกสารอื่น ๆ ที่ไม่มีความชำนาญในการตรวจสอบ ซึ่งเห็นว่าการสื่อสารเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่สามารถพูดคุยสื่อสารกับคน

ต่างตัวให้เข้าใจได้ ซึ่งถ้าตนเองอยู่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยก็จะช่วยซักถามให้ได้ แต่บางครั้งที่แยกย้ายกันออกทำงานเป็นชุด ๆ ก็จะต้องช่วยเหลือตนเอง

การฝึกอบรม ส.ต.ท.นพดลฯ ไม่เคยผ่านการฝึกหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างตัวมาก่อน ถึงแม้ว่า ส.ต.ท.นพดลฯ จะมีภูมิสำเนาและสามารถพูดสื่อสารกับคนต่างตัวเข้าใจ แต่ยังไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย การตรวจสอบหลักฐานหนังสือเดินทางหรือเอกสารอื่น ๆ ที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง ตลอดจนไม่ค่อยทราบแนวนโยบายของรัฐหรือของผู้บังคับบัญชาอย่างแน่ชัดว่ามีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไรบ้าง ประกอบกับแต่ละหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องก็มีนโยบายแตกต่างกันออกไป จึงทำให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจขาดประสิทธิภาพและขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา การแก้ไขปัญหาคนต่างตัวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจึงไม่สามารถจะกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถ้าหน่วยงานในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศเห็นความสำคัญจัดหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับคนต่างตัวให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็จะสามารถนำความรู้และแนวคิดที่ได้ไปปฏิบัติใช้กับคนต่างตัวในทิศทางเดียวกัน

การประสานงาน ส.ต.ท.นพดลฯ มีความคิดเห็นว่าการประสานงานภายในสายงานสืบสวนนั้นมีการประสานงานและความร่วมมือกันเป็นอย่างดี เนื่องจากลักษณะการทำงานที่เสี่ยงอันตรายร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกันจึงทำให้มีความเป็นพี่เป็นน้องและมีความรักกันมากกว่าสายงานอื่น ๆ สำหรับการประสานงานระหว่างต่างสายงานนั้นก็จะเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่ทำหน้าที่ประสานงานกันเองอยู่แล้ว ส่วนตนเองนั้นเป็นเพียงผู้รับนโยบายนำไปปฏิบัติ แต่ก็ให้เกียรติผู้บังคับบัญชาหรือรุ่นพี่ ๆ ทุกคน ถึงแม้จะทำหน้าที่ต่างสายงานกันก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากการประสานงานจากภายนอกหน่วยงาน คือ

1. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างตัวทำงาน เนื่องจากกลุ่มผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีแรงงานคนต่างตัวรับจ้างทำงานอยู่จำนวนมาก การจับกุมคนต่างตัวจำนวนมากจึงทำให้กลุ่มผู้ประกอบการพวกนี้ได้รับความเสียหายมากที่สุดจึงพยายามทุกวิถีทางเพื่อที่จะขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้น้อยเกิดการท้อแท้ใจในการทำงาน

2. หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านมนุษยชน ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่คอยให้ความช่วยเหลือคนต่างตัวที่ถูกจับกุมตัวหรือถูกละเมิดสิทธิทางมนุษยชน บางครั้งการทำงานก็เป็นไปอย่างตรงไปตรงมา แต่บางครั้งก็เป็นเครื่องมือของกลุ่มคนบางกลุ่มที่ใช้หน่วยงานพวกนี้เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เช่น พวกนายจ้างผู้ประกอบการ พวกขบวนการค้าแรงงานคนต่างตัว ที่มักจะขอร้องความช่วยเหลือจากหน่วยงานระหว่างประเทศเพื่อให้การช่วยเหลือโดยการร้องเรียนการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึงการโยนไปสู่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

3. หน่วยงานของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต่อปัญหาผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแต่ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ค่อยที่จะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถแก้ไขได้ การทำงานของทั้ง

สองหน่วยงานจึงเกิดการกระทบกระทั่งกันขึ้น ถึงแม้ว่าจะสังกัดหน่วยงานเดียวกันแต่ลักษณะหน้าที่การทำงานแตกต่างกัน ผู้บังคับบัญชาที่มีแนวนโยบายแตกต่างกัน

เนื่องจากลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมากนัก จึงไม่ค่อยมีปัญหาในการประสานงานเกิดขึ้นมากนัก

ผลตอบแทน ส.ต.ท.นพดลา ยังไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน แต่มีความเห็นว่าการได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนนั้นอยู่ในดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาเป็นผู้พิจารณา ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน คิดแะเภทใดประเภทหนึ่งเป็นสำคัญ แต่สำหรับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นั้นเป็นคดีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงจะต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างมาก เป็นผู้ที่เสียสละเวลาในการทำงาน อีกทั้งยังเป็นคดีที่มีความน่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ แต่ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าที่ควรจึงทำให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกิดความท้อแท้และไม่มีใครอยากจะทำงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งถ้ามีผลตอบแทนในลักษณะต่างๆ เช่น การเพิ่มขึ้นเงินเดือน เงินค่าตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบ ส.ต.ท.นพดลา ถึงแม้จะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวนซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต่อการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดกฎหมาย โดยเฉพาะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่ก็ยอมรับว่าไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวมากนัก นโยบายของรัฐและมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บางครั้งมีนโยบายให้ผลักดันส่งออกไปนอกประเทศ โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทำการกวาดล้างจับกุมและอำนวยความสะดวกในการส่งตัวกลับประเทศ บางครั้งให้ผ่อนผันคนต่างด้าวเข้ามารับจ้างทำงานบางประเภทได้ ปัจจุบันก็ยังไม่เข้าใจว่ามีงานประเภทใดบ้างที่ได้รับการผ่อนผัน มีวิธีการปฏิบัติอย่างไร ระยะเวลาเท่าใด ทำให้รู้สึกสับสนไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรจึงจะเหมาะสม รวมทั้งนโยบายในระดับผู้บังคับบัญชาในระดับสถานีตำรวจด้วยว่าจะมีแนวโน้มนโยบายไปในทิศทางใดแน่ชัด เพราะบางครั้งการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเข้มงวดก็อาจจะเกิดผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติ บางครั้งต้องใช้หลักรัฐศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา ส่วนทางด้านกฎหมายนั้น มีความรู้เพียงเล็กน้อย อีกทั้งยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ บางครั้งไม่เข้าใจข้อกฎหมายหรือนวนนโยบายของรัฐที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็จะหลีกเลี่ยงโดยการไม่จับกุม เพราะถ้าทำการจับกุมแล้วมีปัญหาคณะเองก็จะเดือนร้อน

ทัศนคติเกี่ยวกับงานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส.ต.ท.นพดลา มีความคิดเห็นว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ จึงไม่อยากจะทำการจับกุมตัว เนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมากและส่วนใหญ่ไม่เกรงกลัวต่อการถูกจับกุม บางคนอาจจะชอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวเสียอีกเพราะมีอาหารให้กินทุกมื้อ

เพียงไม่กี่วันก็พันโทแล้ว เมื่อกฎหมายไม่สามารถบังคับคนต่างด้าวพวกพวกนี้ให้อยู่ในสังคมที่มีมาตรฐานอย่างเดียวกับพวกเราได้ คนต่างด้าวพวกนี้จึงมีแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมสูง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ที่มีความรู้สึกคล้าย ๆ กัน ก็คือ การจับกุมคนต่างด้าวที่มีอยู่อย่างจำนวนมากนั้นไม่ใช่เป็นการแก้ไขปัญหากลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ในทางตรงข้ามกลับเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยตนเอง อีกทั้งศาลมีคำพิพากษาลงโทษให้จำคุกแต่ให้รอลงอาญาไว้และให้ส่งตัวออกไปนอกราชอาณาจักร ระยะเวลาที่คนต่างด้าวที่ถูกดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาลเพียงไม่กี่วันก็จะลักลอบกลับเข้ามาใหม่ บางคนเมื่อตำรวจตรวจคนเข้าเมืองทำการส่งตัวกลับประเทศพม่าโดยการข้ามแม่น้ำเมยไปยังฝั่งพม่าแล้ว ก็ข้ามแม่น้ำกลับเข้ามายังประเทศไทยต่อหน้าเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก แต่ก็ไม่สามารถจับกุมได้เพราะคนต่างด้าวมีจำนวนมากและมีปัญหาเกี่ยวเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศ เมื่อคนต่างด้าวพวกนี้กลับเข้ามาในประเทศไทยก็จะถูกจับกุมตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอีกวนเวียนซ้ำซากไม่มีที่สิ้นสุด เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจึงมีความรู้สึกเหนื่อยหน่ายท้อแท้ใจในการทำงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว ส.ต.ท.นพดลฯ ไม่รู้สึกรังเกียจคนต่างด้าวชาวพม่า เนื่องจากเคยเห็นมาตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ๆ แต่ก็ไม่ชอบให้คนต่างด้าวลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจำนวนมาก ๆ เพราะก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาพพจน์ที่ไม่ดี อีกทั้งยังเป็นพาหะของโรคติดต่อสำหรับการจับกุมดำเนินคดีกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น ถ้าไม่มียุติโทษจากผู้นั่งบัณฑูรให้ทำการจับกุมอย่างแน่ชัดแล้ว ตนเองก็จะเลือกจับกุมแต่คนต่างด้าวบางคนที่สร้างความเดือนร้อนเท่านั้น เพราะมีความเข้าใจว่าการจับกุมคนต่างด้าวไม่สามารถแก้ไขปัญหากลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้แต่เป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เกี่ยวข้องตลอดจนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากรู้สึกว่าคุณคนต่างด้าวไม่เกรงกลัวการจับกุม

ภูมิประเทศ ส.ต.ท.นพดลฯ มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากภูมิประเทศตามเขตติดต่อระหว่างประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ คนต่างด้าวสามารถลักลอบเข้ามาในประเทศไทยได้ตลอดแนวชายแดน ซึ่งกำลังไม่สามารถป้องกันได้ตลอดแนวชายแดน ถึงแม้ว่าจะเห็นคนต่างด้าวลักลอบข้ามแม่น้ำเมยจะเข้ามายังฝั่งประเทศไทย และเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหารพยายามจะเข้าทำการผลักดันแต่คนต่างด้าวก็ไม่เกรงกลัว ซึ่งถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหารจะเข้าทำการจับกุมคนต่างด้าวก็จะเดินกลับไปยังฝั่งพม่าและรออยู่ที่ฝั่งพม่าเพื่อจะแอบลักลอบเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งกำลังของตำรวจหรือทหารไม่สามารถคอยป้องกันได้ตลอดเวลา อีกทั้งการที่กำลังตำรวจหรือทหารไปตรึงกำลังบริเวณแนวชายแดนก็อาจจะเกิดการปะทะกับทหารของพม่าหรือเกิดสถานการณ์ตึงเครียดทางการทหารกันขึ้น ประกอบกับประเทศพม่าก็ไม่สนใจที่จะป้องกันไม่ให้คนในประเทศของตนเองลักลอบเข้ามาในประเทศไทย ในทางตรงข้ามกลับให้การสนับสนุนอีกด้วย เนื่องจากผู้ที่ลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยที่เป็นศัตรูกับรัฐบาลพม่าเพื่อที่จะแบ่งแยกดินแดนการปกครอง

กรณีศึกษาที่ 7

ชื่อ ส.ต.ท.นพลสิทธิ์ฯ มีอายุ 30 ปี มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นั้บถือศาสนาพุทธ

สอานภาพ ปัจจุบันยังเป็นโสด โดยมีความเห็นว่าการทำงานที่ตนเองยังเป็นโสดสามารถทำงานได้อย่างเต็มความสามารถ โดยเฉพาะคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่จำเป็นที่จะต้องใช้ความขยันอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ออกสืบสวนจับกุมตัว เนื่องจากการคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองมีจำนวนมากและมักที่จะเดินทางต่อไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในเวลาดกลางคืน จึงจำเป็นที่จะต้องวางแผนทำการจับกุมโดยเฉพาะพวกที่มีนายหน้าคอยให้การช่วยเหลือพาไปส่งยังจังหวัดต่าง ๆ การออกสืบสวนหาข่าวเพื่อทำการจับกุมนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทำงานทั้งในเวลาดกลางวันและเวลาดกลางคืน ผู้บังคับบัญชาจึงมักเรียกใช้งานอยู่เสมอแตกต่างจากผู้ที่มีครอบครัวแล้วที่จะต้องให้เวลากับครอบครัวซึ่งผู้บังคับบัญชาก็เข้าใจ

สาขางาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บังคับหมู่ งานสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด โดยมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขางานสืบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขางานอื่น ๆ สาเหตุที่ ส.ต.ท.นพลสิทธิ์ฯ คิดว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสาขางานสืบสวนก็คือ

1. เนื่องจากลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสาขางานสืบสวนก็คือ การออกสืบสวนจับกุมตัวผู้กระทำผิดทั้งก่อนและหลังเกิดเหตุโดยแต่งกายนอกเครื่องแบบ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการยุติธรรมก่อนที่จะนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย การตรวจสอบว่าคนต่างด้าวมีความผิดฐาน เป็นคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย หรือไม่นั้นจำเป็นที่จะต้องทำการซักถามให้ได้รายละเอียดแน่ชัด ซึ่งแตกต่างจากคดีประเภทอื่น ๆ ที่ตรวจพบการกระทำผิดอย่างแน่ชัด เช่น คดีความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ, พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ ซึ่งเมื่อตรวจพบของกลางปรากฏว่าเป็นความผิดก็สามารถจับกุมตัวได้ทันที แต่คดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นจะต้องขอทำการตรวจสอบดูหนังสือเดินทางหรือเอกสารอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง แต่ก็มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน กล่าวคือ บางครั้งคนต่างด้าวมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทางแต่ไม่ได้นำติดตัวมาด้วยหรือไม่สามารถแสดงได้ในทันที แต่อาจจะเก็บไว้กับนายจ้างหรือเก็บไว้ที่บ้านและสามารถนำแสดงได้ภายหลังก็ได้ แต่การสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันจึงทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

2. ขั้นตอนในการตรวจสอบหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทางนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้ผู้มีความชำนาญเป็นการเฉพาะจึงจะสามารถทำการตรวจสอบได้ว่าหนังสือเดินทางฉบับนั้นมีการปลอมแปลงหรือไม่ เพราะส่วนใหญ่คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็จะให้หนังสือเดินทางปลอมที่วางจ้างทำขึ้นมาเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่ง

ถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนไม่มีประสบการณ์หรือความชำนาญในการตรวจสอบหนังสือเดินทางก็จะทำให้คนต่างด้าวนั้น ๆ รอค้นจากการจับกุม หรือในกรณีที่คนต่างด้าวใช้บัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่น, บัตรประจำตัวอพยพพลิกภัยเพื่อรอการส่งกลับ, ใบอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานหรือใบอนุญาตผ่านแดนชั่วคราว ซึ่งบัตรที่คนต่างด้าวถือแตกต่างกันไปก็มีสิทธิแตกต่างกันออกไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนจำเป็นที่จะต้องทราบและเข้าใจถึงสิทธิของคนต่างด้าวที่ถือบัตรนั้น ๆ และสามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นของจริงหรือของที่ปลอมแปลงมา ในขั้นตอนของการแจ้งข้อกล่าวหาหรือจับกุมตัวนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องใช้ประสบการณ์ความรอบรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวเป็นอย่างมาก ซึ่งถ้าเกิดการผิดพลาดขึ้นมาก็จะส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมโดยตรง ซึ่งถ้าเป็นคนไทยก็สามารถสื่อสารกันเข้าใจและสามารถตรวจสอบหลักฐานกันได้ แต่คนต่างด้าวไม่สามารถที่จะสื่อสารกันเข้าใจจึงทำให้เกิดปัญหาต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

3. ในขั้นตอนของการแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัว เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้มีเพียง 1-2 คน เท่านั้น แต่ในการสืบสวนหาตัวนั้นก็ออกปฏิบัติหน้าที่เป็นชุด ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา บางชุดที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจพูดภาษาคนต่างด้าวก็จะทำให้การทำงานไม่ประสบกับปัญหามากนัก อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย ในทางตรงกันข้ามบางชุดที่ไม่มีผู้ที่พูดภาษาคนต่างด้าวได้ก็มักจะมีปัญหาอยู่เสมอ ในขั้นตอนของการปฏิบัติ การแจ้งข้อกล่าวหานั้นก็จะเป็นภาษาไทยและจัดทำบันทึกการจับกุมเพื่อให้คนต่างด้าวลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหา จากนั้นก็จะควบคุมตัวคนต่างด้าวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย

4. ในขั้นตอนของการควบคุมคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายนั้น ก็จะมีปัญหาเกี่ยวกับยานพาหนะในการนำส่ง กล่าวคือ ในสายงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนไม่มีรถยนต์ของทางราชการใช้ จำเป็นที่จะต้องใช้รถยนต์ส่วนตัวในการทำงาน ซึ่งบางคนก็ยังไม่มียานยนต์ส่วนตัวใช้จึงทำให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางปฏิบัติเมื่อมีการจับกุมตัวนำส่งที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแล้วก็จะใช้รถยนต์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนในชุดนั้น ๆ ซึ่งบางครั้งเจ้าของรถยนต์ก็ไม่อยากใช้รถยนต์ของตนเอง เนื่องจากเกรงว่าจะได้รับความเสียหายได้ง่าย

5. ในขั้นตอนของการจับกุมตัวคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น ส่วนใหญ่คนต่างด้าวจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม การจับกุมจึงกระทำได้ยาก ในกรณีแรกเมื่อมีการตรวจพบคนต่างด้าวและได้แสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อขอทำการตรวจสอบนั้น คนต่างด้าวก็จะตกใจกลัวและพยายามต่อสู้อย่างสุดฤทธิ์เพื่อจะหลบหนีเพราะไม่ยากที่จะถูกจับกุมตัวส่งกลับประเทศ การจับกุมจึงกระทำได้ยากและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมก็อาจจะได้รับบาดเจ็บได้ง่าย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนไม่ได้มีการแต่งเครื่องแบบตำรวจขณะออกปฏิบัติหน้าที่ซึ่งแตกต่างจากสายป้องกันปราบปรามที่จะได้แต่งเครื่องแบบขณะปฏิบัติหน้าที่

6. เนื่องจากอำเภอแม่สอด มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศพม่าและมีคนต่างด้าวชาวพม่าลักลอบเข้ามารับจ้างทำงานอยู่จำนวนมาก จึงเป็นปัจจัยดึงดูดที่ทำให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนก่อสร้าง

ตรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ น้อยอยู่จำนวนมาก การจับกุมคนต่างด้าวที่เข้ามารับจ้างทำงานอยู่ตามโรงงานหรือทำงานอยู่กับนายจ้างตามบ้านเรือน ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักลงทุนหรือนายจ้าง ภายหลังจากการจับกุมพวกนายจ้างที่มีลูกจ้างคนต่างด้าวถูกจับกุมก็จะติดต่อขอให้ปล่อยตัวโดยอ้างสาเหตุต่างๆ ที่สำคัญก็คือการอ้างว่ารู้จักสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชาโดยตรงหรือผู้ว่าจ้าง ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมว่าปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมเกิดความอึดอัดใจในการทำงานเป็นอย่างมาก ส่วนใหญ่พวกนายจ้างก็จะมีมารู้จักสนิทสนมส่วนตัวกับผู้บังคับบัญชาโดยตรงหรือรู้จักกับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมก็ไม่อยากที่จะได้รับผลกระทบจากการจับกุมดังกล่าว โดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาการจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากทำให้พวกนายจ้างเกิดความเสียหายก็จะรวมตัวกันต่อต้านเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยอ้างเหตุผลว่าทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเกิดความเสียหาย ไม่สนองตอบแนวนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนและการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ทำให้เกิดแรงกระแสด้านจากกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ส่วนใหญ่มีลูกจ้างเป็นคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของประชาชนในการปราบปรามอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ลดน้อยลงด้วย

7. การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและพักอาศัยอยู่ภายในเขตพื้นที่ของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด นั้นสามารถกระทำได้ไม่ยากนัก เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีความชำนาญและมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นอย่างดี แต่การป้องกันมิได้คนต่างด้าวเดินทางไปรับจ้างทำงานต่างจังหวัดต่างๆ นั้น เป็นการกระทำที่ยากลำบากมาก เนื่องจากมีพวกนายหน้าคอยให้ความช่วยเหลือและกระทำกันเป็นกระบวนการมีนายจ้างติดต่อหากคนต่างด้าวเดินทางไปทำงานมีคนคอยให้การช่วยเหลือในการลักลอบเดินทางไปยังจังหวัดต่างๆ เนื่องจากพวกนายจ้างได้รับค่าจ้างในแต่ละเที่ยวเป็นเงินจำนวนมาก ประกอบกับแรงงานคนต่างด้าวเป็นแรงงานที่มีราคาถูกจึงเป็นที่ต้องการของนายจ้างทั่วไป โดยเฉพาะตามโรงงานอุตสาหกรรม โรงสีข้าว เป็นคนรับใช้ต่างบ้าน ฯลฯ เป็นต้น ที่สำคัญพวกนายจ้างคนไทยก็คอยให้การช่วยเหลือให้พ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายกระจายไปสู่จังหวัดต่างๆ การควบคุมปราบปรามจึงเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก ซึ่งถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านสามารถสกัดกั้นการเดินทางไปสู่จังหวัดต่างๆ ได้และควบคุมให้อยู่แต่เฉพาะแนวชายแดนเท่านั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะไม่มากนัก แต่จากที่กล่าวมาข้างต้น การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของคนต่างด้าวเป็นมีลักษณะเป็นขบวนการ เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนจึงจำเป็นต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำและจะต้องระมัดระวังตัวในการเข้าทำการจับกุมตัว เนื่องจากกลุ่มพวกนายหน้าอาจเป็นพวกที่มีอิทธิพลหรือมีข้าราชการร่วมขบวนการอยู่ด้วยจึงกล้าแก้งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมได้หรืออาจจะมีกรรโชงเรียนผู้จับกุมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนก็ได้

8. ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อจากคนต่างด้าวมาสู่ตนเอง โดยเฉพาะโรคติดต่อบางชนิดที่สูญหายไปจากประเทศไทยแล้ว แต่ยังมีแพร่ระบาดอยู่ในประเทศพม่าและคน

ต่างตัวชาวพม่าเป็นพาหนะนำเข้ามาในประเทศไทยและเกิดการติดต่อทางอากาศหรืออาหารได้และเกิดการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ซึ่งการป้องกันกระทำได้ยาก

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่มียายุ 19 ปี จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจภูธร จังหวัดนครสวรรค์ รวมระยะเวลาในการรับราชการตำรวจจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 11 ปี รับราชการครั้งแรกในสายงานป้องกันปราบปรามของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ระยะเวลา 2 ปี จากนั้นได้ย้ายมาอยู่สายสืบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้เป็นระยะเวลา 9 ปี เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ใหม่ ๆ นั้น ยังไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการทำงานมากนัก ส่วนใหญ่ก็ศึกษาจากรุ่นพี่ ๆ ที่เคยผ่านการทำงานมาก่อน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เมื่อครั้งที่ ส.ต.ท.นพลิตธีฯ มาประจำอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด แรก ๆ นั้น จำนวนคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองมายังมีไม่มากนัก เนื่องจากปัญหาการสู้รบของรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยงยังไม่รุนแรงมากนัก แต่หลังจากที่กองกำลังชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยงถูกรัฐบาลทหารพม่าตีแตกก็อพยพเข้าลี้ภัยสงครามเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทยจนก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ มากมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงจำเป็นต้องทำหน้าที่อย่างหนักในการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายพวกนี้ ซึ่งนับวันจำนวนคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองยิ่งเพิ่มจำนวนมากขึ้นและแพร่กระจายไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะมีกลุ่มนายจ้างให้การช่วยเหลือ นำพาคนต่างด้าวเดินทางไปยังจังหวัดต่าง ๆ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น ซุกซ่อนอยู่ในรถยนต์และใช้สิ่งของอำพรางไว้ ซุกซ่อนอยู่ในที่เก็บกระเปาะของรถโดยสาร เดินทางโดยเครื่องบินโดยสาร หรือมีพวกเจ้าหน้าที่ให้การช่วยเหลือด้วยวิธีต่าง ๆ การจับกุมจึงกระทำได้ยาก นับวันขบวนการพวกนี้ก็ยิ่งพัฒนาวิธีการเปลี่ยนแปลงไป การสืบสวนหาข่าวจึงจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์การในการทำงานเป็นอย่างมาก ส.ต.ท.นพลิตธีฯ มีความคิดว่าการทำงานในอาชีพตำรวจมานานทำให้สามารถนำประสบการณ์ที่ผ่านมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นภายในเขตพื้นที่ของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ย่อมที่จะต้องการเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความชำนาญในด้านนี้เป็นพิเศษแตกต่างจากงานคดีประเภทอื่น ๆ

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างด้าว เริ่มรับราชการเป็นตำรวจครั้งแรกที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จนกระทั่งถึงปัจจุบันรวมเป็นระยะเวลา 11 ปี ทำงานกับคนต่างด้าวชาวพม่าตลอดเวลา มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของปัญหาคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาและพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอด ได้เป็นอย่างดี ประสบการณ์ในการทำงานกับคนต่างด้าวทำให้ ส.ต.ท.นพลิตธีฯ สามารถรู้จักอุปนิสัยใจคอ ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวิถีชีวิตและวิธีการคิดของคนต่างด้าวได้ว่า เป็นอย่างไร รวมทั้งรู้จักวิธีการลักลอบเข้าเมืองและเดินทางต่อไปยังจังหวัดต่าง ๆ จึงสามารถนำ

ประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพแตกต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่นๆ ที่ไม่เคยผ่านการทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน

การสื่อสาร ส.ต.ท.นพลิตธีรฯ ไม่สามารถพูดภาษาพม่าได้ แต่ต้องได้บางประโยคเท่านั้น กล่าวคือสามารถตามชื่อ ที่อยู่ ได้แต่ไม่สามารถเป็นล่ามแปลได้ ส.ต.ท.นพลิตธีรฯ มีความคิดว่าการสื่อสารเป็นอุปสรรคของการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากการสื่อสารเป็นบ่อเกิดของปัญหาทุกสิ่ง เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนของการแจ้งข้อกล่าวหา การจับกุม การสอบสวนปากคำ การฟ้องร้องต่อศาล และการดำเนินการส่งตัวกลับประเทศ การสื่อสารที่ไม่เข้าใจอาจที่จะสามารถใช้ล่ามแปลได้ แต่ในทางปฏิบัติขณะที่ปฏิบัติงานจริงบางครั้งไม่สามารถหาล่ามแปลได้ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงเป้าหมาย ซึ่งในขั้นตอนของการจับกุมถ้ามีล่ามแปลทำให้การสื่อสารเป็นที่เข้าใจกันทั้งสองฝ่ายทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมและคนต่างด้าว ในขั้นตอนของการจับกุมก็จะสามารถทำได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและไม่ก่อปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนที่เป็นผู้รับไปดำเนินการต่อไปแต่ที่สำคัญในขั้นตอนของการจับกุมไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่เป็นล่ามแปลโดยตรง เพียงแต่ขอความช่วยเหลือให้เป็นล่ามแปลให้เท่านั้น ซึ่งก็เป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจคนนั้นเพราะบางครั้งก็อาจที่จะต้องให้การเป็นพยานในชั้นศาลด้วย

การฝึกอบรม ส.ต.ท.นพลิตธีรฯ ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวเพราะไม่เคยมีหน่วยงานใดในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรม เพราะอยู่ในปัจจุบันนี้ปัญหาคนต่างด้าวยังเป็นปัญหาที่แผ่กระจายอยู่ทั่วไปแต่ประชาชนทั่วไปยังไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก ทั้งที่จริงปัญหาคคนต่างด้าวเป็นต้นเหตุของปัญหาทางสังคมในด้านต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ปัญหาการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ปัญหาการครอบครองที่ทำกิน ฯลฯ ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ยังไม่เกิดขึ้นในทันทีแต่นับวันก็จะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเขตพื้นที่ของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ที่มีคนต่างด้าวจำนวนมากกำลังประสบกับสภาพปัญหาเหล่านี้และยังไม่สามารถทำการแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวและไม่เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่ให้ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อนการจึงทำให้การทำงานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ซึ่งถ้าได้เข้ารับการฝึกอบรมหรือได้รับการประชุมชี้แจงจนเป็นที่เข้าใจในแนวทางปฏิบัติเดียวกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้ารับการอบรมก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำงาน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เพิ่งรับราชการใหม่ๆ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่ไม่เคยทำงานกับคนต่างด้าวมาก่อนยิ่งจำเป็นที่จะต้องผ่านการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก

การประสานงาน สำหรับการประสานงานกันระหว่างสายงานต่าง ๆ ในระดับสถานีตำรวจเป็นไปด้วยดี เมื่อเกิดปัญหาทุกฝ่ายสามารถพูดคุยตกลงกันเพื่อช่วยกันแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่ในความเป็นจริงปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น เป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างเด็ดขาดในระดับของท้องถิ่น การแก้ไขปัญหาลำดับที่จะต้องมีการประชุมวางแผนแก้ไขปัญหในระดับประเทศจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาลำดับส่วนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอดนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ก็คือการประสานงานภายนอกหน่วยงาน โดยสายงานที่มีปัญหามากที่สุด คือ

1. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน เนื่องจากงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนมีหน้าที่สืบสวนและจับกุมตัวผู้กระทำความผิดกฎหมาย แต่ปัญหาที่สำคัญของคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็คือ การให้ความช่วยเหลือของพวกนายจ้างคนไทยที่รับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไว้ทำงานตามบ้านเรือนหรือตามโรงงานต่าง ๆ เนื่องจากมีอัตราค่าจ้างแรงงานถูก เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมักจะไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มพวกนายจ้างคนไทย ซึ่งส่วนใหญ่มีลูกจ้างเป็นคนต่างด้าว ในทางตรงกันข้ามกลุ่มพวกนายจ้างกลับมองว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ทำลายเศรษฐกิจของประเทศ การจับกุมคนต่างด้าวที่เข้ามารับจ้างทำงานจึงทำให้นายจ้างได้รับความเสียหายเพราะขาดแรงงานในการทำงานและไม่สามารถหาแรงงานทดแทนได้ เมื่อลูกจ้างคนต่างด้าวถูกจับกุมตัวพวกนายจ้างก็จะใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อขอต่อรองให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปล่อยตัวโดยเร็ว บางครั้งเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็จะร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาทำให้มีผลกระทบต่อนายจ้างที่ตำรวจผู้จับกุมทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากพื้นที่ อำเภอแม่สอด มีศูนย์อพยพผู้ลี้ภัยสงครามจากพม่าตั้งอยู่จำนวนมาก หน่วยงานขององค์กรระหว่างประเทศที่เข้ามาทำงานให้การช่วยเหลือคนต่างด้าวในลักษณะต่าง ๆ จึงมีอยู่หลายองค์กร ปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนจึงมักเกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งบางครั้งไม่สามารถกระทำได้อีกเนื่องจากติดขัดกับข้อกฎหมายที่แตกต่างกันหรืองบประมาณที่ไม่เพียงพอ ยกตัวอย่างเช่น สิทธิของผู้ต้องหาที่จะต้องได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อเกิดการเจ็บป่วย แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถกระทำได้อีกจากการรักษาพยาบาลจำเป็นที่จะต้องมีค่าใช้จ่ายซึ่งทางโรงพยาบาลก็ไม่มีงบประมาณในด้านนี้และในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ไม่มีงบประมาณในเรื่องนี้ เป็นต้น

3. ทนายความ ซึ่งมักจะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจกับคนต่างด้าว ซึ่งไม่ได้มีการประสานงานกันเพื่อสอบถามรายละเอียดที่แน่ชัดก่อนที่จะทำหนังสือร้องเรียน เพราะการฟังความจากคนต่างด้าวฝ่ายเดียวก็อาจจะทำให้ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนได้

เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวนไม่ค่อยมีหน้าที่เกี่ยวกับหน่วยงานราชทัณฑ์ ทหาร อัยการ ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง และศาล การประสานงานระหว่างหน่วยงานจึงไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกันปัญหาการประสานงานจึงไม่เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานสืบสวนส่วนใหญ่จะเกิดกับสายงานสอบสวนมากกว่าเนื่องจากการทำงานจะต้องประสานงานกับทุกหน่วยงาน

ผลตอบแทน ส.ค.ท.นพลิตธิ์ฯ เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น จำนวน 1 ครั้ง เนื่องจากมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานจนได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา ไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกับรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการจับกุมคนต่างด้าวเพราะเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ เป็นงานที่เหนื่อยกายเหนื่อยใจ และผู้บังคับบัญชาก็ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากได้ แต่ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญมากกว่า จึงไม่มีแรงจูงใจในการจับกุมคนต่างด้าว ในขั้นตอนของการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายบางครั้งก็เอื้ออำนวยให้ได้รับผลตอบแทนประเภทอื่น ๆ จากตัวคนต่างด้าวเองหรือจากนายจ้างก็ได้เช่นกัน ซึ่งก็แล้วแต่ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมจะยินยอมรับผลประโยชน์นั้นหรือไม่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบ ส.ค.ท.นพลิตธิ์ฯ ยอมรับว่าไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวมากนัก ตามกฎหมายเมื่อตรวจสอบพบการกระทำผิดก็จะต้องจับกุมทุกครั้ง แต่ในกรณีของคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นก็ไม่สามารถจะกระทำได้ทุกกรณี เนื่องจากคนต่างด้าวมีจำนวนมากและไม่เกรงกลัวที่จะถูกจับกุมตัว บางครั้งคนต่างด้าวลักลอบเข้ามาเป็นครอบครัวที่มีพ่อแม่ลูกเล็ก ๆ การจับกุมพ่อแม่จึงจำเป็นที่จะต้องจับกุมลูกเล็ก ๆ ด้วย ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาในการควบคุมตัวระหว่างการดำเนินคดี บางครั้งนโยบายของรัฐและมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอทำให้ตนเองรู้สึกสับสนไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรจึงจะเหมาะสม ส่วนรายละเอียดของนโยบายต่าง ๆ ตนเองก็ไม่ค่อยมีความรู้ชัดเจนมากนัก กล่าวคือ ไม่ทราบว่มติคณะรัฐมนตรีออกมาเมื่อไร หลักเกณฑ์เป็นอย่างไรบ้าง มีกำหนดระยะเวลาเมื่อไร ส่วนความรู้ทางด้านกฎหมายนั้น ตนเองมีความรู้คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีความผิดฐานใดบ้าง แต่ฐานความผิดอื่นก็ยังไม่เข้าใจแน่ชัด อีกทั้งกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวก็ไม่ค่อยรู้รายละเอียด เมื่อเกิดปัญหาในระหว่างการจับกุมก็จะสอบถามจากพนักงานสอบสวน บางครั้งไม่เข้าใจข้อกฎหมายหรือนโยบายของรัฐที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็จะหลีกเลี่ยงโดยการไม่จับกุม เพราะถ้าทำการจับกุมแล้วมีปัญหาเกี่ยวกับข้อกฎหมายหรือกฎระเบียบ

ทัศนคติเกี่ยวกับงานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส.ค.ท.นพลิตธิ์ฯ มีความคิดเห็นว่าคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ เนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมากและส่วนใหญ่ไม่เกรงกลัวต่อการถูกจับกุมตัว เนื่องจากอยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีมีอาหารให้กิน ซึ่งบางครั้งถ้าอยู่ภายนอกอาจจะไม่ได้กินอาหารเลยก็ได้ เมื่อคนต่างด้าวไม่เกรงกลัวการถูกจับกุมตัวการบังคับใช้กฎหมายจึงดูเหมือนไม่ได้ผลในการป้องกันไม่ให้คนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายให้ลดน้อยลงได้ เมื่อมีการจับกุมตัวแล้วสถานที่ควบคุมตัวก็ไม่เพียงพอและเป็นการสร้างงานให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยใช่เหตุ และเมื่อมีการ

ฟ้องร้องต่อศาลแล้วก็มักจะมีคำพิพากษาให้ส่งตัวกลับประเทศ ระยะเวลาที่คนต่างด้าวถูกดำเนินคดีเริ่มตั้งแต่ถูกจับกุมจนถึงส่งตัวไปยังด่านตรวจคนเข้าเมืองเพื่อทำการส่งกลับประเทศนั้นอาจใช้ระยะเวลาเพียง 2-3 วัน ก็ได้ หรืออาจจะใช้เวลามากกว่า 3 วัน ก็ได้แล้วแต่การดำเนินการของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าจะรวดเร็วหรือชักช้าแค่ไหน ในส่วนของการส่งตัวกลับประเทศพม่า ก็ให้ข้ามแม่น้ำเมยไปยังฝั่งประเทศพม่าแล้วคนต่างด้าวที่จะลักลอบข้ามแม่น้ำกลับเข้ามาประเทศไทยอีกได้อย่างง่ายดาย และก็ถูกจับกุมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอีก ทำให้เกิดการรวกเวียนซ้ำซาก แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้ ประกอบกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้นก็จะเข้ามารับจ้างทำงานอยู่กับคนจ้างคนไทยและนายจ้างก็มักจะให้การช่วยเหลือให้พ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การจับกุมคนต่างด้าวที่รับจ้างทำงานอยู่กับนายจ้างก็จะได้รับการร้องเรียนจากนายจ้างว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจเลือกปฏิบัติการจับกุมไม่กระทำด้วยความเสมอภาค ถ้าจะจับกุมคนต่างด้าวก็ควรที่จะจับกุมทุกคน แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากจำนวนคนต่างด้าวมีจำนวนมาก จึงเลือกจับกุมเฉพาะในกรณีที่คนต่างด้าวก่อความเดือดร้อนสร้างปัญหาขึ้นเท่านั้น การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็ทำให้เกิดปัญหารวนเวียนซ้ำซากคนต่างด้าวก็ไม่เกรงกลัวการถูกจับกุมหรือก่อให้เกิดปัญหากับนายจ้างคนไทย แต่ถ้ามิมีการกวัดขั่นจับกุมก็จะทำให้คนต่างด้าวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วและแพร่กระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ในอนาคตก็มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ตามมาอย่างแน่นอน

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว ส.ต.ท.นพสิทธิ์ฯ ไม่ชอบคนต่างด้าวชาวพม่า เนื่องจากแต่งกายสกปรกและมีความรู้สึกว่าการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและมาพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้นจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมในต้นตอต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมและปัญหาด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะการจับจองที่ดินสาธารณะเป็นที่พักอาศัยและอยู่รวมกันเป็นชุมชน ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะขยายอาณาเขตมากขึ้นและอาจก่อเป็นอาณาเขตส่วนตัวย่อย ต่อการปราบปรามก็จะกระทำได้ยาก ซึ่งในปัจจุบันนี้คนต่างด้าวมีอยู่จำนวนมากจนรู้สึกว่าจะแก้ไขได้แล้ว จึงมีความรู้สึกว่าจะต่างคนก็ต่างอยู่ ถ้าไม่สร้างความเดือดร้อนก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าสร้างปัญหาที่จะทำการจับกุมตัวทันที บางครั้งที่เคยทำการจับกุมคนต่างด้าวและสามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยกันเข้าใจก็รู้สึกสงสารเป็นบางคน เพราะคนต่างด้าวบางคนมีเชื้อชาติกระเหรี่ยงที่รัฐบาลพม่าถือว่าเป็นชนกลุ่มน้อยที่ต้องการแบ่งแยกดินแดนหรือที่เรียกว่าพวกก๊กบ รัฐบาลพม่าจึงไม่ต้องการให้ชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติต่าง ๆ กลับไปอยู่ประเทศพม่าและก่อปัญหากับรัฐบาลพม่าขึ้นมาอีก ชนกลุ่มน้อยชาวพม่าพวกนี้จึงเปรียบเสมือนคนที่ไม่มีแผ่นดินจะอยู่ ในทางตรงกันข้ามคนต่างด้าวที่มีประวัติหรือมีพฤติการณ์ในการประกอบอาชญากรรม ก็จะรู้สึกรังเกียจและโกรธแค้นมากกว่าชาชญากรที่เป็นคนไทย เพราะถือว่าเป็นคนต่างด้าวเข้ามาพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยแล้วกลับสร้างปัญหาให้กับคนไทยอีก

ภูมิประเทศ ส.ต.ท.นพสิทธิ์ฯ มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ไม่สามารถป้องกันได้เนื่องจากภูมิประเทศไทยที่ติดต่อกับประเทศ

พม่ามีเป็นระยะทาง 2,378 กิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ แม่น้ำ ภูเขา ตามธรรมชาติ การป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของคนต่างด้าวจึงกระทำได้ยาก ประกอบกับประเทศพม่าก็ไม่สนใจจะแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว การแก้ไขปัญหาโดยการจับกุมและส่งกลับประเทศจึงไม่ได้ผลในการป้องกันคนต่างด้าวชาวพม่าลักลอบกลับเข้ามาอีก ปัจจุบันสิ่งควรจะแก้ไขปัญหาคือที่สุดก็คือการป้องกันไม่ให้เกิดการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าวลักลอบแพร่กระจายไปยังจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ให้จำกัดอยู่แต่เพียงในเขตอำเภอชายแดนเท่านั้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม

กรณีศึกษาที่ 8

ชื่อ ร.ต.อ.ชาญชัยฯ อายุ 30 ปี มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ

สถานการณ์ ปัจจุบันยังเป็นโสด โดย ร.ต.อ.ชาญชัยฯ มีความเห็นว่าการที่ตนเองเป็นโสดทำให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่ต้องคอยกังวลหรือเป็นห่วงครอบครัว โดยเฉพาะเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ที่จะต้องมีการกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าวกันเป็นประจำทุกวัน จึงต้องใช้ความขยันหมั่นเพียรในการทำงานและใช้ระยะเวลามากกว่าคดีอื่น ๆ จึงมีเวลาทุ่มเทให้กับการทำงานมากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีครอบครัวแล้ว

สายงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น รองสารวัตรป้องกันปราบปราม ประจำสถานีตำรวจภูธรแม่สอด โดยมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ เนื่องจากเป็นสายงานที่จะต้องทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานในการฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มากกว่าสายงานอื่น ๆ สำหรับสายงานป้องกันปราบปรามนั้นจะมีปัญหาเฉพาะในขั้นตอนของการจับกุมเท่านั้น แต่เมื่อมีการจับกุมนำตัวคนต่างด้าวส่งพนักงานสอบสวนแล้วก็แทบจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีอีกเลย นอกจากกรณีที่ผู้ต้องหาคนต่างด้าวให้การปฏิเสธและจะต้องมีการไต่สวนพิจารณาคดีในชั้นศาลเท่านั้น สำหรับปัญหาที่มักเกิดกับสายงานป้องกันปราบปรามอยู่เสมอก็คือ

1. ลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานป้องกันปราบปรามก็คือ งานสายตรวจ และการดูแลความสงบสุขของประชาชน ตลอดจนการจับกุมตัวผู้กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการยุติธรรมก่อนที่จะนำส่งพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนปากคำส่งฟ้องต่อศาล การใช้ดุลยพินิจในการจับกุมตัวหรือการแจ้งข้อกล่าวหาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เริ่มตั้งแต่การ

ขอทำการตรวจสอบหลักฐานจากคนต่างตัวที่เชื่อว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ที่มักจะมีปัญหาในด้านการสื่อสาร ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ คือ

ประการแรก ในขั้นตอนของการแสดงตัวเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจเพื่อจะขอทำการตรวจสอบหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แทนนั้น การสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันจึงทำให้ไม่สามารถซักถามรายละเอียดเบื้องต้นได้ ประกอบกับการแจ้งข้อกล่าวหาและจัดทำบันทึกการจับกุมก็ไม่สามารถกระทำได้ตามกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติก็ให้คนต่างตัวลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกการจับกุม เพื่อให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา ซึ่งไม่เป็นธรรมต่อคนต่างตัวที่อาจจะมียุทธศาสตร์หนังสือเดินทางเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมายแต่ไม่ได้นำติดตัวมาก็ได้ และหลังจากการถูกจับกุมตัวคนต่างตัวก็ไม่สามารถที่จะติดต่อกับนายจ้างหรือญาติ ๆ กับคนต่างตัวเพื่อขอความช่วยเหลือได้ เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารกันเข้าใจ

ประการที่สอง ในขั้นตอนของการตรวจสอบหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่น ๆ ที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง ไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความรอบรู้ชำนาญในการตรวจดูเบื้องต้น เพราะคนต่างตัวส่วนใหญ่มักจะทำปลอมขึ้นมาหรือมีการดัดแปลงแก้ไขกล่าวคือหนังสือเดินทางอาจจะปลอมหรือฉบับจริงแต่มีการแกะเปลี่ยนรูปถ่ายผู้ถือเพื่อสะดวกในการเดินทาง หลักฐานแต่ละชนิดก็ให้สิทธิของคนต่างตัวผู้ถือแตกต่างกันออกไป การแจ้งข้อกล่าวหาจึงจำเป็นต้องใช้ความละเอียดรอบคอบและจำเป็นที่จะต้องทราบว่าหลักฐานแต่ละชนิดที่คนต่างตัวถือนั้นมีสิทธิอย่างไรบ้าง เมื่อเกิดการผิดพลาดขึ้นมาเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมก็จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในแจ้งข้อกล่าวหา

2. เนื่องจากจำนวนคนต่างตัวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอดมีอยู่จำนวนมาก การกวาดล้างจับกุมสามารถที่จะกระทำได้ง่ายแต่ก็รู้สึกว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่ไม่มีวันจบสิ้น ทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ นับวันมีแต่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นและก่อปัญหาอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ด้วยเสมอ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาดังกล่าว แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถที่จะแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาการลักทรัพย์ตามบ้านเรือน ปัญหาการลักทรัพย์รถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ไปขายที่ประเทศพม่า ปัญหาการชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ปัญหาการบุกรุกยึดครองที่ดินสาธารณะ ปัญหาการทะเลาะวิวาท ฯลฯ เป็นต้น ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง รวมไปถึงขาดความเชื่อถือศรัทธาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจและมักแสดงออกโดยทางคำพูดที่ดูถูกการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ใจในการทำงาน

3. ปัญหาที่สำคัญที่สุดของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปราม ก็คือ เมื่อมีการจับกุมผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทั้งในรูปแบบของกระบวนการหรือการจับกุมรายบุคคล ก็จะมีนายจ้างคนไทยหรือพวกนายหน้าที่จะนำพาคนต่างตัวไปทำงานยังต่างจังหวัด ซึ่งมักจะเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นหรือมีความรู้จักสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา มาติดต่อขอให้มีการปล่อยตัวหรือขอให้ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทำให้รู้สึกลำบากใจ ถ้าให้การช่วยเหลือก็เสี่ยงต่อกฎหมาย แต่ถ้าไม่ให้ความช่วยเหลือก็อาจจะถูกกลั่นแกล้งร้องเรียน ซึ่งบางครั้งผู้บังคับบัญชาก็ขอให้ช่วยเหลือเองเนื่องจากมีความสนิทสนมกันส่วนตัว ซึ่งก็จะต้องใช้ดุลยพินิจของผู้จับกุมเอง

4. ปัญหาการแพร่ระบาดเชื้อโรคติดต่อจากคนต่างด้าวมาสู่ตนเอง อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ขณะทำการจับกุมตัวคนต่างด้าว เพราะโรคติดต่อบางชนิดสามารถติดต่อกันทางลมหายใจได้ โดยเฉพาะโรคบางชนิดอาจสูญหายไปจากประเทศไทยแล้ว แต่ยังมีแพร่ระบาดอยู่ในประเทศพม่าและคนต่างด้าวเป็นพาหะนำเข้ามาในประเทศไทย

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่มียายุ 22 ปี จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ รวมระยะเวลาในการรับราชการตำรวจจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 6 ปี รับราชการครั้งแรกเป็น ผู้บังคับหมวดตำรวจตระเวนชายแดน เป็นระยะเวลา 4 ปี จากนั้นได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งรองสารวัตรป้องกันปราบปราม ประจำ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้เป็นระยะเวลารวม 2 ปี ร.ต.อ.ชาญชัย มีความรู้สึกตนเองไม่ค่อยมีความมั่นใจในการทำงาน เนื่องจากตนเองมีความเคยชินกับการลักษณะงานของตำรวจตระเวนชายแดนมากกว่าพยายามปรับตัวเพื่อให้การทำงานให้มีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังทำงานได้ไม่ดิ่ง สำหรับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น เป็นคดีที่มีการจับกุมกันเป็นประจำ จึงทำให้มีความเข้าใจในสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าคดีประเภทอื่น ๆ การแก้ไขปัญหามาโดยการกวาดล้างจับกุมเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากเป็นปัญหาระหว่างประเทศและมีปัจจัยในด้านต่าง ๆ เกี่ยวข้องด้วย

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างด้าว ไม่เคยทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวมาก่อน ปัจจุบันประจำอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด เป็นระยะเวลา 2 ปี ตลอดการทำงานที่ผ่านมามีโอกาสที่จะสัมผัสกับคนต่างด้าวเป็นประจำทุกวัน ทำให้มีความเข้าใจในสภาพปัญหาทางสังคมที่เกิดจากคนต่างด้าว มีความเข้าใจในลักษณะสภาพปัญหาเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายว่าเป็นคดีที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการจับกุมเพียงอย่างเดียว

การสื่อสาร ร.ต.อ.ชาญชัย ไม่สามารถพูดและฟังภาษาพม่าได้ และคิดว่าการสื่อสารเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพราะการแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการสื่อสารที่เข้าใจเหมือนกัน ในขั้นตอนของการจับกุมมักจะมีปัญหาเฉพาะหน้าที่ไม่ทราบล่วงหน้าเกิดขึ้นเสมอ ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถพูดภาษาคนต่างด้าวได้อยู่ด้วย ย่อมที่จะต้องก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแน่นอน

การฝึกอบรม ร.ต.อ.ชาญชัย ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว มีความเห็นว่าการฝึกอบรมมีความสำคัญต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นอย่างมาก การฝึกอบรมทำให้มีการวางแผนและนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน โดยสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อ

เป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพราะปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวนั้นในแต่ละพื้นที่ก็มีปัญหาแตกต่างกันออกไป ระบบราชการมีการแต่งตั้งโยกย้ายกันอยู่เสมอทำให้ขาดผู้มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ร.ต.อ.ชาญชัย ขอมรับว่าก็ยังไม่ค่อยทราบถึงข้อกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ หรือรู้จักกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวมากนัก แต่ก็ไม่กล้าที่จะเนื่องจากอายคนอื่นและตนเองก็เป็นนายตำรวจแล้ว รวมทั้งผู้บังคับบัญชาของตนเองด้วยก็ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในข้อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ ซึ่งจะสังเกตได้จากการปฏิบัติงานร่วมกัน เมื่อเกิดข้อขัดข้องก็มักจะสอบถามตนเองเสมอ ถ้าหากมีการฝึกอบรมในระดับสถานีตำรวจ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมชี้แจงจากผู้บังคับบัญชา การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว ฯลฯ ก็จะทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวลดน้อยลงไป

การประสานงาน สำหรับการประสานงานกันระหว่างสายงานต่าง ๆ ในระดับสถานีตำรวจเป็นไปด้วยดี เมื่อเกิดปัญหาทุกฝ่ายสามารถพูดคุยตกลงกันเพื่อช่วยกันแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะเป็นปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ก็คือการประสานงานภายนอกหน่วยงานสามารถเรียงลำดับของหน่วยงานที่เกิดปัญหาก็คือ

1. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน เนื่องจากงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปรามมีหน้าที่ในการดูแลความสงบสุขของประชาชนและมีหน้าที่ในการจับกุมผู้ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่คนต่างด้าวส่วนใหญ่ก็มักจะมีนายจ้างคอยให้การช่วยเหลือให้ที่พักพิง เมื่อมีการจับกุมตัวคนต่างด้าว นายจ้างก็จะติดต่อขอให้ปล่อยตัวโดยอ้างสาเหตุต่าง ๆ บางคนก็รู้จักกันเป็นการส่วนตัว บางคนก็เป็นผู้ที่มีฐานะและได้รับการยกย่องจากคนในท้องถิ่นหรือรู้จักสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา จึงทำให้ตนเองรู้สึกอึดอัดใจในการทำงาน จนทำให้บางครั้งไม่อยากจะจับกุมตัวคนต่างด้าวที่มีนายจ้างเป็นพวกบุคคลดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะคนต่างด้าวที่ทำงานอยู่ตามโรงงานต่าง ๆ นายจ้างมักจะร้องเรียนผู้บังคับบัญชาว่าทำให้ธุรกิจเกิดความเสียหายจนถึงระดับประเทศ และรวมตัวกันเพื่อต่อต้านการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือร้องเรียนเพื่อขอความเป็นธรรม ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมขาดกำลังใจในการทำงานและไม่ค่อยกล้าที่จะทำการจับกุม

2. หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน เมื่อมีการจับกุมคนต่างด้าวหรือมีปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าว ก็จะมีหน่วยงานระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อขอทราบรายละเอียดในการจับกุมและต้องการที่จะให้ปฏิบัติต่อคนต่างด้าวที่ตกเป็นผู้ต้องหาตามหลักของสิทธิมนุษยชนสากล แต่ก็ไม่สามารถกระทำได้อันมีจำกัดเกี่ยวกับกฎหมายที่แตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดปัญหากระทบกระทั่งกันขึ้น หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานระหว่างประเทศขอร้องให้ช่วยเหลือคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมตัวเพื่อประโยชน์สำหรับการทำงานของหน่วยงานระหว่างประเทศกับคนต่างด้าว ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมเกิดความอึดอัดใจในการทำงาน

ส่วนหน่วยงานอื่น ๆ นั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามไม่มีปัญหาในการประสานงานเนื่องจากลักษณะการทำงานไม่เกี่ยวข้องกัน

ผลตอบแทน ร.ต.อ.ชาญชัยฯ ไม่เคยได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือน โดยมีความเห็นว่าการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไม่มีผลต่อการพิจารณาได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือนจากผู้บังคับบัญชา ร.ต.อ.ชาญชัยฯ รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการจับกุมคนต่างด้าวที่ไม่มีวันจบสิ้นและเป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยตนเองมากกว่า การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายบางครั้งก็เอื้ออำนวยให้ได้รับผลตอบแทนประเภทอื่นๆ จากตัวคนต่างตัวเองหรือจากนายจ้าง แต่ก็ไม่กล้าเสี่ยงกับตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง โดยมีความคิดเห็นว่าการจับกุมคนต่างด้าวที่มีจำนวนมากนั้น เป็นงานที่เหนื่อยใจมากกว่าเหนื่อยกาย และผู้บังคับบัญชาก็ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากได้ ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญมากกว่า จึงไม่มีแรงจูงใจในการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบ ร.ต.อ.ชาญชัยฯ ยอมรับว่าไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวมากนัก โดยเฉพาะแนวนโยบายของรัฐที่มักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอทำให้ตนเองรู้สึกสับสนไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรจึงจะเหมาะสม ประกอบกับไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับแนวนโยบายของรัฐที่แน่ชัด เช่น การผ่อนผันคนต่างด้าวบางประเภทให้เข้ามาทำงาน เงื่อนไขในการผ่อนผัน ตลอดจนระยะเวลาในการผ่อนผัน ส่วนความรู้ทางด้านกฎหมายนั้น ตนเองไม่ค่อยเข้าใจมากนักเนื่องจากตนเองไม่มีประสบการณ์ในงานสอบสวนหรืองานป้องกันปราบปรามมาก่อน มีแต่ประสบการณ์เกี่ยวกับตำรวจตระเวนชายแดน จึงทำให้รู้สึกไม่มั่นใจในการทำงาน ประกอบกับตนเองไม่กล้าสอบถามจากผู้อื่นเนื่องจากตนเองเกิดความอาย บางครั้งไม่เข้าใจกฎหมายหรือนโยบายของรัฐที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็จะหลีกเลี่ยงโดยการไม่จับกุมเพราะถ้าทำการจับกุมแล้วมีปัญหาตนเองก็จะเดือนร้อน

ทัศนคติเกี่ยวกับงานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ร.ต.อ.ชาญชัยฯ มีความคิดเห็นว่าการคิดคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ เนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองมีอยู่จำนวนมากจนรู้สึกว่าไม่สามารถจับกุมให้หมดสิ้นได้ แต่การจับกุมก็ไม่ใช่วิธีการแก้ไขปัญหาก็ถูกต้องมากนัก การแก้ไขปัญหาก็กระทำได้ยากเพราะว่าคนไทยคนไทยส่วนใหญ่ชอบให้การช่วยเหลือคนต่างด้าว คนต่างด้ามักจะไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายจึงทำให้ง่ายต่อการตัดสินใจก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ การแก้ไขปัญหาก็ควรป้องกันไม่ให้คนต่างด้าวลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้ การกวาดล้างจับกุมจึงจะประสบความสำเร็จ

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว ร.ต.อ.ชาญชัยฯ มีความรู้สึกรังเกียจคนต่างด้าวที่แต่งกายสกปรกเกรงว่าจะเป็นพาหะแพร่โรคติดต่อมาสู่ตนเอง รู้สึกว่าคนต่างด้าวชาวพม่าเป็นคนโง่ ยากจน เป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าคนไทย แต่ไม่รู้สึกโกรธแค้นชาวพม่าที่เคยเป็นศัตรูกับคนไทยมาก่อน และไม่ชอบที่คน

ต่างตัวเข้ามาก่ออาชญากรรมหรือก่อปัญหาให้กับคนไทย ซึ่งนับวันก็ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มมากขึ้น ทำให้เริ่มรู้สึกไม่ชอบคนต่างตัวเพิ่มมากขึ้น ส่วนการจับกุมคนต่างตัวที่อยู่ในดุลยพินิจของตนเองว่าจะทำการจับกุมตัวหรือไม่ เช่น พวกผู้หญิง เด็ก คนชรา ก็หลีกเลี่ยงที่จะทำการจับกุม ส่วนผู้ชายส่วนใหญ่จะทำการจับกุมเพื่อป้องกันกาเกิดอาชญากรรม

ภูมิประเทศ ร.ต.อ.ชาญชัย มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ไม่สามารถป้องกันได้ เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา ป่าไม้ มีแม่น้ำเป็นเส้นแบ่งเขตพรมแดน การลักลอบเข้าเมืองจึงกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน ถ้าสามารถสร้างรั้วหรือมาตรการการป้องกันได้ก็จะป้องกันไม่ให้คนต่างตัวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้ ประกอบกับการใช้มาตรการกวาดล้างจับกุมอย่างเข้มงวดก็จะประสบผลสำเร็จในการป้องกันคนต่างตัวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้เป็นอย่างดี

กรณีศึกษาที่ ๑

ชื่อ ส.ต.ท.นพคุณา มีอายุ 30 ปี มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ

สถานภาพ แต่งงานอยู่กับภรรยาด้วยกันมานานประมาณ 1 ปีมาแล้ว พักอาศัยอยู่ที่บ้านพักของทางราชการ โดย ส.ต.ท.นพคุณา มีความเห็นว่าการที่ตนเองสมรสแล้วนั้นมีผลต่อการทำงานในอาชีพตำรวจโดยเฉพาะเกี่ยวกับคดีคนต่างตัวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากคนต่างตัวมีจำนวนมากการตรวจสอบและจับกุมจึงจำเป็นที่จะต้องใช้ระยะเวลามากกว่าคดีอื่นๆ ประกอบกับตนเองต้องมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวมากขึ้นและการปฏิบัติงานที่มีการเสี่ยง ตนเองก็มักจะหลีกเลี่ยงแตกต่างจากเมื่อครั้งที่เป็นโสดที่มักจะทุ่มเทให้กับการทำงาน ถ้ามีเวลารว่างก็จะให้เวลากับครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ เมื่อยังเป็นโสดผู้บังคับบัญชามักเรียกใช้งานอยู่เสมอ หลังจากที่แต่งงานแล้วผู้บังคับบัญชาเข้าใจในสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไปจึงมักจะเรียกใช้คนอื่นที่ยังไม่มีภาระมากนัก

สาขางาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น ผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม ประจำ สถานีตำรวจภูธร อำเภอแม่สอด โดยมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขางานป้องกันปราบปรามจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีคนต่างตัวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสาขางานอื่นๆ สาเหตุที่ ส.ต.ท.นพคุณา มีความคิดว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสาขางานป้องกันปราบปรามก็คือ

1. เนื่องจากลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสาขางานป้องกันปราบปรามก็คือ งานสายตรวจ ป้องกันปราบปรามและจับกุมตัวผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการยุติธรรมก่อนที่จะนำส่งพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนปากคำ การใช้ดุลยพินิจในการจับกุมตัว

หรือการแจ้งข้อกล่าวหาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เริ่มตั้งแต่ที่ตรวจพบคนต่างด้าวที่เชื่อว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ก็จะมีปัญหาทางด้านการสื่อสาร การซักถามเบื้องต้นเกี่ยวกับชื่อ อายุ ที่อยู่ หรือหลักฐานการเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ในทางปฏิบัติเมื่อคนต่างด้าวไม่สามารถแสดงหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง ก็จะทำการแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวน ปัญหาทางด้านการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันในชั้นการจับกุมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อีก ก็คือ

ประการแรก บางครั้งคนต่างด้าวมีหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นแต่ใช้แทนหนังสือเดินทางแต่ไม่ได้นำติดตัวมาด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ นายจ้างมักจะเป็นผู้เก็บไว้ให้เพื่อป้องกันลูกจ้างคนต่างด้าวหลบหนีออกจากงาน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบไม่พบหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นก็เชื่อว่าเป็นคนต่างด้าวได้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จึงแจ้งข้อกล่าวหาให้คนต่างด้าวทราบ ในทางปฏิบัติเมื่อไม่มีล่ามแปล ก็ถือว่าคนต่างด้าวนั้นทราบข้อกล่าวหาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจแจ้งให้ทราบแล้ว จึงจัดทำบันทึกให้คนต่างด้าวลงลายมือชื่อเรียบร้อยแล้ว จึงจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมตัว หลังจากการถูกจับกุมตัวคนต่างด้าวก็ไม่สามารถที่จะติดต่อกับนายจ้างหรือญาติ ๆ กับคนต่างด้าวได้ ซึ่งถ้าหลักฐานมาแสดงก่อนที่พนักงานสอบสวนจะลงประจำวันรับคดีก็จะได้รับการปล่อยตัวไป

ประการที่สอง ในขั้นตอนของการตรวจสอบหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่น ๆ เช่น ใบผ่านแดนชั่วคราว บัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่นเพื่อรอการเนรเทศประเภทต่าง ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ตรวจสอบจะต้องมีความรอบรู้ชำนาญเป็นอย่างมาก เพราะเอกสารหลักฐานต่าง ๆ มักจะมีการปลอมแปลงกันมากและเอกสารบางอย่างก็ให้สิทธิของคนต่างด้าวผู้ถือแตกต่างกันออกไป การแจ้งข้อกล่าวหาจึงจำเป็นที่จะต้องใช้ความละเอียดรอบครอบ เมื่อเกิดการผิดพลาดขึ้นมาเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมก็ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

ประการที่สาม ในขั้นตอนของการจับกุม โดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจก็จะซื่อรตจักรยานยนต์ไปด้วยกัน 2 คน แต่คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมักจะอยู่กันเป็นกลุ่ม ๆ การปฏิบัติหน้าที่จึงมีความเสี่ยงสูง ประกอบกับการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันทำให้คนต่างด้าวไม่ยินยอมให้จับกุมง่าย ๆ และมักจะต่อสู้หลบหนีโดยเฉพาะพวกคนต่างด้าวที่เป็นชายหนุ่ม การจับกุมแต่ละครั้งจึงจะต้องใช้ความระมัดระวังและต้องมีการตัดใจเฉพาะหน้ามากกว่าสายงานสอบสวนที่เป็นผู้รับช่วงดำเนินการต่อไป ปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีมากขึ้นในขั้นตอนของการจับกุมมากกว่าสายงานอื่น ๆ

ประการที่สี่ การควบคุมตัวคนต่างด้าวนำส่งพนักงานสอบสวนก็ประสบกับปัญหา คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจมักจะซื่อรตจักรยานยนต์ แต่การควบคุมคนต่างด้าวจำเป็นที่จะต้องใช้รถยนต์สายตรวจ ซึ่งบางครั้งรถยนต์สายตรวจก็ออกตรวจไกลจากที่เกิดเหตุ การติดต่อขอความช่วยเหลือจึงล่าช้า ประกอบกับคนต่างด้าวที่ตรวจพบและทำการจับกุมแต่ละครั้งมีจำนวนหลายสิบคนขึ้นไป ฤกษ์แจมือก็ไม่เพียงพอ การควบคุมตัวจากที่เกิดเหตุไปส่งพนักงานสอบสวนจึงเสี่ยงต่อการหลบหนีของคนต่างด้าว

2. ปัญหาอีกประการหนึ่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม(สายตรวจ) ที่มักจะประสบอยู่เสมอก็คือ ปริมาณคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาและพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอด มีอยู่จำนวนมากเนื่องมาจากมีชายแดนติดต่อกับประเทศพม่า ทำให้เกิดความรู้สึกน่าเบื่อหน่าย ซ้ำซาก จำเจ ที่จะทำการจับกุมคนต่างด้าวพวกนี้ เนื่องจากมีความคิดว่าการจับกุมคนต่างด้าวพวกนี้ก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้ เมื่อมีการดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาลแล้วก็ส่งตัวกลับไปยังประเทศพม่าผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สอด คนต่างด้าวพวกนี้ก็จะลักลอบกลับเข้ามาอีกไม่มีวันจบสิ้น ประกอบกับเมื่อมีการจับกุมคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจำนวนมากส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี ก็มักจะได้รับการขอร้องจากพนักงานสอบสวนไม่ให้ทำการจับกุมมาส่งอีกเนื่องจากการสร้างปัญหาให้กับพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาล ตลอดจนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ในขั้นตอนของการจับกุมตัว ส.ต.ท.บุคคลฯ ก็จะเลือกจับกุมเฉพาะคนต่างด้าวที่คิดว่าจะก่อให้เกิดปัญหาเท่านั้น เช่น พวกที่ชอบจับกลุ่มกันในเวลาดึกสงัด, พวกที่กำลังจะเดินทางออกนอกเขต อ.แม่สอด, พวกที่มั่วสุมในสถานที่อาจก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ง่าย ฯลฯ ซึ่งก็อยู่ในดุลยพินิจของตนเอง โดยเฉพาะการจับกุมคนต่างด้าวที่เป็นผู้หญิง เด็ก หรือคนชรา ที่เข้ามาพักอาศัยอยู่ในประเทศไทย ทำให้มีรู้สึกความหดหู่ใจในการจับกุมตัว เพราะถ้าทำการจับกุมตัวคนใดคนหนึ่งในรอบครัวทุกคนในรอบครัวก็จะตามกันไปอยู่ในห้องควบคุมกันหมด โดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ ที่ยังกินนมแม่อยู่ เมื่อแม่ถูกจับกุมตัวก็จำเป็นที่จะต้องนำลูกเข้าไปในห้องควบคุมตัวด้วย ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อผู้พบเห็น

3. ปัญหาที่สำคัญที่สุด ก็คือ ความอึดอัดใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม กล่าวคือ ส่วนใหญ่คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็เพื่อจะมารับจ้างทำงานอยู่ในเขตอำเภอแม่สอด หรือเดินทางต่อไปยังจังหวัดต่างๆ คนต่างด้าวพวกนี้จะเข้ามาทำงานตามโรงงานต่างๆ รับจ้างเป็นคนรับใช้ตามบ้านเรือน ฯลฯ เมื่อคนต่างด้าวพวกนี้ถูกจับกุมตัวพวกนายหน้าหรือนายจ้างก็มักจะขอร้องให้ความอะลุ่มอะลวยปล่อยตัวไปหรืออาจจะถูกร้องเรียนว่าทำให้ธุรกิจเกิดความเสียหาย โดยอ้างถึงสาเหตุต่างๆ ซึ่งส่วนมากจะอ้างถึงผลเสียหายทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมเกิดความอึดอัดใจ เนื่องจากนายจ้างบางคนมีความสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา, บางคนเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น, บางคนรู้จักกับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุม ถ้าไม่ปล่อยตัวคนต่างด้าวหรือไม่ช่วยอำนวยความสะดวกให้อาจจะส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมโดยตรง โดยเฉพาะบางคนที่มีความสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชาเป็นการส่วนตัวก็อาจจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมถูกผู้บังคับบัญชาตำหนิได้ง่าย . แต่ถ้ามีการปล่อยตัวคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมไป เมื่อเกิดมีปัญหากลางเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมก็จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ สำหรับการแก้ปัญหาในกรณีดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่ก็จะบอกให้นายจ้างไปพูดคุยกับพนักงานสอบสวนเอง

4. ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อโรคจากคนต่างด้าวมาสู่ตนเอง อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ขณะทำการจับกุมตัวคนต่างด้าว เพราะโรคติดต่อบางชนิดสามารถติดต่อกันทางลมหายใจได้ หรือโรคบางชนิดสูญหายไปจากประเทศไทยแล้ว แต่ยังมี

แพร่ระบาดอยู่ในประเทศพม่าและติดตัวคนต่างด้าวเข้ามาสู่ประเทศไทย เช่น โรคกาฬหลังแอ่น โรคเท้าช้าง โรคไข้มาลาเรีย โรคไข้เลือดออก เป็นต้น

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่มีอายุ 25 ปี จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจภูธร จังหวัดนครสวรรค์ รวมระยะเวลาในการรับราชการตำรวจจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 6 ปี รับราชการครั้งแรกในสาขางานป้องกันปราบปรามของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้เป็นระยะเวลารวม 6 ปี ส.ต.ท.นพคุณฯ มีความรู้สึกที่ประทับใจในการทำงานในอาชีพตำรวจทำให้ตนเองมีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น มีความสุขุมรอบคอบมากกว่าเมื่อครั้งรับราชการตำรวจใหม่ๆ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เมื่อครั้งที่ ส.ต.ท.นพคุณฯ รับราชการอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ใหม่ ๆ นั้น จำนวนคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอด มิได้มากนัก เนื่องจากตามแนวชายแดนมีชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยงปกครองอยู่ จึงเสมือนเป็นกั้นชนระหว่างไทย - พม่า ต่อมารัฐบาลพม่าได้ใช้กำลังปราบปรามชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยงอย่างหนักทำให้ชาวกระเหรี่ยงจำเป็นต้องอพยพหลบหนีเข้ามาในเขตประเทศไทยจำนวนมากและเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ผลจากความอดอยากขาดงาน อันเนื่องมาจากการทำสงครามสู้รบในประเทศพม่าทำให้ประชาชนเป็นผู้ได้รับความเดือนร้อน จึงหลบหนีเอาตัวรอดเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทย จึงทำให้คนต่างด้าวลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากและไม่สามารถที่จะผลักดันคนต่างด้าวพวกนี้กลับไปยังประเทศพม่าได้ เนื่องจากรัฐบาลพม่าก็ไม่ยอมรับชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติต่างๆ เป็นพลเมืองของตนเอง โดยกล่าวหาว่าเป็นพวกกบฏต้องการแบ่งแยกดินแดนเป็นภัยต่อรัฐบาลพม่า ชนกลุ่มน้อยชาวพม่าจึงแฝงตัวอยู่ในเขตประเทศไทยก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาและเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่การแก้ไขโดยการจับกุมก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าวได้ เพราะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ อีกทั้งเป็นการสิ้นเปลืองวัสดุอุปกรณ์และสร้างงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส.ต.ท.นพคุณฯ จึงมีความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้ดุลยพินิจในการจับกุมคนต่างด้าวในแต่ละครั้ง

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างด้าว เริ่มรับราชการเป็นตำรวจครั้งแรกที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จนกระทั่งถึงปัจจุบันรวมเป็นระยะเวลา 6 ปี ทำงานกับคนต่างด้าวชาวพม่าตลอดเวลา มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของปัญหาคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาและพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอด เมื่อประมาณ 5 - 6 ปีที่ผ่านมาปัญหาคนต่างด้าวไม่เกิดขึ้นมากนักเพราะคนต่างด้าวมีจำนวนน้อยจึงสามารถควบคุมดูแลได้ง่าย แต่ปัจจุบันคนต่างด้าวเพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมเป็นอย่างมาก การทำงานกับคนต่างด้าวมานานทำให้เข้าใจในลักษณะอุปนิสัยใจคอของคนต่างด้าวชาวพม่าเชื้อชาติต่างๆ ที่มีลักษณะอุปนิสัย ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันไปตามเชื้อชาติ ศาสนา เมื่อเกิดปัญหาก็สามารถนำประสบการณ์ที่ได้มา

ไปใช้แก้ไขปัญหาก็ แตกต่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่เพิ่งมาทำงานเกี่ยวกับคนต่างด้าวทำให้ไม่ทราบลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นและไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการปฏิบัติหน้าที่

การสื่อสาร ส.ต.ท.นพคุณฯ ไม่พูดภาษาพม่าไม่ได้ แต่สามารถพูดได้บางประโยคเท่านั้น สามารถตามชื่อ ที่อยู่ รายละเอียดได้เล็กน้อย แต่ไม่สามารถเป็นล่ามแปลได้ ขณะปฏิบัติหน้าที่จะใช้ภาษาไทยพูดกับคนต่างด้าว เพราะบางคนสามารถพูดภาษาไทยได้ก็ทำให้ง่ายให้การสอบถามรายละเอียดและสะดวกต่อการแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัว แต่ถ้าไม่มีคนต่างด้าวที่สามารถพูดภาษาไทยได้ก็จะสอบถามรายละเอียดเป็นภาษาพม่าซึ่งสามารถพูดได้เล็กน้อย บางครั้งเมื่อทราบว่าเป็นลูกจ้างของใครก็จะติดต่อให้นายจ้างทราบโดยทางโทรศัพท์และสอบถามรายละเอียดจากนายจ้างนั้น ๆ แต่ถ้าสื่อสารไม่เข้าใจ ก็จะควบคุมตัวไปยัง สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด เพื่อสอบถามจากผู้ต้องหาซึ่งที่พูดภาษาเดียวกันได้ แต่ถ้าไม่สามารถพูดคุยสื่อสารกันเข้าใจและคนต่างด้าวไม่มีหลักฐานแสดงก็จะแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนค่า ส.ต.ท.นพคุณฯ ศึกษาภาษาพม่าด้วยตนเองจากหนังสือและจากประสบการณ์ตรง เนื่องจากเห็นว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องรู้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน

การฝึกอบรม ส.ต.ท.นพคุณฯ ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวเพราะไม่เคยมีหน่วยงานใดในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศเปิดสอนการฝึกอบรม ส.ต.ท.นพคุณฯ มีความคิดเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวในปัจจุบันยังไม่แพร่กระจายไปสู่จังหวัดต่างๆ มากนัก เป็นสภาพปัญหาที่แฝงตัวอยู่ทั่วไป จึงไม่มีบุคคลหรือหน่วยงานใดมองเห็นสภาพปัญหาอย่างแท้จริง การวางแผนป้องกันในระดับประเทศจึงไม่มี แตกต่างจากพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ อำเภอแม่สอด ที่มีการอพยพและการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าวจากประเทศพม่าจำนวนมาก ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจึงอยู่ในวงแคบ หน่วยงานในระดับท้องถิ่นจึงเป็นผู้ประสบปัญหาอย่างแท้จริง แต่ด้วยอำนาจที่มีอยู่อย่างจำกัดจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ผลมากนัก โดยใช้ประสบการณ์ของตนเองในการแก้ไขปัญหา โดยสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเพราะปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวนั้นในแต่ละพื้นที่ก็มีปัญหาแตกต่างกันออกไป ในระบบราชการมีการแต่งตั้งโยกย้ายกันอยู่เสมอทำให้ขาดผู้มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหในระดับท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนก็ยังไม่ค่อยทราบถึงข้อกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ หรือรู้จักกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวมากนัก แต่ก็ไม่กล้าที่จะสอบถามกลัวว่าจะอายคนอื่น ๆ จึงให้ทำเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติไม่สามารถเข้าใจและแก้ไขปัญหได้อย่างตรงตามเป้าหมาย ถ้าหากมีการฝึกอบรมในระดับสถานีตำรวจ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมชี้แจงจากผู้บังคับบัญชา การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าว การอบรมกฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว ฯลฯ ก็จะทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวลดน้อยลงไป

การประสานงาน สำหรับการประสานงานกันระหว่างสายงานต่าง ๆ ในระดับสถานีตำรวจเป็นไป ด้วยดี เมื่อเกิดปัญหาทุกฝ่ายสามารถพูดคุยตกลงกันเพื่อช่วยกันแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ปัญหาการประสานงานมักจะเกิดขึ้นระหว่าง สายป้องกันปราบปรามและสายสืบสวนกับฝ่ายสอบสวน เกี่ยวกับการแก้ไขบันทึกการจับกุม ปัญหาระหว่างขั้นตอนการจับกุมก่อนนำส่งพนักงานสอบสวน ปัญหาการถูกร้องเรียน ฯลฯ ซึ่งก็สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ส่วนการประสานงานระหว่าง เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานป้องกันปราบปรามก็มักจะให้การร่วมมือเป็นอย่างดี ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ก็คือการประสานงานภายนอกหน่วยงาน หน่วยงานที่มักจะก่อให้เกิดปัญหามีดังต่อไปนี้ คือ

1. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน เนื่องจากงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่าย ป้องกันปราบปรามจะต้องทำการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย แต่คนต่างด้าว ส่วนใหญ่ก็มักจะมีนายจ้างคอยให้การช่วยเหลือให้ที่พักพิง เมื่อมีการจับกุมตัวคนต่างด้าว นายจ้างก็ จะติดต่อขอให้ปล่อยตัวโดยอ้างสาเหตุต่าง ๆ ทำสำคัญก็คือการอ้างชื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอิทธิพล ในท้องถิ่น เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ยอมก็จะมีปัญหาตามมาภายหลัง ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความ อึดอัดใจและไม่กล้าที่จะจับกลุ่มตัวคนต่างด้าวที่มีนายจ้างเป็นพวกบุคคลดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะ คนต่างด้าวที่ทำงานอยู่ตามโรงงาน นายจ้างมักจะร้องเรียนผู้บังคับบัญชาว่าทำให้ธุรกิจเกิดความ เสียหายจนถึงระดับประเทศ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นทางกลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงานมักจะ อ้างว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ทำให้ธุรกิจของประเทศเกิดความเสียหายและจะรวมตัวกันเพื่อทำการ ต่อต้านในระดับประเทศ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมขาดกำลังใจในการทำงานและไม่ค่อยกล้าที่จะ ทำการจับกุม เนื่องจากพวกพ่อค้า นักธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะกว้างขวางและรู้จักกับผู้บังคับ บัญชาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เมื่อเกิดการจับกุมคนต่างด้าวที่เป็นลูกจ้างคนนั้น ๆ อาจส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน เมื่อมีการจับกุมคนต่างด้าว ซึ่งอาจจะมีปัญหาในด้านของการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน ปัญหาเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่ไม่เหมือนกัน หรือปัญหาเกี่ยวกับสิทธิทางมนุษยชน ทำให้หน่วยงานระหว่างประเทศที่เข้ามาทำงานเพื่อให้ความ ช่วยเหลือคนต่างด้าวอยู่ตามศูนย์อพยพต่าง ๆ เข้ามาติดต่อสอบถามรายละเอียดซึ่งอาจจะก่อให้เกิด ปัญหากระทบกระทั่งกันบ้างในขั้นตอนของการจับกุมตัว หรือไม่คนต่างด้าวที่ถูกจับกุมตัวก็จะอ้างว่า ทำงานให้กับหน่วยงานระหว่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานระหว่างประเทศขอร้องให้ช่วย เหลือคนต่างด้าวที่ถูกจับกุมตัวเพื่อประโยชน์สำหรับการทำงานของหน่วยงานระหว่างประเทศกับคน ต่างด้าว ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมเกิดความอึดอัดใจในการทำงาน

3. หน่วยงานของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (ด่านแม่สอด) ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยว กับ การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ลักษณะงานที่เหมือนกันแต่นโยบาย ของผู้บังคับบัญชาไม่มีการประสานงานกันจึงมักเกิดการกระทบกระทั่งกันในการทำงานระหว่าง เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานทั้งสองหน่วยงาน ยกตัวอย่างเมื่อมีการจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากก็ จะกระทบกระทั่งจนถึงหน่วยงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองว่าทำงานไม่มีประสิทธิภาพ แต่ถ้าตำรวจ ตรวจตรวจคนเข้าเมืองจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากโดยไม่มีการประสานงานกับสถานีตำรวจภูธร

อำเภอแม่สอด ส่วนหน้าก่อนก็จะทำให้เกิดปัญหาต่อพนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เกี่ยวข้อง

4. ทัศนคติ ซึ่งมักจะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจกับคนต่างด้าว ซึ่งไม่ได้มีการประสานงานกันเพื่อสอบถามรายละเอียดที่แน่ชัดก่อนที่จะทำหนังสือร้องเรียน เพราะการฟังความจากคนต่างด้าวฝ่ายเดียวก็อาจจะทำให้ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนได้

5. ทหาร ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือขาดการประสานงานกันในเรื่องเกี่ยวกับการจับกุมคนต่างด้าว ปอศครั้งที่ทหารได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมาก แต่ไม่เคยประสานงานกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาจเกรงว่ากลัวข่าวกรองรั่วไหล เมื่อมีการจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายจึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ส.ต.ท.นพคุณฯ มีความคิดเห็นว่าการประสานงานกันภายใน สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด มีการประสานงานกันคืออยู่แล้วทั้งในค้ำส่วนตัวและสายงานการบังคับบัญชา ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มาจากการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ส่วนฝ่ายงานป้องกันปราบปรามมักจะมีปัญหาข้อขัดข้องระหว่าง กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าว หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านมนุษยชน ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สัมผัสกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปรามมากกว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมคือ ทัศนคติ ราชทัณฑ์ อัยการศาล ที่มักจะมีปัญหาข้อขัดข้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสอบสวนมากกว่า เพราะขั้นตอนการจับกุมเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมส่งตัวคนต่างด้าวให้กับพนักงานสอบสวนก็เกือบที่จะหมดหน้าที่ของตนเองแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องดำเนินการฟ้องร้องผู้ต้องหาต่อศาล

ผลตอบแทน ส.ต.ท.นพคุณฯ เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ขั้น จำนวน 1 ครั้ง เนื่องจากการทำงานที่ขยันขันแข็งแตกต่างจากคนอื่น ๆ การจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากไม่มีผลต่อการพิจารณาได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนจากผู้บังคับบัญชา ในทางตรงกันข้ามกับรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการจับกุมคนต่างด้าวเพราะไม่ได้เกิดประโยชน์มากนัก แต่เป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกันมากกว่า แต่การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายบางครั้งก็เอื้ออำนวยให้ได้รับผลตอบแทนประเภทอื่น ๆ จากตัวคนต่างด้าวเองหรือจากนายจ้างก็ได้เช่นกัน โดยมีความคิดเห็นว่าการจับกุมคนต่างด้าวที่มีจำนวนมากนั้น เป็นงานที่เหนื่อยใจมากกว่าเหนื่อยกาย และผู้บังคับบัญชาก็ไม่ค่อยให้ความสำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากได้ โดยผู้บังคับบัญชามักจะให้ความสำคัญกับคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญมากกว่า จึงไม่มีแรงจูงใจในการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบ ส.ต.ท.นพคุณฯ ยอมรับว่าไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวมากนัก ผู้บังคับบัญชาก็ไม่

ค่อยที่จะชี้แนะ โดยเฉพาะมติของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่รัฐบาลออกมาจำนวนหลายฉบับ ทำให้ตนเองรู้สึกสับสนไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรจึงจะเหมาะสม บางครั้งให้ผ่อนผัน บางครั้งให้เข้มงวด ส่วนรายละเอียดของนโยบายต่างๆ ตนเองก็ไม่ค่อยมีความรู้ชัดเจนมากนัก กล่าวคือ ไม่ทราบว่ามติคณะรัฐมนตรีออกมาเมื่อไร หลักเกณฑ์เป็นอย่างไรบ้าง บางครั้งเข้าใจว่ารัฐบาลมีนโยบายอย่างไรแต่ก็ไม่ทราบว่ามีการกำหนดระยะเวลาเท่าใด แต่ตนนโยบายที่รัฐบาลออกมานั้นก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขสภาพปัญหาได้เช่นกัน ส่วนความรู้ทางด้านกฎหมายนั้น ตนเองมีความรู้คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีความผิดฐานใดบ้าง แต่ฐานความผิดอื่นก็ยังไม่เข้าใจ อีกทั้งกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวก็ไม่ค่อยรู้รายละเอียด เมื่อเกิดปัญหาในระหว่างการจับกุมที่จะสอบถามจากพนักงานสอบสวน บางครั้งไม่เข้าใจข้อกำหนดหรือแนวนโยบายของรัฐที่ใช้อยู่ในปัจจุบันที่จะหลีกเลี่ยงโดยการไม่จับกุม

ทัศนคติเกี่ยวกับงานคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส.ด.ท.นพคุณฯ มีความคิดเห็นว่าคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย อีกทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ การจับกุมคนต่างด้าวไม่สามารถแก้ไขปัญหาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายได้ เนื่องจากไม่มีรั้วกันพรมแดนที่ถาวร การเดินทางเข้าออกสามารถลักลอบเข้ามาเข้ามาได้ง่าย คนต่างด้าวพวกชาวพม่าหลบหนีสภาพความอดอยากเข้ามาอยู่ในประเทศไทย การที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวได้นั้น คนต่างด้าวชาวพม่าก็ไม่ได้เกรงกลัวกฎหมายแต่อย่างไร เนื่องจากระหว่างถูกควบคุมตัวก็มีข้าวกิน ปัญหาที่คือคนต่างด้าวไม่เกรงกลัวการจำคุกจึงง่ายต่อการตัดสินใจก่ออาชญากรรมประเภทอื่นๆ การแก้ไขปัญหาก็ควรป้องกันไม่ให้คนต่างด้าวชาวพม่าพวกนี้ลักลอบเข้ามาอยู่ในประเทศไทยและประสานงานกับรัฐบาลพม่าในการรับตัวคนต่างด้าวพวกนี้กลับประเทศ ประกอบการใช้นวัตกรรมจับกุมอย่างเข้มงวด

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว ส.ด.ท.นพคุณฯ มีความรู้สึกไม่ชอบคนต่างด้าว โดยเฉพาะที่เข้ามาและพักอาศัยรวมกันอยู่เป็นกลุ่มๆ ตามบ้านเช่าทั่วไป หรือตามสถานที่สาธารณะ ทำให้ประชาชนทั่วไปไม่กล้าเข้าใกล้ ประกอบกับการแต่งกายของคนต่างด้าวที่สกปรกมีกลิ่นตัวเหม็นไม่กล้าเข้าใกล้เกรงว่าจะติดเชื้อโรค ขณะปฏิบัติหน้าที่ถ้าคนต่างด้าวบางคนที่สามารถพูดคุยกันรู้เรื่องเข้าใจก็เกิดความสงสาร แต่ถ้าบางคนพูดคุยไม่เข้าใจหรือแสดงอาการมีปัญหาที่จะรู้สึกโกรธ รู้สึกว่าพวกเขาเป็นคนโง่ หรือเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่าเรา ไม่อยากที่จะรู้จักหรือเกี่ยวข้องกับเค้า แต่ไม่รู้สึกโกรธแค้นชาวพม่าที่เคยเป็นศัตรูกับคนไทยมาก่อน การจับกุมคนต่างด้าวที่อยู่ในดุลยพินิจว่าจะทำการจับกุมตัวหรือไม่

ภูมิประเทศ ส.ด.ท.นพคุณฯ มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ไม่สามารถป้องกันได้ เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้แม่น้ำภูเขา การลักลอบเข้าเมืองจึงกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน แตกต่างจากภูมิประเทศ

ทางภาคใต้ติดต่อกับประเทศมาเลเซียที่มีรั้วกันหรือติดต่อกันทางทะเล สภาพภูมิประเทศจึงเอื้ออำนวยประโยชน์ในการป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เมื่อเราไม่สามารถป้องกันคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทยได้ การแก้ไขปัญหามาโดยการจับกุมและส่งกลับประเทศนั้นก็ไม่มีประโยชน์เพราะคนต่างด้าวก็กลับเข้ามาในประเทศไทยอีกทุกครั้ง ปัจจุบันสิ่งควรที่จะแก้ไขปัญหาคือที่ที่ดีที่สุดก็คือการป้องกันไม่ให้เกิดการลักลอบเข้าเมืองของคนต่างด้าวลักลอบแพร่กระจายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วไปประเทศ ให้จำกัดอยู่แต่เพียงในเขตอำเภอชายแดนเท่านั้น

กรณีศึกษาที่ 10

ชื่อ พลา สมรภักษ์ มีอายุ 25 ปี มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ

สถานการณ์ ปัจจุบันยังเป็นโสด โดยมีความเห็นว่าการทำงานที่ตนเองยังเป็นโสดทำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะลักษณะงานของอาชีพตำรวจนั้นเป็นงานที่ต้องมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม เวลากินเวลานอนไม่เป็นเวลา ตนเองสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลาทั้งกลางวันและกลางคืนโดยไม่ต้องคอยเป็นห่วงครอบครัวเหมือนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนที่แต่งงานแล้ว สำหรับการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น เป็นงานที่จะต้องใช้เวลาชั่งชั่งนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างมาก เนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาพักอาศัยอยู่ในเขต อำเภอแม่สอด มีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานป้องกันปราบปรามจะต้องหมั่นตรวจตราท้องที่อยู่เสมอเพื่อป้องกันเหตุ โดยเฉพาะเวลากลางคืนที่คนต่างด้าวมีโอกาสในการประกอบอาชญากรรมได้สูง อัตราการเสี่ยงของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการเข้าทำการตรวจค้นจับกุมก็มีสูงเช่นกัน การที่ตนเองยังไม่มีครอบครัวจึงทำให้สามารถตัดสินใจปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงได้โดยไม่ค่อยลังเลเท่าใดนัก

สายงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น ลูกแถว งานป้องกันปราบปราม ประจำ สถานีตำรวจตระเวนชายแดน อำเภอแม่สอด โดยมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละสายงานย่อมที่จะประสบปัญหาและอุปสรรคสำหรับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของการทำงาน สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามจะประสบกับปัญหาในขั้นตอนของการจับกุมตัว ซึ่งมีอัตราการเสี่ยงอันตรายสูงกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสอบสวนและมีลักษณะการทำงานที่ยากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานสืบสวน จึงมีความคิดว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานป้องกันปราบปรามจะประสบกับปัญหาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่น ๆ กล่าวคือ

1. เนื่องจากลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานป้องกันปราบปรามก็คืองานสายตรวจ ที่จะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบในเรื่องของการตรวจสอบสถานที่สำคัญต่าง ๆ และการลงชื่อตามจุดตรวจต่าง ๆ (คูแคง) เป็นหน้าที่หลักประจำอยู่แล้ว ส่วนใหญ่จะใช้การขึ้นชื่อรถจักรยานยนต์ไปตามพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อตรวจพบการกระทำผิดก็จะทำการจับกุม แต่สำหรับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายนั้น คนต่างด้าวมีจำนวนมากจนไม่อยากจะจับกุมเนื่องจากรู้สึกว่าการจับกุมไม่ใช่การแก้ไขสภาพปัญหาที่ดี อีกทั้งยังเป็นการเสียเวลาในการลงชื่อตามจุดตรวจต่าง ๆ ไม่ทันตามกำหนดเวลาในแต่ละรอบอีกด้วย จากลักษณะงานของสายตรวจนั้น จะทำการตรวจตราอย่างเปิดเผยจึงมักจะได้รับการร้องเรียนจากประชาชนเกี่ยวกับปัญหาคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองอยู่เสมอซึ่งก็ไม่สามารถแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และมักจะถูกประชาชนกล่าวหาว่าดูถูกอยู่เสมอว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีความสามารถหรือมีส่วนได้รับผลประโยชน์จากคนต่างด้าวจึงไม่ทำการจับกุมเพราะไม่สามารถทำการจับกุมได้หมดทุกคนได้และไม่มีกำลังเพียงพอในการจับกุม ทำให้รู้สึกลำบากใจในการทำงาน โดยความรู้สึกเช่นนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันปราบปรามมักจะได้รับกันอยู่เสมอ แตกต่างจากสายสืบสวนที่แต่งกายนอกเครื่องแบบประชาชนทั่วไปจึงไม่ค่อยทราบว่าเป็นตำรวจและไม่ค่อยรู้สึกถึงสภาพปัญหาดังกล่าว อีกทั้งลักษณะงานของสายสืบสวนที่มีอิสระไม่จำเป็นต้องเข้าเวรตรวจตราเหมือนกับสายงานป้องกันปราบปราม ส่วนสายงานสอบสวนมีหน้าที่แต่เพียงทำสำนวนการสอบสวนเท่านั้น จึงไม่ต้องเสี่ยงต่ออันตรายแต่อย่างใด

2. ในขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปรามมักจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารกับคนต่างด้าวที่ไม่เข้าใจกัน ลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่จะขึ้นรถจักรยานยนต์สายตรวจกันไปเพียง 2 คน เมื่อเกิดปัญหาในขั้นตอนในการจับกุมก็มีเพียง 2 คน เท่านั้น ที่จะต้องคอยช่วยเหลือกันซึ่งมีโอกาสในการเสี่ยงอันตรายได้ง่าย ส่วนใหญ่ก็มักจะพูดภาษาคนต่างด้าวกันไม่ค่อยได้ คดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจำเป็นต้องใช้การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญเพื่อพิสูจน์ว่าเป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายหรือไม่ อีกทั้งการตรวจสอบเอกสารหนังสือเดินทางหรือเอกสารอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทางที่เป็นเรื่องที่ยากในการพิสูจน์หลักฐานที่คนต่างด้าวแสดงให้เห็นถูกต้องหรือไม่ การจับกุมคนต่างด้าวจึงจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจเป็นอย่างมาก เพราะถ้าเกิดปัญหาขึ้นมภายหลังเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมก็จะเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนได้ง่ายกว่า

3. ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานป้องกันปราบปรามรู้สึกว่ายากลำบากมากที่สุดก็คือ การจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแล้วไปรับจ้างทำงานอยู่กับนายจ้างคนไทยตามบ้านเรือนหรือตามโรงงานต่าง ๆ บางครั้งเมื่อทำการจับกุมคนต่างด้าวพวกที่เข้ามารับจ้างทำงานแล้ว ผลที่มักจะติดตามมาเสมอก็คือนายจ้างคนไทยจะขอร้องให้ทำการปล่อยตัวคนต่างด้าวโดยอ้างสาเหตุต่าง ๆ ที่สำคัญก็คือความรู้สึกสนิทสนมกับผู้นับค้ำบัญชาที่สำคัญต่าง ๆ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมรู้สึกอึดอัดใจในการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งผู้นับค้ำบัญชาบางคนที่มีความรู้สึกสนิทสนมส่วนตัวกับนายจ้างคนไทยก็มักจะขอให้ปล่อยตัวไปโดยอ้างว่าไม่ใช่คดีความผิดร้ายแรงหรืออ้างว่านายจ้างคนไทยเป็นผู้มีความประพฤติดีและรู้สึกสนิทสนมกันมานานแล้วขอให้เข้าใจ แต่บางครั้งผู้นับค้ำบัญชาบางคนก็เข้าใจสภาพปัญหา

และให้ดำเนินการจับกุมขึ้นเด็ดขาด ซึ่งการจับกุมคนต่างด้าวในแต่ละครั้งก็มักจะมีปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นเสมอ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมรู้สึกสับสนในการปฏิบัติงานและไม่กล้าที่จะโต้แย้งกับผู้บังคับบัญชาในกรณีที่ขอให้ทำการปล่อยตัวคนต่างด้าวซึ่งเป็นการผิดกฎหมาย

4. เนื่องจากคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาพักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมายมีอยู่จำนวนมากจนรู้สึกว่าการจับกุมก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จึงเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและท้อแท้ใจในการจับกุม ทั้งที่ตนเองเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ก็ไม่สามารถแก้ไขสภาพปัญหาเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่เป็นต้นเหตุในการก่อปัญหาทางสังคมมากมายให้กับประชาชนได้

5. ปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อโรคติดต่อร้ายแรงที่คนต่างด้าวเป็นพาหนะนำมา เนื่องจากการจับกุมตัวคนต่างด้าวหรือการพูดคุยซักถามรายละเอียดจากคนต่างด้าวสามารถที่จะทำให้เกิดการติดต่อเชื้อโรคจากคนต่างด้าวการหายใจหรือการสัมผัสตัวกันได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถทราบได้เลยว่าคนต่างด้าวนั้นเป็นโรคติดต่อร้ายแรงหรือไม่ โดยเฉพาะชาวพม่าส่วนใหญ่ มักจะเป็นพาหนะในการนำเชื้อโรคติดต่อที่ไม่ค่อยพบในประเทศไทยแล้วเข้ามาแพร่ระบาด การรักษาตัวก็กระทำได้ยาก เนื่องจากแพทย์ไม่มีความชำนาญเกี่ยวกับโรคติดต่อที่มาจากประเทศพม่า

ระยะเวลาในการทำงานในอาชีพตำรวจ รับราชการตำรวจตั้งแต่อายุ 21 ปี จบการศึกษาจากโรงเรียนตำรวจภูธร จังหวัดนครสวรรค์ รวมระยะเวลาในการรับราชการตำรวจจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา 3 ปี รับราชการครั้งแรกในสายงานป้องกันปราบปรามของ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จนกระทั่งถึงปัจจุบัน พลฯ สมรึกษา มีความรู้สึกว่าตนเองยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานในอาชีพตำรวจมากนัก การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ายังต้องอาศัยรุ่นพี่ๆ คอยชี้แจงสั่งสอน ทั้งที่คิดว่าตนเองมีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานแต่ในสถานการณ์จริงตนเองก็ไม่กล้าตัดสินใจสำหรับการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและพักอาศัยอยู่ในเขตอำเภอแม่สอด นั้นสามารถจับกุมได้ง่ายเนื่องมีคนต่างด้าวอยู่เป็นจำนวนมาก แตกต่างจากการจับกุมคนต่างด้าวที่จะลักลอบเดินทางต่อไปยังจังหวัดต่างๆ โดยมีกลุ่มนายหน้าหรือคนไทยบางคนคอยให้การช่วยเหลือในการหลบซ่อนตัวและพาไปยังจังหวัดต่างๆ การจับกุมคนต่างด้าวพวกนี้จำเป็นต้องมีข่าวกรอง และใช้ไหวพริบในการสังเกตและจับกุมเป็นอย่างมาก ซึ่งตนเองยังไม่ค่อยมีประสบการณ์จำเป็นต้องศึกษาจากรุ่นพี่ๆ ที่เคยผ่านประสบการณ์มาก่อน

ระยะเวลาในการทำงานกับคนต่างด้าว เริ่มรับราชการเป็นตำรวจครั้งแรกที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด จนกระทั่งถึงปัจจุบันรวมเป็นระยะเวลา 3 ปี การทำงานที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด ทำให้มีโอกาสสัมผัสกับคนต่างด้าวจำนวนมากและมีความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและสามารถนำกฎหมายไปปรับใช้กับคนต่างด้าวในฐานะความผิดต่างๆ ได้ ซึ่งจะแตกต่างกับเพื่อนเจ้าหน้าที่ตำรวจรุ่นเดียวกันแต่ไปปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่อื่นที่ไม่มีแรงงานคนต่างด้าวพักอาศัยอยู่ จึงไม่มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาของคนต่างด้าว เพื่อนบางคนยังสอบถามตนเองเกี่ยวกับการแจ้งข้อกล่าวหา

คนต่างด้าวหรือการสอดตรวจหลักฐานของคนต่างด้าวว่าหลักฐานใดบ้างที่แสดงว่าเข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย

การสื่อสาร พลฯ สมรึกษา พูดภาษาพม่าไม่ได้ทำให้ตนเองรู้สึกว่าเป็นปัญหาสำคัญในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย บางครั้งตนเองต้องการจะพูดคุยหรือสอบถามคนต่างด้าวเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ก็ไม่สามารถสื่อสารกันเข้าใจ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาภายหลังได้ การแก้ไขปัญหาก็โดยการนำคนต่างด้าวไปส่งมอบให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนซักถามก่อนที่จะจัดทำบันทึกการจับกุม

การฝึกอบรม พลฯ สมรึกษา ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวเนื่องจากไม่มีหลักสูตรดังกล่าวทั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ตนเองมีความคิดเห็นว่าปัจจุบันนี้ปัญหาคคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเพิ่มจำนวนสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต โดยพื้นที่ที่มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านจะประสบกับปัญหามากที่สุด ส่วนจังหวัดต่างๆ ที่มีคนต่างด้าวรับจ้างทำงานหลบซ่อนตัวอยู่นั้นก็กำลังจะเกิดปัญหาติดตามมาในไม่ช้านี้ จึงควรจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะได้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและมีแนวทางไปในทิศทางเดียวกัน

การประสานงาน สำหรับการประสานงานระหว่างเพื่อนร่วมงานและระหว่างสายงานเป็นไปด้วยดีเนื่องจากในแต่ละสายงานมีผู้บังคับบัญชาคอยประสานงานกันอยู่แล้ว ส่วน พลฯ สมรึกษา เป็นผู้รับแนวนโยบายนำไปปฏิบัติ จึงไม่รู้สึกถึงสภาพปัญหาในการบริหารงานเท่าใด ปัญหาที่เกิดขึ้นน่าจะมาจากการประสานงานระหว่างหน่วยงานมากกว่า พลฯ สมรึกษา มีความเห็นว่าหน่วยงานที่ขาดการประสานงานกับหน่วยงานตำรวจมีดังต่อไปนี้ คือ

1. กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงาน เนื่องจากลักษณะงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปรามคืองาน สายตรวจที่มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยและการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดกฎหมายมาลงโทษ คนต่างด้าวชาวพม่าส่วนใหญ่ที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็เพื่อดิ้นรนต่อสู้กับความยากจนแล้งแค้นและภาวะสงครามเข้ามารับจ้างทำงานในประเทศไทยเพื่อจะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น คนต่างด้าวพวกนี้จะไม่สามารถพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ถ้าไม่มีคนไทยคอยให้การช่วยเหลือรับจ้างทำงานและให้ที่พักพิง การจับกุมคนต่างด้าวทำให้กลุ่มผู้ประกอบการที่มีคนต่างด้าวทำงานได้รับความเดือนร้อนเสียหาย จึงรวมตัวกันเพื่อตอบโต้การทำงานของตำรวจทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งส่วนใหญ่กลุ่มผู้ประกอบการพวกนี้เป็นผู้มีฐานะทางการเงินและมีอิทธิพลในท้องถิ่น อีกทั้งยังรู้จักสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชาอีกด้วย จึงทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมรู้สึกอึดอัดใจและได้รับผลกระทบจากการจับกุมคนต่างด้าวอยู่เสมอ

2. หน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากอำเภอแม่สอดเป็นพื้นที่ติดต่อกับประเทศพม่าและมีการต่อบริการกับชนกลุ่มน้อยชาวกระเหรี่ยงตามแนวชายแดน

ประเทศเสมอ ทำให้มีคนต่างด้าวอพยพลักขโมยสงครามเข้ามาพักอาศัยอยู่ตามศูนย์อพยพผู้ลี้ภัยต่าง ๆ จำนวนมาก จึงมีหน่วยงานระหว่างประเทศเข้ามาทำการช่วยเหลือคนต่างด้าวพวกนี้ โดยเฉพาะการเน้นหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ รวมทั้งข้อจำกัดด้านการสื่อสารและกฎหมายที่แตกต่างกันไป

3. หน่วยงานของตำรวจตรวจคนเข้าเมือง(ด่านแม่สอด)ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการจับกุมคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่เหมือนกัน แต่นโยบายของผู้บังคับบัญชาไม่มีการประสานงานกันจึงมักเกิดการกระทบกระทั่งกันในการทำงานระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานทั้งสองหน่วยงาน

4. ทหาร ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือขาดการประสานงานกันในเรื่องเกี่ยวกับการจับกุมคนต่างด้าว ปอขครั้งที่ทหารได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ทำการกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมาก แต่ไม่เคยประสานงานกับฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาจเกรงว่ากลัวข่าวกรองรั่วไหล เมื่อมีการจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายจึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

5. ทนายความ ซึ่งมักจะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจกับคนต่างด้าว ซึ่งไม่ได้มีการประสานงานกันเพื่อสอบถามรายละเอียดที่แน่ชัดก่อนที่จะทำหนังสือร้องเรียน เพราะการฟังความจากคนต่างด้าวฝ่ายเดียวก็อาจจะทำให้ข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนได้

ส่วนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นเนื่องจากลักษณะการทำงานไม่ได้มีการเกี่ยวข้องกันจึงทำให้ไม่เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแต่อย่างไร

ผลตอบแทน พลฯ สมรักษ์ฯ ไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน เนื่องจากเพิ่งรับราชการได้เพียง 2 -3 ปี โดยมีความคิดว่า การจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากไม่มีผลต่อการพิจารณาได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนจากผู้บังคับบัญชา ในทางตรงกันข้ามกับรู้สึกเบื่อหน่ายซ้ำซากจำเจต่อการจับกุมคนต่างด้าวเพราะไม่ได้เกิดประโยชน์มากนัก แต่เป็นการสร้างปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยกันมากกว่า แต่การจับกุมผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายบางครั้งก็เอื้ออำนวยให้ได้รับผลตอบแทนประเภทอื่นๆ จากตัวคนต่างด้าวเองหรือจากนายจ้างก็ได้เช่นกัน โดยมีความคิดเห็นว่าการจับกุมคนต่างด้าวที่มีจำนวนมากนั้น เป็นงานที่เหนื่อยใจมากกว่าเหนื่อยกาย และผู้บังคับบัญชาก็ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถจับกุมคนต่างด้าวจำนวนมากได้แต่ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับคดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญมากกว่า จึงไม่มีแรงจูงใจในการจับกุมคนต่างด้าว ซึ่งถ้ามีแรงจูงใจในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคดีคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็จะทำให้มีแรงกระตุ้นในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ควรมีคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบและคำสั่ง พลัสสมัครฯ ยอมรับว่าตนเองยังไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับคนต่างด้าวมากนัก เนื่องจากตนเองเพิ่งจบการโรงเรียนมาเพียง 2-3 ปี ยังไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับคนต่างด้าวมากนัก ประสบการณ์ส่วนใหญ่ได้จากการศึกษาจากรุ่นพี่ๆ ที่จดจำสืบต่อกันมา บางครั้งตนเองไม่เข้าใจข้อกฎหมายหรือฐานความผิดก็ไม่กล้าที่จะสอบถามรุ่นพี่หรือผู้บังคับบัญชา บางครั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนต่างด้าวอยู่เสมอ ทำให้ตนเองรู้สึกสับสนไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรจึงจะเหมาะสม เนื่องจากตนเองไม่ทราบรายละเอียดของนโยบายต่างๆ และไม่มีผู้ใดคอยให้คำชี้แนะ

ทัศนคติเกี่ยวกับงานคดีผู้ถูกลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย พลฯ สมัครฯ มีความคิดเห็นว่า คดีคนต่างด้าวที่ถูกลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นงานที่น่าเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ และไม่สามารถแก้ไขสภาพปัญหาได้ในระดับท้องถิ่น จึงเป็นการแก้ปัญหที่ปลายเหตุมากกว่าต้นเหตุ ทุกวันนี้จำนวนคนต่างด้าวที่อพยพเข้ามาพักอาศัยอยู่ในประเทศไทยมีจำนวนมาก แต่เราไม่สามารถที่จะผลักดันคนต่างด้าวพวกนี้กลับออกนอกประเทศของเราได้ นับวันมีแต่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นและก่อปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น คดีคนต่างด้าวที่ถูกลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายไม่สามารถแก้ไขได้โดยการใช้มาตรการกวาดล้างจับกุมเพียงอย่างเดียว การจับกุมคนต่างด้าวสามารถกระทำได้ง่ายแต่ไม่สามารถที่จะป้องกันไม่ให้คนต่างด้าวที่ถูกจับกุมพันโทไปแล้วกลับเข้ามาในประเทศไทยได้อีก เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศที่ยากแก่การป้องกัน คนต่างด้าวพวกนี้ก็จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอีกไม่จบสิ้น การจับกุมคนต่างด้าวจึงเป็นการสร้างงานให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยใช้เหตุ สิ้นเปลืองวัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงไม่ยากที่จะทำการจับกุมคนต่างด้าวที่ถูกลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เนื่องจากรู้สึกว่ามีประโยชน์

ทัศนคติเกี่ยวกับคนต่างด้าว พลฯ สมัครฯ ไม่มีความรู้สึกโกรธคนต่างด้าว แต่ไม่ชอบให้คนต่างด้าวเข้ามาอยู่ในประเทศไทยจำนวนมาก เพราะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมต่างๆ มากมาย และทำให้รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เนื่องจากลักษณะท่าทางและการแต่งกายที่แปลกประหลาดทำให้ประชาชนส่วนใหญ่รังเกียจที่จะเข้าใกล้ ส่วนการจับกุมคนต่างด้าวอยู่ในดุลยพินิจว่าสมควรจะจับกุมหรือไม่ บางรายมีสภาพยากจนน่าสงสารก็ไม่อยากจับกุม บางรายเป็นผู้หญิง เด็ก หรือคนชรา ที่ไม่อยากจับกุมเกรงว่าจะเป็นภาระซ้ำเติมคนที่กำลังประสบกับทุกข์อยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นคนต่างด้าวผู้ชายที่มีลักษณะอาชญากรก็จะทำการจับกุมทันที

ภูมิประเทศ พลฯ สมัครฯ มีความเห็นว่าภูมิประเทศเป็นอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่ไม่สามารถป้องกันได้ เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ แม่น้ำ ภูเขา การลักลอบเข้าเมืองจึงกระทำได้ง่ายและยากต่อการป้องกัน การกวาดล้างจับกุมคนต่างด้าวและผลักดันออกนอกประเทศได้ แต่ก็ไม่สามารถป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิด

กฎหมายได้เช่นกัน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และกำลังร่างกายของเจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ทุ่มเทลงไปกับมาตรการกวาดล้างจับกุมก็สูญเสียชีวิตเปล่าประโยชน์ การป้องกันปัญหาคนต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายวิธีที่ดีที่สุดก็คือ การป้องกันแนวชายแดนไม่ให้คนต่างด้าวพวกนี้ลักลอบเข้ามาในประเทศได้อีก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย